ویاړلي څېرې

Ketabton.com

نورالله زهیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وياړلې څېرې

نورالله زهير

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

د چاپ حق خوندي دی.

کتاب نوم:: ویاړلي څېرې
لیکنه او راټولونه:: نورالله زهیر
کمپوز او ډیزاین:: پسرلی ادبي بهیر
پښتی:: صفي الله بهار
کال:: ۱۳۹۹ل/۲۰۲۰م
پر نیټ خپرندوی:: پسرلی ادبي بهیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکلړ

- سید جمال الدین افغان...۱
- ابن خلدون...۹
- سقراط..۱۵
- رابندر ناتهـ ټاګور..۲۱
- محمد ګل خان مومند...۲۵
- ګل پاچا الفت..۳۲
- قیام الدین خادم...۳۹
- عبدالرؤف بېنوا...۴۴
- عبدالکلام ازاد...۴۷
- جبران خلیل جبران..۵۰
- ویلیام شکسپیر...۵۵
- وکټور هوګو...۶۴
- فرانسوا ماري ولټر..۷۱
- اسدالله غضنفر...۷۷
- ژان پل سارتر...۸۶
- مهماتما ګاندي..۹۶
- ارسطو...۱۰۲
- اجمل ښکلی...۱۰۷
- عبدالغفور لېوال..۱۱۵
- لیف تولستوی...۱۲۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالـۍ

د پـښتـو

ژبـي او ادب

مینـه والو تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو خبري

د پوهنتون د څلور کلني تحصيلي دورې په ازاده او خوره وره مطالعه کي چې ما له بېلابېلو کتابونو، مجلو، ورځپاڼو او ويبپاڼو، د بېلابيلو فيلسوفانو، ادبي سياسي او ملي څېرو ځيني ويناوي يادابنت کړي وې؛ دلته مي د هر يوه ويناوي رابيلي او يو ځاى کړې. زياتونه او سمونه مي پکي وکړه. ځيني نوري څېرې مي هم ورسره يو ځاى کړې. د هري څېرې لنډه پېژندنه مي ورسره راواخيسته او کتابي بڼه مي ورکړه.

په دې کتاب کي يوازي نړيوالي او سيمه ايزي مشهوري څېرې نه، بلکي د خپل هيواد پښتني، ملي، سياسي او ادبي څېرو پېژندنه او د هغوى مختلفي ويناوي، چي د دوى له اثارو ما اخيستي وې ورسره يو ځاى کړې.

دلته د راغلو څېرو ويناوي د ژوند، ميني، ژبي، ادب، سياست، علم، ټولني او نورو اړخونو په اړه دي. هره وينا پر خپل ځاى ارزښت لري. ارزښت ئې دا دى چي ډېر څه ويل په لږو کلماتو کي بيان شوي دي. له يوې وينا مورِ پوهېداى شو، چي تر شا ئې څومره خبري شته او څومره لوى مفهوم په څومره لږو کلمو کي ځاى شوى دى. هره وينا په خپل اړخ کي يو لارښود دى.

له کومو اثارو چي مي مستقيم اخذ کړى دى په ماخذونو کي مي ښودلي دي.

خداى دي وکړي، چي د مينه والو لپاره يو څه شي او دا وړه هڅه يو ځاى ونيسي.

نور تاسو او کتاب.

ښه مو غواړم.

درنښت

نورالله زهير

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیــد جمــال الدین افغــان

سید جمال الدین د سید صفدر زوی دی. په افغانستان کې د یوې لویې کورنۍ څخه دی. د نسـب سلسـله یې سید علي تـرمـذي تــه رسیږي.
پـه ۱۲۵۴هـ.ق کال چې د ۱۸۳۹ مـیلادي کال سره برابر دی د کونړ پـه اسعد ابـاد کې زیږېدلی دی.(۳، ۲۱ مخ)
علامه سیدجمال الدین افغان په افغانستان او سیمه کې د یوې منظمې او منسجمې اسلامي او مترقي مبارزې بنسټ ایښودونکی او مخکښ دی.
د علامه د مبارزې موخه دا وه چې اسلامي قلمرو او حتی ټول ختیځ له کورنۍ زورواکۍ او بهرني ښکېلاک څخه ازاد کړي او اسلامي هیوادونه د نوي تمدن له ټولو وسایلو نه په استفادې سره د مترقي او پرمختللي ژوند پر لور گامونـه واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

علامه سید جمال الدین افغان، افغان و، د افغانستان و، د افغانستان په کونړ کې زیږېدلی و، دلته یې د ماشومتوب دوره تېره کړې وه بیا یې د زده کړو لپاره هندوستان، ایران او ځینو نورو هیوادونو ته سفرونه کړي او د امیرمحمد اعظم خان د واکمنۍ پر وخت یې د لومړي وزیر په توګه کار کاوه او پاچا ته یې سالمي او صالحي مشورې ورکولې... په ټولو اسلامي هیوادونو او ختیځ کې یې د ازادۍ ځانګو وځنګوله او غورځنګونه او نهضتونه یې راولاړ کړل کتابونه یې ولیکل، خپرونې یې راوایستې او خپله اسلامي او د ازادۍ غوښتني دنده یې تر سره کړه. ۳،۳ـ۴ مخونه

سید جمال الدین افغان په ۱۸۹۷م کال د مارچ پر ۹ مه نېټه په استنبول کې له دې نړۍ نه سترګې پټې کړې او هلته خاورو ته وسپارل شو. په ۱۹۴۴م کال په وروستیو کې د افغان دولت په غوښتنه یې جسد افغانستان ته راوړل شو او د کابل پوهنتون په انګړ کې خاورو ته وسپارل شو.

- ازداي اخیستل کېږي، ورکول کېږي نه.
- زه د ظالم او مظلوم سره یو شان دښمني لرم، ظالم د هغه د ظلم او مظلوم د دې لپاره چې ظلم یې قبول کړی دی.
- زه دې ته احتیاج نه لرم چې ځان کوم بل ملت ته منسوب کړم زه افغان یم افغان (افغانستان) لومړنۍ هغه ځمکه ده چې زما وجود یې خاوره لمس کړې ده.
- د هغه حق فایده نشته چې قوت او طاقت ورسره مرسته ونه کړي.
- بې له اسلام نه بل هیڅ غرض نه لرم، نن اسلام ته خدمت په دې منحصر ګڼم چې ټولو مسلمانانو ته په دغه علم کې هدایت وغواړم.
- هغه ملت چې مرګ ته په خندا او موسکا ښه راغلی ونه وایي ژوندی به پاتې نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- عاجزي د فضيلت دښمن دی او شتمني د رذالت سره مرسته کوي.
- اديب په شرق کې د ژوندانه پر وخت مړ، خو د مړينې نه وروسته ژوندی کېږي.
- د نيت د خاوند له منځه وړل د هغه نيت له منځه وړای نشي.
- دا ساده توب او بې عقلي ده چې يو انسان پر بل باندې د عمر او زړښت په اساس عقيده او باور لري مشرتوب زياتره د فضيلت او بهترۍ موجب نه ګرځي.
- د عملي او سمدستي اقدام ارزښت او قدر يوازې د تشي وينا افتخار محوه کوي (يعنې د وينا څخه عملي حرکت او اقدام ته زيات ضرورت دی او خلک د عقل تر اغېزې لاندې راتلی شي.
- بد او پست انسان هغه دی چې د خپل ژوند لپاره د خلکو مرګ غواړي او په انسانانو کې د لوی شخصيت خاوند هغه دی چې د خلکو د ژوند لپاره که څه هم د يوه تن ژوند برابر کړي ايثار او قرباني ورکولو ته حاضر وي.
- ذلت او صحيح علم سره يو تر بله ضديت او مخالفت لري دواړه سره نه يو ځای کېږي.
- د مقدماتو اوږدوالی د نتايجو په ضعف باندې دلالت کوي.
- څوک چې د پاچاهانو او د قدرت د خاوندانو څخه بې له کوم جرات کولو ډارېږي دا ګدايګر دی.
- يو انسان په تواضع سره ښه کېدای نشي مګر چې څه علم هم ولري.
- په تواضع کې افراط (يعنې چې که يو سړی له اندازې نه زياته خپله عاجزي ښکاره کړي) دا يې په دې دلالت کوي چې ادعا لري (يعنې د کوم مطلب لپاره يې چل جوړ کړی دی.)
- ناپوه مه وژنئ، ناپوهي ئې ووژنئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- چا تـه چې دروازه خلاصـه شي او دا خل نشي د دې ور دی چې وشـړل شي.
- حق ډېر ځلې بې له زحمت ګاللـو څخه نه حاصليـږي.
- هيـڅوک د خـپل ملــت پـه مينـه کې نـه دی مـړ شـوی مګر چې ملت يې بيرتـه ژونـدی کړي.
- کـه څوک لـه ژونـد سره مينـه لري نــو د خــپل ملت د ژونـد پـه ليـاره کې دي مړ شي.
- هيڅ يـو مـلــت بې لـه اخلاقو پـاتي کېدای نشي او اخلاق بې له عقيدې ځان نـه نيسي او عقيده بې له پوهي نـه پـيـدا کېږي.
- د ملتـونو او ولــسونو بهتر اټکل او اندازه معلومول پـه اخلاقو کېدای شي بهتر د اخلاقو څخه هغه خـلق حسابېدای شي چې سړی د ځان څخه تېر شي او د ځان څخه د تېرېدو دليل په کار او عمل باندې اقدام دی.
- د زرو ويناوو درونـدوالی پـه تـرازو کې د يـوه کار د درونـدوالي پـه اندازه وزن نــه لري.
- بهتر هـغه چې شرق او ختيځ ورته احتياج او ضرورت لري قوي او عادل پاچاهان او د قدرت خــاوندان دي، خو په ضعيف عادل کې کومه فايده نشته لکـه چې پـه قوي ظالم کې خير نـه ليدل کيږي.
- د اسـتـقلال هيلـه د کار او عمل لپـاره ده.
- کله چې ميدان د پــوهانو او عالمانو څخه خالي شي جاهلان ورتـه دانګي او يـو پـه بل سبقت کوي.
- فـقـير عالــم پـخـپل عـلـم بـاندې غني وي او جاهل غني د خپل جهل له کبلـه ضعيف دی.
- اخبار د هر ولس ژبه ده.
- استـقلال او ازادي تـه پـه تشو ويـنـاوو څوک نشي رسـېدای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که څـوک عقیده ولري چې بې له دې فاني ژونـد نشته نو هغه پـه دنیا او اخرت کې نقصان او تاوان وکړ اول او دویم یې دواړه له لاسـه ورکـړل.
- که څوک د وطن د خدمت پـه لـیاره کې مـرګ غواړي یعنې چې په مرګ ډیل نشي یا بـه مجاهد سرباز او شهـیـد مري او یا بـه د عزت او سرلوړی ژونـد کوي.
- څوک چې ژونـد کې متانت وکړي او د تنګسو پـه تـجربـو برلاسی او بریالی شي د ده لپاره غوره دا ده چې له خپلو تجربو څخه عبرت واخلي.
- ستـونـځې او مشـکلات همت لوړوي.
- د جاهـل پـه مخ کې چې عـاقـل مـاتـه وخوري دا بـهتـره ده لـه دې څخـه چـې وربـاندې غالبـه شي.
- صالـح هغه دی چې د الله تعالی عبادت کوي دا د دې لپاره نه چې له دوږخه یې ډاریږي او یا د جنت لپاره امـید او تمه لري بلکې له دې سببه چې الله په ټولو کمالیه اوصافو او صفاتو موصوف او له ټولو نواقصو څخه پاک د عبادت او تـقدیس وړ دی.
- د ځـینو پګړی وهونکو جمود او نـاپـوهـې اسـلام او مسلمانـانو ته زیات تاوان رسوي.
- یو ملت چې د خپـل حق اخیستلو پـه لیاره کې یو ساعت جهاد وکړي دا ورته تر قیامته پورې ذلت او د پستی لـه ژونـد نـه ښـه ده.
- یو ملت چې بې خبرو ظـالمانو پـه مقابـل کې ځان مسلح نه کړي نو وربـاندې دا حکم وکړه چې د څارویو او بې عقله حیوانـاتو څخه هم بدتـر دی.
- یـو مـلت چې لـه خپلو حاکمانو څخه لـه ورایـه شکایت کوي او پـه ښکاره د هغو عبادت کوي یعنې پوره اطاعت ورته لري داسې ملت د ژوند کولو حق نـه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ایمان او یقین دا معنی نه ده چې د دین د مشرانو او روحانیونو عبادت وشي.
- بده زمانه او وخت هغه دی چې جاهل برى ومومي(لاربښوونه يې په لاس وي) او عاقل چوپ وي.
- کومه وېره چې د حاکم له کرسي څخه د عدالت او فضیلت په اساس نه وي هغه د احترام په ځای کې د مسخرو کولو وړ وي.
- په کومه اندازه چې د قدرت خاوندان او پاچاهان د خلکو څخه پټ وي په هماغه اندازه دوی د حقایقو څخه هم لیري پاتې کېږي.
- څوک چې بد او خبیث شي نو د هغه ظاهري وضع نرمه وي چل او فرېب به یې ډېر وي.
- ځوانان د لېونتوب یعنې د احساساتو پلونه دي پوهان او عاقلان مجبور دي په دې پله تېر شي.
- سیاسي احزاب ډېره ښه اجتماعي دوا ده، خو په شرق کې اکثره د بدي دوا خاصیت پیدا کوي.
- غرب په علم پورته شو او شرق په جهل او سستۍ بېرته پاتي شو.
- د فکرونو مېوه یواځې په دې لاس ته راځي چې فکرونه د اوهامو له قیدونو خلاص شي.
- په اوهامو باندې د افکارو تړلو او قیدولو څخه د ځنځیر تړل او قیدول اسانه دي.
- څوک چې تقلید او خپلې خوښې په اساس وایي چې دین په سختۍ امر کوي نه په اسانتیا، په ضرر امر کوي نه په فایدې دا شخص ډېر زیات دروغجن دی.
- څوک چې باور لري چې په ناروا یې خلکو ته فریب ورکړی دی هغه دې پوه شي چې نورو څخه اول ده فریب خوړلی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ظاهري کړو خلکو ضرر د هغو خلکو له ضرر څخه لږ دی چې په استقامت يې ځان ملبس کړی وي يعنې په واقع او حقيقت کې بې لياري وي.
- د پاچا او مقتدر ضرورت او حاجت خلکو ته د خلکو د ضرورت او حاجت نه چې پاچا او مقتدرينو ته يې لري زيات دی.
- د علومو په مقدمو کې مبتدي گومان کوي چې ده په علومو کې تبحر لاس ته راوړی دی او اخر ته ورسېد خو څوک چې بيا په علومو محقق شي او تجربه او رسوخ پيدا کړي هغه په دې عقيده او باور پيدا کوي چې لا تر اوسه دی په لومړني پړاو کې دی.
- چا ته چې نوی د مال نعمت په لاس ورغلی وي هغه يې په هر ځای کې ښکاره کوي او چا ته چې نوی د علم نعمت حاصل شوی وي هغه يې هر چا ته وايي.
- انسان څنگه چې نور محاسبه او تفتيش کوي هم دارنگه خپل ځان هم محاسبه کړي نو خطا به يې لږه او کمال ته به نژدې شي.
- عقل اشرف او بهتر د مخلوقاتو څخه دی د دې پواسطه انسان د صنعت او مدني پيدايښت په رمز پوهېږي بې زړه توب ټالوي (ځنډوي) او همدا وېره او بې زړه توب دی چې انسان ته ورک شوي، موجود او نژدې ورته ليري ښکاره کوي.
- د کور د ښځو د جگړې فيصله کول د سړي ژوند تريخوي.
- قوي ونه ځغرده او ژر مېوه نه نيسي.
- د شرق خلک د خپلو حاکمانو په کوږوالي کاږه کېږي او کله چې يې حاکم سم وي دوی هم ورسره سمېږي.
- ښله اخلاقو د يوه ملت جوړېدل، ښله دينه اخلاق کول او ښله پوهي ديندارې کول، دا هيڅ امکان نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د وجود ټول عناصر په دې فاني نړۍ کې د انسان اصلي عقل ته تابع دي نو هر هغه چې نن طب او صنعت کې نه کېدونکی او محال ښکاري هغه نږدې دی چې سبا ته ممکن شي او د عمل جامه واغوندي.
- پوه او هوښيار پلار هغه دی چې د خپلو اولادو سره د واده څخه يو ځای ونه اوسيږي او په چل سره يې د نږدېوالي څخه ځان خلاص کړي.
- ډېر لږ خلک ليدل کيږي چې دوی له ښځو څخه د خوښۍ احساس وکړي پوه او ډېر لږ خلک دي چې ښځو ته د شقاوت او بدبختۍ نسبت نه کوي.
- په شرقيانو باندې دا وينا «څنګه چې تاسې ياستئ هغه شان ستاسې واليان هم دي» نه تطبيقيږي يعنې واليان د خلکو په مزاج کار نه کوي بلکې د دوی په هکله دا وينا مصداق کوي چې وايي څنګه چې مو واليان دي تاسې هم هغه شانته اوسئ يعنې خلک بايد د واليانو د ښو اطاعت وکړي.
- ای لويه خدايه زموږ له سترګو د وهم پردې پورته کړې چې حقايق هغسې ووينو لکه څنګه چې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابن خلدون

«علامه عبدالرحمن ابن خلدون پخپل لیکل شوي کتاب «کتاب العبر» کې لیکلي، چې هغه د ۷۳۲هـ کال د روژې په لومړۍ نېټه، چې د ۱۳۳۲ ل کال د مې میاشتې د۲۷ نېټې سره سمون خوري، د تونس په یوه کلي قراون کې وزیږېد.

لومړنۍ ښوونه یې د خپل پلار نه تر لاسه کړه. د هغه پلار د خپل وخت وتلی عالم او فقیه و. د هغه نوم محمد بن خلدون دی. کله چې تونس ته راغی نو سیاسي ژوند یې پرېښود او د لغاتو د علم تدریس یې پیل کړ. ابن خلدون د خپل پلار څخه فقه، تفسیر او د حدیثو علم زده کړ. سربېره پر دې یې قرائت کتابت، د نحوې اصول او د ادب تدریس یې هم ورکړ، څکه نو موږ ویلای شو چې د ابن خلدون لومړنی استاد د هغه خپل پلار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۷۴۹هـ یا ۱۳۴۹ز کال کې په تونس او شاوخوا سیمو کې د طاعون ناروغي رامنځته شوه، چې زیات خلک یې ووژل. د ابن خلدون مور او پلار او نور زیات خپلوان یې د دې ناروغۍ په وجه مړه شول. د مور، پلار او نورو خپلوانو د مرگ په وجه د یو څه وخت لپاره غمجن و. د وبا په ورځو کې د هغه زیاتره خپلوان او دوستان د تونس نه موریتانیا ته ولاړل، خو ابن خلدون د خپل ورور په مشوره په تونس کې پاتې شو.»(۷)

علامه ابن خلدون بېلابیلو سیمو لکه بیت المقدس، اندلس، تلمسان... ته سفرونه وکړل او له بېلابیلو اشخاصو سره ئې هم ولیدل. د قاضي القضات، سفیر او مدرس دندي ئې تر سره کړي دي. دا ستره هستي تاریخپوه، ټولنپوه مفکر، سیاسي څېره او لوی لیکوال و.

«ابن خلدون په مصر کې ۲۳کاله تېر کړل.هغه ژوند چې ابن خلدون په شمالي افریقا کې تېر کړی و، هغه ډېر خطرناک او له ستونزو ډک و. د هغه ځای ژوند به کله د غربت سره مخ کړ او کله به یې لوړو پوړیو ته ورساوه. په مصر کې ابن خلدون د یوه عادي فرد په څېر ژوند کاوه. سیاسي چارو سره یې هیڅ تړاو نه و. مگر په شمالي افریقا کې په سیاست کې برخه اخیسته. په مصر کې یې سیاسي کالي وغورځول او د یوه عالم، فاضل او محقق شخص کالي یې په تن کړل. په مصر کې د دوو سترو کارونو سره مخ شو. یو یې د کورنۍ له منځه تلل او بل د ستر فاتح امیر تېمور سره لیدل.

علامه ابن خلدون د هغو سترو علماؤ څخه دی، چې په علومو کې ډېرې لاسته راوړنې لري. هغه د ټولنپوهنې د علم د لومړنیو پوهانو څخه شمېرل کېږي. هغه په لومړي ځل د تاریخ د فلسفې اساس کېښود. د تاریخ د علم په اړه یې زیاتې څرگندونې وکړې، چې «مقدمه» یې یو شهکار اثر گڼل کیږي. په داسې حال کې چې د ده څخه مخکې هیڅ عالم د تاریخ په اړه څرگندونې نه درلودې. ابن خلدون په لومړي ځل د قومونو د عروج او زوال عوامل وڅېړل. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښوونې او روزنې، جغرافيايي، حکومت کولو او نورو موضوعاتو په اړه يې ليکل وکړل.» (۷)

- ◊ تاريخ داسې علم دی، چې بايد په بې طرفۍ ولوستل شي.
- ◊ تاريخ يو دلچسپ علم دی.
- ◊ کله چې ټولنه رامنځته شي، نو موږ ته د سياست ضرورت دی.
- ◊ انسان لکه حيوان دی، ځکه د ژوند اساسي اړتياوي لکه غذا غوښتل ، د ځای پيدا کول او يا نور صفات په دواړو کې يو شان دي، هغه څه چې انسان ته يې پر حيوان برتري ورکړې ده، هغه فکر دی.
- ◊ فکر دی، چې انسان د انبياوو د علم نه خبروي او د اخرت درسته لاره ورته ښيي. د دې پايله دا شي، چې د علماوو يوه ټولنه رامنځته شي او هغوی دا علم نورو ته رسوي.
- ◊ د فکر قوت انسان ته بدي او نېکي ښيي. د همدې فکر پواسطه انسان علم او فن زده کوي او د دې فکر پواسطه انسان خپل راتلونکی روښانه کوي.
- ◊ د حيواني ټولنې عادت طبيعي وي، خو د انساني ټولنې طبيعت د عقل فکر او غور نتيجه وي.
- ◊ د قومونو زوال درې عوامله لري.۱ د اشرافو کمزوري. ۲ د فوځ تشدد.۳ عيش و عشرت
- ◊ مرکز د حکومت لپاره د زړه مثال لري، که چيرې مرکز قوي وي نو ټول حکومت ورسره قوي وي. که مرکز کمزوری وي، نو ټول حکومت (مرکزي او غير مرکزي) ورسره کمزوری وي.
- ◊ که واکمن د سياسي قوانينو په نافذولو کې ناکام شو هغه نشي کولای چې حکومت کنټرول کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ◊ فکر د علم د حرکت پایله ده.
- ◊ ضروري علوم باید لومړی پخپله ژبه ولوستل شي، ځکه په پردۍ ژبه لوستل د نیمايي علم لاسته راوړل دي.
- ◊ علوم باید په تدریجي ډول زده کړل شي. له اسانه د مشکل په طرف ولاړ شو او په یوه وخت کې یو فن زده شي.
- ◊ انسان فطرتاً ازاد پیدا شوی دی.
- ◊ وهم نیمه ناروغي، اطمینان نیمه شفا او صبر د شفا لومړی قدم دی.
- ◊ انسان په وینا تلل کیږي او په عمل قیمت کیږي.
- ◊ په ټولنه کې د انصاف او پرمختګ لپاره دا اړینه ده، چې په ټولنه کې ازادي او د بشریت احترام رامنځته شي. دا هغه برتري ده، چې خدای تعالی انسان ته ورکړې ده او انسان یې پر ځمکه خپل خلیفه ګرځولی دی.
- ◊ کله چې تاریخ په ژور ډول مطالعه، تجزیه او مشاهده کړو، موږ به د غلطیو څخه لیري پاته شو او حقایق به لاسته راوړو.
- ◊ موږ له تاریخه هغه وخت درسته ګټه اخیستای شو، چې ځان د ریښتیاوو اساس ته ورسوو.
- ◊ تاریخ په حقیقت کې د انساني ټولنې په اړه د معلوماتو علم دی، چې د نړۍ کلتور او ثقافت بلل کیږي.
- ◊ زاړه رواجونه ژوندي کول دا معنا نه ده، چې مړه ژوندي دي؛ بلکې دا معنا چې ژوندي مړه دي.
- ◊ تمدن د یوه انسان د ژوند په څېر دی. لومړی ماشوم وي او بې شماره هیلې لري. بیا ځوان شي هر څه لاسته راوړي. بیا زوړ شي، بېسبکه شي او وروسته مړ شي. له ځوانۍ څخه زوړوالي او مرګ ته یې استراحت طلبي بیايي.
- ◊ علم د عرفان او عرفان د ژوند سرچینه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ◊ تاریخ د اصلي پیښو پورې تړلی علم دی. تاریخ د پیښو مثبت یا منفي شکل دی.
- ◊ د ښوونکي شخصیت باید د زده کوونکو لپاره یوه نمونه وي.
- ◊ علم او تدبر د انسان ذهن، ټولنیز ژوند او روحي ژوند کې یووالی راولي.
- ◊ علوم د ټولنیز او کلتوري پرمختګ ښکارندوی دي. برعکس علمي جمود د ټولنې د انتشار او بربادۍ سبب ګرځي.
- ◊ د قوي اقتصاد نه بغیر د حکومت ښنې سستې وي.
- ◊ تېر، حال او راتلونکی یو مثلث دی. که یوه زاویه ترې لیرې کړو هندسي شکل خپل اهمیت بایلي.
- ◊ سیاست او حکومت د بندګانو د ساتنې او د هغوی د ګټو د ساتنې او کفالت او په بشري ټولنه کې د الله تعالی د احکامو د تطبیق لپاره استازیتوب دی.
- ◊ کله چې داسې خلک ووینې، چې د بدو پیښو او سختو حالاتو پر مهال په ټوکو او خندا خبرې کوي؛ پوه شه چې فقر ځپلي دي. دوی کې غفلت دی. دوی د سپکاوي احساس کوي. لکه څوک چې د نشې په حالت کې مرګ ته بېول کیږي.
- ◊ انسان او ټولنه په داخلي او خارجي ډول له یو بل سره اړیکه لري. په داخل کې انسان پخپل جسماني قوت تکیه کوي او په بیرون کې پخپل جغرافیایي محیط، اب و هوا تکیه کوي.
- ◊ د زده کړې موخې د ټولنې د موخو تابع وي. د زده کړې موخې:
  - ♦ د داسې کسانو روزل، چې ژوند په ښه ډول تیر کړي.
  - ♦ د نویو پیدا شویو او بالغانو کلتوري خلاء ډکول.
  - ♦ فرد ته په درست ډول د فکر کولو عادت ورکول، تر څو ټولنیز مسائل په صحیح ډول حل کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- زده کوونکو ته د قواعدو او ضوابطو مطابق د ژوند تیرولو تربیت ورکول.
- په زده کوونکو کې تمدني خصوصیات رامنځته کول، تر څو ټولنه په صحیحو لیکو باندې روانه کړي.
- د مسلمان د زده کړې اصلي موخه د الهي معرفت پېژندل دي، کوم چې د پېغمبرانو د پیروۍ نه تر لاسه کیږي.
- ◊ د مذهبي، کلتوري، ساینسي او فلسفي علومو زده کړه د ټولنې د هر وګړي لپاره ضروري ده، چې ټولنه د جمود ښکار نشي او ټولنیز پرمختګ لا ګړندی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سقـراط

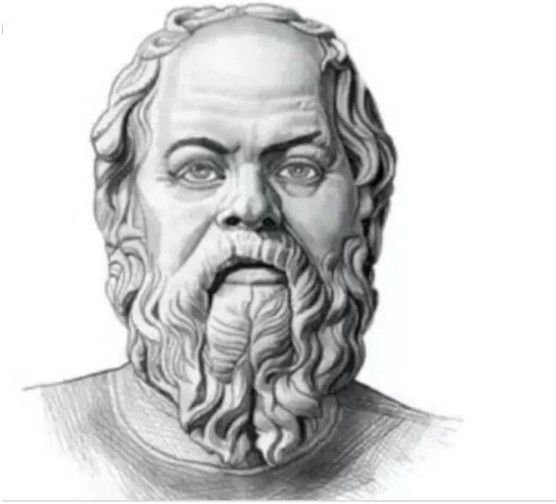

سـقـراط پـه (۴٦۹) ق.م د اتن ښـار پـه ايـلوپـيک نومي کوځـه کي زيـږېـدلی دی. پلار ئې مـجسمـه جوړوونـکی او مور ئـې د کوچنيانو پـالـنـه کـولـه. سقراط ښکلی نـه و، لـه رنگـه تور او بـدرنگـه څېره ئې وه. د کرايـټو پـه وينا« سقراط د اتن ښار تر ټولو بـدرنـگ هلک گـڼل کېده، غټې پړسېدلي شونـډي، پـلن تـندی او بې ډولـه سترگي ئې وې.»

سقراط پـوځـي زده کړي هم کړي وې، پـه ځينو جگړو کي ئې برخه هم اخيستـې ده او د يوه اتـل سرتـېري پـه توگـه ئې ځان ثابـت کړی دی، سيـاسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخصيت هم و. د سقراط فلسفه پر انصاف، نېکۍ او ځان پېژندني ولاړه وه ، له خلکو سره ئې تل بحثونه کول او نېکۍ ته ئې رابلل. سقراط دوه ودونه کړي وو د لومړۍ مېرمني تر مرګ وروسته ئې دويم واده وکړ او له دې مېرمني ئې درې زامن وزيږېدل.

سقراط په ۳۹۹ ق.م په زندان کي د زهرو جام وڅيښ، له اتن او دې نړۍ نه د تل لپاره ولاړ ،خو نوم ئې د يونان وياړ او دی د خپلي فلسفې قرباني شو.

- پر کومه پوهه چي انسان نازيږي هغه يوازي تشي او بې معنا خبري دي.
- ښه اخلاق يوازي امن، سوکالي او سلامتي نه راوړي بلکي په زړونو کي ماڼۍ هم جوړوي.
- خپله ټوله مينه خپل دوست ته هم مه ښکاره کوه،کله چي لږ بدلون هم ووينې، تا خپل دښمن بولي.
- کوم انسان چي له نړۍ څخه ولاړ شي هلته به هغه رېښتني قاضيان ومومي، چي په هکله ئې ويل کيږي دوی هلته عدل کوي.
- په يوه هيواد کي استبداد او افراطيت هغه وخت رامنځته کيږي چي تر اندازې زياته ازادي ولري.
- تر ټولو نږدې مرګ او تر ټولو ليري هيله ده.
- مرګ څــــه شی دی؟ ښايي مرګ د انسان لپاره يو ستر نعمت وي خو خلک له مرګه داسي ويريږي لکه ستر ناورين چي وي.
- له مرګه مه وېريږئ ځکه تر مرګ ئې وېره ترخه ده.
- د يو چا د شخصيت پر ځای د هغه له بدن سره مينه کول د ځارويو کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د فکر ازادي يو لازمي شی دی.
- هغه دولت هيڅکله نه پاتيږي، چي مجرم ته سزا واورول شي او پرې پلې نشي.
- واده کول او نه کول دواړه پښېماني لري.
- پوهه يوازي له استادانو نه، بلکي له هر تجربه ناکه کس څخه هم تر لاسه کېدای شي.
- هر سړی که غلام هم وي يو ډول وړتيا لري.
- مرگ يو ژور خوب دی يا له يو ځای څخه بل ځای ته د تللو نوم دی.
- اروا هم په نېکۍ او ښه والي سره وده کوي په بديو بربادېږي.
- نېکي پوهه ده، پوهه يوه ښکلا ده او د انسان په کړو- وړو مخامخ اغېزه کوي.
- نا ازمويل شوی ژوند د پاتي کېدو ارزښت نه لري.
- له هر کار سره چي مينه لرې تر سره ئې کړه؛ که ئې تر سره نه کړې بيا به پښېمانه شې.
- ای خدايه ما ته پوهه را او دومره پوهه چي زه ئې وزغملای شم.
- خدايه داسي ساده او يو مخيزه ژوند را کړې چي پټ او ښکاره هر چا ته په يو ډول ورڅرگند شم.
- جگړه په حقيقت کي ځانوژنه ده.
- ټولنه هغه وخت نېکمرغه کېدای شي چي مطالعه ئې ورځنی کار شي.
- چي په دې پوه شې چي نه پوهېږم دا رښتينې پوهه ده.
- يوازي په يوه شي پوهېږم، چي نه پوهېږم.
- نېکمرغه هغه دی، چي له خپلي هري خطا نوې تجربه تر لاسه کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که زده کړه غواړې هره تېروتنه یو درس دی.
- نېکمرغي یعني په تېر وخت ویاړ، اوس وخت هلي- ځلي او راتلونکي ته امید.
- ښه خبره که د بد سړي له خولې هم راوزي عمل پرې کوه ځکه سره زر د بدرنګي ښځي پر غاړه هم قیمت نه بایلي.
- کومه خبره چې له دښمنه پټه ساتې هغه له دوسته هم پټه ساته.
- د غوسې غوره علاج خاموشي ده.
- رښتینولي هغه لاره ده، چې نېغ دي تر خدایه رسوي.
- ښکلا د لږ وخت ظلم دی.
- فلسفه له کتابه نه، له ژوندانه راټوکیږي.
- د خپلو ټولو دښمنانو تر ټنګ خپل ډېر نږدې دښمن ته چې ستا ژبه ده، ډېر پام ساته.
- زړه زر سترګي لري، خو چې مین شي د شهۍ یو عیب هم نهویني.
- پوهه دوه ډوله ده رښتینې او نا رښتینې، د رښتیني پوهي بنسټ د پوهي لټون دی او د نارښتیني پوهي بنسټ بې ځایه خیالونه دي.
- واده خامخا وکړئ که دي ښه ښځه په نصیب شوه نېکمرغه به یې او که نه وه فیلسوف به شې.
- پاکه پوهه په ناپاکو زړونو کي نه ځاییږي.
- ژوند لنډ او فاني دی، خو هنر اوږد او تلپاتي دی.
- د یوه ملت د له منځه وړلو لومړی ګام د هغه د حافظې پاکول دي.
- ستاسو تر زړه هیڅوک هم تاسو ته نږدې او رښتینی نه دی له هغه چا لیري اوسئ چې ستاسو زړه ئې نه غواړي.
- وخوره چې ژوندی اوسې، خو نه دا چې ژوند د خوراک لپاره وکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- عاقل کم رږغيږي او ډېر اوري.
- وېره ده، چي مرگ تريخوي.
- د کوم کار په کولو چي شرمېږې نوم ئې هم مه اخله.
- توده مينه سړه ختميږي.
- کار د نېکمرغئ او خوښئ سرمايه ده.
- خوب د انسان د وجدان رږغ دی، بايد په هغه ښه پوه شو او هغه ته غاړه کښېږدو.
- د يوې بريا خوند د سلو ناکاميو په خوند ارزي.
- غريب هغه نه دی، چي پيسې نه لري غريب هغه دی چي هيلي نه لري.
- له خپل مور و پلار سره داسي چلند وکړه، چي له خپلو اولادونو ئې تمه لرې.
- سياست يو هنر او جمهوريت يو ټاکل شوې او منل شوې ناپوهي ده.
- پوهه او عقل په انساني نفس کي له ټولو ښېگڼو لوړ او تر ټولو ښه دی.
- د نفس د تزکيې بنسټ له خدايه وېره او پر اخرت باور دی.
- په کوم شي چي نه پوهېږې هغه مه وايه، څه ته چي اړتيا نه لرې هغه مه لټوه او کومه لاره چي درته معلومه نه وي پر هغې مه ځه.
- په انساني ژوند کي تر ټولو بده زمانه هغه ده چي خلک له دليل نه نفرت کوي.
- کار د سعادت ذخيره او کاميابي ده.
- څوک چي د ښه او بد توپير نشي کولای هغه کس په مړو کي شمېر دی.
- د چا چي معامله د ريښتيا پر بنسټ ولاړه وي هغه شخص په لويه او نوې وسله سمبال دی.
- تعليم د حقيقت پر لور د لارښود نوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هره نېکـي علم دی او هره بدي جهل او نـاپـوهي.
- د دنیـا عزت په دې کې نغښتی دی چې موږ په ظاهر څه ډول یـو بـاطن مو هم بایـد هغه ډول وي.
- وسله یـوازې د جنـګ پــه وخت کې د زړو څخه زیات ارزښت لري مګر عقل هر وخت او پـه هر ځای کې.
- د هوښیار سړي ازموینـه د غصې پـه حالت کې کېدای شي.
- ژونــد لـه مـرګ څخه سخـت او مـشـکـل دی.
- مرګ پـه حقیقـت کې د نوي ژونـد پـیـلامـه ده.
- دوستي د بشر له اړتیاوو څخه ده.
- ناپوه دوستان مو وېرووونکي دښمنان دي.
- که انسان بدي پېژندلی، نو بدي یې نه کوله.
- ښکـلا یـوه منطقي قـضیـه ده چې صغری ئې سترګې دي، کـبــری ئې زړه دی او نتیجـه ئې عـشق دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رابـندر نـاتهـ ټـاګـور

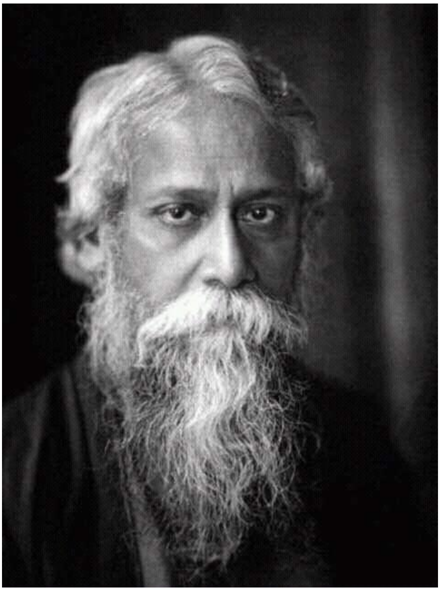

رابنـدر ناتهـ ټاګور نـړیـوالـه مشهوره څېره او نړیـوال ادبي شهرت لري. پـه ۱۸٦۱م کال د مې میاشتي پـه اوومه نېټـه د هندوستـان پـه کلکتـه ښار کي پـه داسي کورنۍ زیږېدلی دی، چي پـه ادب، هنر او موسیقۍ کي ئې شهـرت درلـود. ټـاګـور یـوازي ادبیـات نـه بلکي پـه تمثیـل او موسیقۍ کي ئې هم خپل نوم ځلولی دی. زده کـړي ئې پـه کورنۍ کي پـیـل بیـا ښـوونځي، د بنګـال اکاډمي او بیـا تر انګلستـان پوهنتـونـه ورسېـد. پـه ژونـد او تـر مرګ وروستـه ئې بـېلابـېـل ویـاړونـه او لـقبـونـه ګـټـلي دي بـېلابیـلو هیوادونـو تـه ئې سفـرونـه کـړي او پـه نړیـوالـه کچه مینـه وال لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټاګور يو پراخ نظره او بې تعصبه شخصيت و. د نړيوال انساني او بشري فکر خاوند و، همدا سبب دی چي په نړيواله کچه ياديږي. د ده د منظومو او منثورو اثارو شمېر ګران، خو ډيري ډرامې، ناولونه، ليکونه، نندارليکونه داستانونه، بېلابېل مضامين او بېلابيلي ښوونيزي- روزنيزي ، مذهبي او سياسي ويناوي ئې په اثارو کي راځي. دلته ئې د ځينو ډرامو، ناولونو او شعري ټولګو نومونه يادوو.

د ځنګله ګل، مات زړه، د ماښام سندري، د سهار سندري، تصويرونه او سندري، توپان، قرباني، پاچا او ملکه، د فطرت انتقام، زرينه کښتۍ، باغوان،خوږمني سترګي او داسي نور.

ګيتانجلي ئې مشهور اثر دی، چي نړيوال شهرت لري او د نوبل جايزه ئې ګټلې ده. دا اثر اروانباد استاد عبدالرؤف بېنوا پښتو ته ژباړلی دی.

دا نړيوال مشهور شاعر، ليکوال او د انساني او بشري فکر پالونکی په ۱۹۴۱م کال د اتيا کلونو په عمر مړ او خپل نوم ئې د هندوستان لپاره ستر وياړ پرېښود.

- که له چا څخه د څه تمه ونه لرې ټول ستا دوستان دي.
- که د ټولو تېروتنو پر مخ دروازه وتړې نو حقيقت ښايي د دروازې شاته پاته شي.
- عشق د لويې راز دی چي مرګ او ژوند ته تړاو ورکوي.
- عشق حرکت او سکون دواړه په ځان کي نغښتي دي، زموږ زړونه چي هره شېبه بدلېدونکي دي په عشق کي ارام، ډاډه او سکون ته رسيږي.
- ښکلا د حقيقت موسکا ده کله چي زموږ په وجود کي غزوني وکړي په يوه بشپړه هينداره بدليږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د لوښي په منځ کي اوبه رڼې دي، خو د سمندر اوبه پيکه وي کوچني حقيقتونه رڼې کلمې لري، خو ستر حقايق په ستره چوپتيا کي ډوب وي.
- زموږ لپاره د دې نړۍ تر ټولو ستره موخه دا نه ده چي يوازي ژوند پکي وکړو بلکي دا ده چي هغه وپېژنو او ګټه ترې واخلو.
- پتنګان شپږې شمېري، نه مياشتي ځکه خو پوره وخت لري.
- له خپل خدايه مه بې پرواکېږئ، پر هغه تلپاتي تکيه ولرئ، ځکه چي هغه مو هيڅکله يوازي نه پرېږدي او ستاسي په څنګ کي دی.
- د خلکو زړونه خوشحالول نه خرڅ لري، نه زحمت يوازي موسکا بسنه کوي.
- چي زړونه پکي له ډاره په امان وي، چي سرونه پکي هسک وي، چي په علم هيڅ ډول بنديزونه نه وي، چي په نړۍ کي د ځايي ټاکل شويو پولو په دېوالونو وېشلي نه وي، چي توري پکي د صدق له ژورو راوزي، چي د عقل رڼه سرچينه د عادتونو په دښتو کي لاره ورکه نه کړي... باداره، د ازادۍ په داسي جنت کي زما وطن ويښ وساته.
- نصيحت کول اسان، عمل کول ګران دي.
- ډېر فکر کول، لږ خبري کول او ډېر اورېدل د هوښيار انسان عمل دی.
- د ويري او اميد په وخت کي ريښتيا ويل مشکل کار دی.
- دروغجن اخر رسوا کيږي.
- شپه په لوږه تېره کړئ، خو سهار پوروړي مه پورته کېږئ.
- خوږه ژبه د الله ج غوره نعمت دی.
- پردی شهرت له مصيبته کم نه دی.
- کاميابي يو ځل دروازه ټکوي مګر مصيبت او مشکل سهار او ماښام.
- د ژوند ټول توان او طاقت دومره دی لکه د ډبري پر سر د شبنم څاڅکی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- انسانان ظالمان دي، خو انسان مهربانه دی.
- مینه د ژوند ډېوه ده.
- مینه یو بې پایه راز دی، نو بل هیڅ شی نشي کولای چي تشریح ئې کړي.
- د ښځو غوسه د الماسو په څېر ده؛ ځلیږي مګر سوځل نه کوي.
- د چینجي په فکر، ډېر عجبه او احمقانه کار دی، چي انسان خپل کتابونه نه خوري.
- سیند ته په کتو او دربېدو هیڅکله له سینده نشې اوښتلای.
- ماښام مهال لمر د ډوبېدو په حال کي وپوښتل: داسي څوک شته، چي زما ځای ونیسي؟ کوچنۍ شمعي وویل: زه به هڅه وکړم.
- اوسنۍ نړۍ په کرکه او وحشت کي د جنون له بریده هم وراوښته جګړه د ظلم، تېریو او پر له پسې اضطراب سمبول ګرځېدلې ده. د تلو راتلو ټولي لاري کږې- وږې شوي دي، زړونه ټول د تمي او حرص نه ډک دي. ټول مخلوقات بیا راژوندي کېدو ته سترګي پر لاره دي. ای د لا محدود ښتنه! ای سپینه اسمانه! ای خپلواکه! پخپلي بې اندازې مهربانۍ او لطف سره د ځمکي له زړه نه د کرکي دا توري لکې لیري کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد ګل خان مومند

«ښاغلی محمد ګل خان د محمد خورشید زوی، د مومن خان لمسی، د عبدالکریم کړوسی په قوم حسین خېل مومند دی. د ۱۳۰۳هجري قمري کال د روژې میاشتې پر ۱۳ورځ د کابل د اندرابیو په کوڅه کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړه او دود علوم یې په خصوصي ډول له پوهانو څخه لوستي دي.» پر ۱۳۲۷ هـ ق کال د حربي ښوونځي په دویم ټولګي کې د زده کوونکي په توګه شامل او تر پنځه کلنې تعلیمي دورې نه وروسته بریالی فارغ شو او د اردلانو په غونډ کې د توپچي څانګې د قوماندان په حیث وټاکل شو. په دغه شاهي ټولګي کې له یوې خوا کنډک ته درس ورکاوه، له بلې خوا یې د حربي ښوونځي د سرښوونکي په توګه وظیفه اجرا کوله او د دغه بریالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدمت په نتیجه کې د سپه سالار صالح محمد خان د یاور په حیث مقرر شو او د شاهي ګارډ د قوماندانۍ چارې هم وروسپارلې شوې. (۹، ٦مخ)

محمد ګل خان مومند لکه د نورو پښتنو مشرانو په څېر نه یوازې د تورې خاوند و، بلکې د قلم او ادب د دنیا لویه شتمني هم ور په برخه وه او په دې برخه کې هم زیات خدمتونه کړي دي... پر پښتني فرهنګ باندې د محمد ګل خان مومند د هلو ځلو اغېزې او تاثیرات په لاندې ډول په ګوته کوو:

۱ په ژورنالیستکه او خپرنۍ برخه کي ۲ د ادبي ټولنو په جوړونه کې ۳ د روزنې او پالنې په برخه کې.(۹، ۸مخ)

ځیني اثار او لیکني ئې په دې ډول دي:

پښتو سیند، د پښتو ژبي لیاره، لنډکۍ پښتو او پښتنواله، روزنه، پخلی، پښتني تربیه او پخواني ملي او ادبي اصطلاحات.

« مرحوم محمد ګل خان مومند په دري ژبه کې هم د ښه قلم خاوند ، پر ترکي او روسي ژبو هم ښه پوهېده.» (۹، ۷مخ)

«... د لومړي ځل لپاره یې پر ۱۳۱۱ ل کال، په کندهار کې د (طلوع افغان) اوونیزه په پښتو کړه، دا په افغانستان کې لومړنۍ اوونیزه ده، چې په پښتو ژبه خپریږي، د دې اوونیزي مسؤل چلوونکی لوی استاد علامه پوهاند عبدالحی حبیبي و... د ۱۳۱۱ل کال د قوس پر ۹نېټه یې په کندهار کې «پښتو ادبي انجمن» تاسیس کړ. (۹، ۸ مخ)

« محمد ګل خان مومند چې پښتانه یې د بابا او دادا په نوم یادوي پر ۱۳۴۳ل کال د اسد میاشتې پر ۲۷مه ورځ د سهار پر ۸ بجو د ۸۰ کالو په عمر د زړه د درېدو په اثر، د کابل په بریکوټ کې وفات شو او په شهدای صالحین کې خاورو ته وسپارل شو. د مرحوم محمد ګل خان مومند د جنازې په مراسمو کې د هغه وخت د دولت ډېرو لوړو دولتي اشخاصو برخه اخیستې وه.»

(۹، ۷مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

له «لنډکی پښتو او پښتونوالي» نه د پښتو په اړه د محمد ګل خان مومند ځيني ويناوي د نمونې په توګه را اخلو، چي له پښتو سره د ده اورنۍ مينه ښيي. د ده د پښتني احساساتو او جذباتو ښکارندويي کوي. پښتو يوازي ژبه نه ګڼي، بلکي پت، مېړانه، سرښندنه، پښتني ټولنيز ژوند، دود و دستور چلند او کړه وړه او هغه پښتني صفات پکي انځوروي، چي پښتو ترې جوړه ده او پښتون پرې پښتون بلل کيږي.

ارواښاد مومند په خپلو لاندي ويناوو کي چي هره يوه ملغلره ده، واقعاً پښتو تعريف کړې ده. موږ ترې پوهېدای شو، چي پښتو څه ده؟ پښتو څه ته وايي؟ او څنګه پالل کيږي؟

- ✦ پښتو، پښتو منل، پښتو ويل، پښتو کول او پښتو چلول دي.
- ✦ پښتو د پښتنو په ولس او جامعې کښې لکه روح په کالبد کښې ده. څنګه چې په کالبد کښې روح نه وي کالبد خوشي شی دی همدغسې که د پښتنو په ټولۍ کښې پښتو نه وه نو د پښتنو ټولۍ به خوشي شی وي.
- ✦ د پښتنو خوږه مرکه په پښتو کيږي. پښتانه د پښتو نه خوند اخلي. تر ټولو مرکو خوندوره مرکه د پښتو ده.
- ✦ د پښتانه سره د پښتو د لیارې سره سم روغه کول پښتو ده، د پښتو د لیارې سره سم پښتانه ته ننواتې کول پښتو ده. د پښتو د لیارې سره سم د پښتانه ننواتې منل پښتو ده، پړه منل او تړه ورکول پښتو ده.
- ✦ پښتون ريښتيا وايي، هر چيري يې وايي، هر چا ته يې وايي او هر کله يې وايي.
- ✦ پښتانه په پښتو سره پښتانه وه، ان په پښتو به سره پښتانه وي.
- ✦ پښتو خورا خوږه وروري ده. پښتو د پښتنو سره خواخوږي ده.
- ✦ د پښتنو رنګ په پښتو ښه کيږي.
- ✦ پښتو له دښمن سره ګالنه ده. پښتو انتقام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د پښتنو خپلوي په پښتو سره ده، خپل او پردی په پښتو سره څرګندیږي او بیلیږي.
- له عزیز سره عزیزولي، له خپله سره خپلوي، د مشرانو احترام، د کشرانو قدر او عزت، پر وړو مهرباني او شفقت، د هغوی روزنه، پر هغوی د هر پښتانه پاملرنه دا ټول په پښتو سره کیږي.
- پښتو ده، چې له پښتونه یو کور، یوه کورنۍ، یو ټبر، یوه کورمه، یو کهول او یو ولس جوړوي.
- پښتو د پښتنو تفکرات، تخیلات، ذوق او هر څه يې چې سره یو شانته او یو کوي.
- پښتو صله رحمي ده. پښتو شفقت دی.پښتو مرحمت دی. پښتو مهرباني ده. پښتو مروت دی. پښتو ښېګڼه ده.
- کونډې، رنډې، یتیمان، بېوزلي او مسکینان، ړانده او ګوډ په پښتو ساتله کیږي.
- د ضرورت په وخت کښې د هر مسلمان ورور سره په تېره بیا د هر پښتون سره هر ډول مرسته په پښتو سره کیږي.
- پښتو پښتانه په غم او ښادي کښې سره شریک کړي او شریکوي يې. پښتو پالنه ده.
- که پښتو نه وه، ته به زما د سر خوږ يې، زه به ستا د سر خوږ یم.
- پښتو اصیلتوب دی پښتو سیالوالی دی پښتو نجات دی پښتو عالیجنابي ده.
- پښتو کښې سپکه نشته، نو ځکه سپک پښتون نه دی.
- پښتو عزت دی. پښتو کښې بې پتي، د ککتوب نشته، ځکه پښتانه يې نشي زغملای.
- پښتو کښې لويي نشته. پښتو د لویجن سړي سر په تیره ټکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- پښتو ساووتوب او باداري ده. پښتو دروندوالی دی. پښتو د پښتنو درنول دي. پښتو کښې ټيټپال او تملق نشته.
- پښتو شرافت دی. پښتو ښه نيت دی. پښتو د پښتون او مسلمانانو د خير غوښتنه ده. پښتو ښه اخلاق دي.
- پښتو سپېڅلتوب دی. پښتو پاکوالی دی. پښتو فضيلت دی. پښتو د پښتنو معنويت دی.
- پښتو د پښتنو د روح او ژوندانه ښکارندوی ده. پښتو سړيتوب دی او سړيتوب پښتو ده. پښتو انسانيت ته خدمت دی.
- پښتو کښې ظلم نشته. د لږ زورور او بې زورو سره زور پښتو نه ده.
- پښتو په خبره درېدل، خپله خبره تر سره کول او په عهد وفا ده.
- پښتو غنا ده. پښتو استغنا ده. پښتو کښې سوال نشته او سوال کول پښتو نه ده.
- پښتو قناعت دی. پښتو په حق درېدل دي. پښتو کښې ناروا نشته او ناروا پښتو نه ده.
- پښتو صبر دی. پښتو حوصله ده. پښتو زغم دی. پښتو کار کول دي. پښتو هاند او کوښښ دی.
- پښتو دين، وطن او د پښتانه ولس ته خدمت دی. پښتو ايثار دی. پښتو فداکاري ده.
- پښتو د اسلام، د پښتو او د پښتنو د شته والي لپاره ځان نشت کول دي.
- پښتو رېښتيا ده. پښتو کښې خيانت نشته. پښتو کښې دروه نشته. پښتو کښې ټګي نشته. ټګ پښتون نه دی. پښتو صداقت دی.
- پښتو پاک زړه دی. پښتو سليم وجدان دی. پښتو ده، چې پښتانه له بدو چارو ساتي. ښو ته مخه په پښتو کيږي.
- پښتو دوا ده. پښتو شفا ده. پښتو د پښتنو ګاڼه ده. پښتو حيا ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- پښتو د پښتنو زلمو ښکلا او د پېغلو ښایست دی.
- پښتو د پښتنو جامه ده او حیا یې پرې ساتلې ده.
- پښتو د پښتنو نارینه وو پګړۍ او د ښځو ټیکری او پوړنی دی. پښتو د پښتنو ښځو ستر دی.
- پښتو عفت دی. پښتو عصمت دی.
- پښتو سمه عقیده ده. پښتو ایمانداري ده. پښتو پر مسلمانۍ ټینګېدل دي.
- پښتو سعادت ته ورغلې سمه سیخه لاره ده.
- ورکړه او سخاوت، د بې وزلو سره مرسته لویه پښتو ده.
- پښتو ډاډ دی. پښتو توکل دی. پښتو په پښتنو اعتماد دی. پښتو پر ځان باور دی. د مېلمنو پالنه د پښتو ځیني ده. پښتو ډوډۍ ماري ده.
- پښتو د علماوو منه او احترام دی.
- له سیالانو سره سیالي او له نړۍ سره برابري په پښتو کیږي.
- د وطن مینه پښتو ده.
- پښتو د پښتنو د بري او لوړوالي ضامنه ده.
- پښتو د پښتنو د لوړوالي وسیله ده.
- پښتو ازادي ده. پښتو قوت دی. پښتو مقاومت دی. پښتو اقتدار دی.
- پښتو حاکمیت دی. پښتو عظمت دی. پښتو شوکت دی.
- پښتو د پښتنو لوی ناموس دی. پښتو د پښتنو د ټولني روح دی.
- پښتو د پښتنو د ژوندو ساه او د مړو کفن دی.
- پښتو پښتنو ته د پښتني ژوندانه لاره ورښیي.
- پښتو د پښتنو د دواړو نړیو د سعادت ضامنه ده. د زلمو، د زړو قوت او خوشحالي ده. د زړو لکړه او امسا ده.
- پښتو اراده ده. پښتو ننګ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- پښتو متانت، ثبات او استقامت دی.
- پښتو توره ده. پښتو مېړانه ده.
- پښتو د پښتنو نه چاپېره خورا کلکه کلا ده.
- د ژوندانه په تیارو کښې پښتانه یواځې د پښتو په رڼا لاره میندلای او سیخولای شي.
- پښتو نظام دی. پښتو انتظام دی. پښتو نیاو او انصاف دی. خواخوږي په پښتو کښې ده.
- پښتو د پښتنو هغه حق دی، چې یو ځای ورسره زیږېدلی دی.
- پښتو د پښتانه د ناموس ساتنه پر هر پښتانه لازمه گرځولې ده.
- پښتو خو نو پښتو ده او پښتو پښتونواله ده.
- پښتانه په پښتو نازیږي. پښتانه په پښتو سرلوینه کوي.
- پښتانه په پښتو ولاړ دي. که پښتو نه وي پښتانه غورځیږي، پرزیږي، سته یې خیژي او ورکیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گـل پاچـا الـفت

گل پاچا الفت د میر سید پاچا زوی د سید فقیر پاچا لمسی په ۱۲۸۸ هـ . ش کال لغمان ولایت، عزیز خان کڅ په منصور کلي کي دې نړۍ ته سترګي پرانیستې.

ګل پاچا الفت د لغمان، ننګرهار او کابل له علماوو څخه زده کړي وکړې. د خپلې مورنۍ ژبې تر څنګ ئې په پارسي او عربي هم لیکل کول. ښاغلي الفت رسمي ملازمتونه، پارلماني او صحافي مصروفیتونه او د تدریس چاري تر سره کړي دي. په بین المللي سیمینارونو کي ئې هم ګډون کړی دی. د کلتوري او ادبي هئیت په توګه ئې بېلابېلو هیوادونو ته سفرونه او هلته ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنفرانسونه کړي دي. استاد الفت د خپلو فعالیتونو، نوښت او جدیت له امله نمانځل شوی دی. بېلابیلي ادبي او علمي جایزې، نښانونه او ستاینلیکونه ورکول شوي دي.

د استاد الفت په اثارو کي تخلیقي، تحقیقي، تحلیلي، ژباړي او په نورو ژبو لیکني شاملي دي. د ځینو منظومو او منثورو اثارو نومونه ئې دا دي.

د پسرلي نغمه، عالي افکار، د ازادۍ نغمه، د زړه وینا، غوره اشعار، بله ډېوه، غوره نثرونه، املا او انشاء، ادبي څېړني، پښتو سندري او نور اثار.

د استاد ګل پاچا الفت نثري کلیات د ښاغلي محمد اسماعیل یون په زیار او شعري کلیات ئې د شهرت ننګیال په زیار راټول او چاپ شوي دي.

استاد الفت نژدې تر څلوېښت کلن ادبي، ملي او ټولنیزو خدماتو وروسته د ۱۳۵۶هـ . ش کال د لیندۍ میاشتي پر ۲۸مه نېټه له دې نړۍ سترګي پټي کړې. د عزیز خان کڅ د منصور کلي په هدیره کي د کابل ـ ننګرهار د لوی واټ پر غاړه خاورو ته وسپارل شو.

روح ئې ښاد.

- ✍ د مینې تر اغېز لاندې خلک په سترګو لیدل او په خوله ویل نشي کولای.
- ✍ مینه او محبت سړی ړوند او ګونګ کړي چې په سترګو عیب لیدلای او په خوله یې ویلای نشي.
- ✍ له خپل کار سره مینه لرل د بري ستر راز دی.
- ✍ هر څومره چې په زړه کې له کار سره مینه زیاته شي د انسان په کوښښ کې زیاتوالی راځي او کار ښه کیږي.
- ✍ چیري چې مینه نه وي هلته ژوند نه وي.
- ✍ یوازي مینه ده چې له پاچاهانو خدمتګاران جوړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- افلاطون په پوهه او مجنون په مینه مشهور شوی دی.
- د یو ښه او ټولنیز ژوند لپاره اړینه ده چې له خلکو سره ښې اړیکي، مینه او قرابت ولرو او د اخلاقو پواسطه په زړونو کې مینه وزیږوو.
- هغه مشران او رهبران چې له پیسو سره مینه لري هیڅکله له خپل ملت سره مینه نشي کولای.
- هغه چې په زړونو کې د خیر مینه نه لري هغوی هیڅکله سمه لار نشي موندلای.
- د انسانانو په زړونو کې مینه او محبت یو شان نه وي د ځینو خلکو په زړونو کې ډېره ، د ځینو لږه وي. د ځینو په زړونو کي تر ډېره دوام کوي او د ځینو له زړونو ژر له منځه ځي.
- که هغه مقام غواړې چې یوازي د خدای ج د دوستانو په نصیب رسیږي نو په زړونو کې مو مینه او محبت پیدا کړې.
- هر انسان هر وخت د میني او محبت تږی وي.
- دروغ نه دي که ووایو چې هر انسان پر ځان مین دی او له ځان سره مینه لري. د انسان هره مینه چې له هر چا او هر شي سره وي په هغه کې د ځان مینه پټه ده ځکه له ځان سره مینه د انسان په غرایزو کې شمېرل کیږي هیڅوک تري خلاص نه دی.
- که تاسي یو څوک وینئ چې له یوه بل سره ډېره مینه کوي دا مینه هم په اصل کې له ځان سره مینه ده.
- یوازې د مور او پلار مینه ده چې لمن یې له هر راز تومتونو پاکه ده.
- دا یوازي عقیده ده چې په انسان کې عقل، مینه، صداقت، زړورتیا غښتلی عزم او حرکت پیدا کوي.
- په هغه مینه کې چې د عدالت ملا ماتیږي لویه گناه ده.
- څوک چې پر ازادۍ مین وي هغه هیڅکله ځان نشي مقید کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که مو د ازادۍ په لار کې سر او مال ولاړ شي بيا مو هم له زړونو د ازادۍ مينه نه وزي.
- که د سبا ورځې مينه زموږ له زړونو ووزي موږ بيا ژوند نشو کولای ځکه چې زړونه سړيږي او ارزو ګاني مري.
- ښه عقل هغه دی چې د مينې او محبت په غېږ کې وده وکړي.
- هره ښکلا پرته له مينې ارزښت نه لري.
- عاطفه، مينه او محبت د انسان د ډيرو ناروغيو غوره درمل دي.
- د مينې او محبت په نړۍ کې ضعيف او کوچني د لوی او قوي تر څپيړو لاندې نه دي.
- په ډيرو مينو کې ډيرې کينې او په ډيرو احسانونو کې ډېر زيانونه پټ وي.
- د سترګو کار له ښايست سره دی، د زړه کار له مينې سره.
- که دوه مينان سره بېل شي پروا نشته ځکه چې مينه نوره هم زياتيږي او د وصال ارزو قوي کيږي.
- د مينې خبرې چې څومره ساده او بې ساخته وي هغومره ښې وي.
- مينه کله د ښايست په اثر کې راپيدا شي او کله د مينې په سبب سړي ته يو شی ښايسته ښکاري.
- مينه او محبت زموږ سترګې داسې تړي چې د خپل محبوب معايب له محاسنو نشو بېلولای.
- څوک چې د مينې او محبت تر اغېز لاندې راشي هغه لکه بلبل او بورا د ګل په يوه پاڼه خوښ او خوشحاله وي او ټول باغ په همدغه يوه پاڼه کېويني.
- مينه او محبتونه ټول يو راز نه دي او نه يې اغېزه د انسان په زړه کې يو ډول وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- مینه، عاطفه او محبت د انسان د ډیرو ناروغیو درمل دي.
- تر څو چې د دنیا پر مخ د حُسن او جمال مظاهر لیدل کیږي او د انسان په سترګو کې د لیدلو او کتلو احساس وي هـرو مـرو به د انسان په زړه کې یو ډول مینه او د یو شي محبت وي.
- که مینه په منځ کې نـه وای نو د دېب او ښاپېرۍ زور هیڅکله برابر نه دی.
- ځیني میـنې او محبـتونه وي چې ډېـر ژر د انسان لـه زړه محوه کیږي او هیڅ اثر یې نـه پاتـیږي.
- هر سـړی پـه هر وخـت کې د میـني او مـحبـت وړی دی او لوی خدای ج هم د مومنانو شدید محبت او مینه ستـایي.
- هغه شی چې خلک یې سعادت او خوشحالي بولي هغه خوند چې سړی یې پـه سرو او سپینو یـا خوندوره خوراکونو کې نشي مونـدلای پـه یـوه شـي کې پیدا کیږي چې ځینې خلک ورته مینه او محبـت وایي او په اسمانونو کې د ژوندانه روح بلل کیږي.
- مینه او عاطـفه د زور او قوت پـه مقابل کې ماشومان دي ځکه زور او قـوت پـخوا پیـدا شوي مینه، عاطفـه، رحم او شـفـقت وروسته.
- کـه څـوک د سولې غوښتونکی وي نـو یـوې داسې اختـراع تـه اړتـیـا ده چې د میني او عشق له عناصرو پکې استفاده شوې وي.
- د استقـلال ساتـنـه د مـلـت قـوي جـذبـې تـه ډېـر شـدیـد ضـرورت لـري.
- د ښکلو مینـه لـه ګل او بلبلـه اخیستل کیږي چې بـهار او خـزان پـکې لوی دخل لري او فریـادونـه، اغـزي، د غوټۍ دلتـنګي هر- هر څه پکې شته او د شکایت هنګـامـه ورځـینې جوړیږي.
- سینـد هر تـږي تـه اوبـه ورکوي او د هر چا خیرنې جامې پـاکـوي.
- کوم مـلـت چې شاعـر نـه لـري، سـترګې او زړه نـه لـري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د انسان غرایز او خویونه د انسان اصلي حقیقت دی چې ډېرې پردې یې پر مخ پرتې دي.
- موږ باید خپل ملي امتیازات، ملي شعور او ملي احساس ډېر ټینګ وساتو.
- ژوند د تحول او تکامل نوم دی.
- حقایق اکثره تراخه وي او حق په تریخوالي ستایل کېږي.
- دنیا په حقیقت کې یو نندارتون دی چې انسان ته هر راز ښکلي شیان ورښیي هر څوک د خپل ذوق او خواهش سره سم یو شي ته ځان رسوي.
- ژوند هغه حرکت دی چې د خپل مطلب او مقصد لپاره وي.
- هر ځای کې چې ښو ته ښه او بدو ته بد نه ویل کېږي عدالت مري.
- د یو ملت اخلاق چې فاسد او خراب شي هرو-مرو د انحطاط لور ته ځي.
- چیري چې شعر و ادب کمزوری او خیالات مړه وي هغه ملت مړ بلل کېږي.
- د ناپوهۍ تیاره له شپې کمه نه ده.
- انتقاد د بشریت ډېر لوی مصلح او صحیح رهنما دی.
- شاعر باید د فکري انقلاب علمبردار او بت شکن وي.
- هغه قام چې د حالاتو په بدلون قادر نه وي، خپل زوړ فکر، زوړ خیال زوړ عادت، زړه پوهه په نوي نشي بدلولای مترقي ژوند نه لري.
- د یوه ملت ژبه، کلتور، اخلاق په شعر و ادب ساتل کېږي.
- د یوه لوړېدل او د بل ټیټېدل له یو بل سره تړلي دي.
- شپې لکه د خوبانو زلفي چې څومره اوږدې وي هغومره ښې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ✍ د ژوندانه ټول خوږوالی په همدغه سبا کې پټ دی، که دغه سبا ته امید ونه لرو د ژوندانه تحمل هیڅکله نشو کولای.
- ✍ کله چې یو شی په سترګو ښه ښکاره شي په زړه کې ځای نیسي.
- ✍ کوم قدر او قیمت چې د انسان په بدن کې زړه لري په یوه جامعه کې یې شعر او شاعر لري.
- ✍ په یوازي ګلتوب او ګلالیتوب هیڅوک قدر او منزلت نه مومي او نه په تش ښایست دلبري او دلربايي کیږي.
- ✍ د ویدو قومونو کارونه لکه د ویده خوب چې په سینه کې لامبي خو لاس به یې لوند نه وي او هماغه به شان به تږی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیـام الدیـن خادم

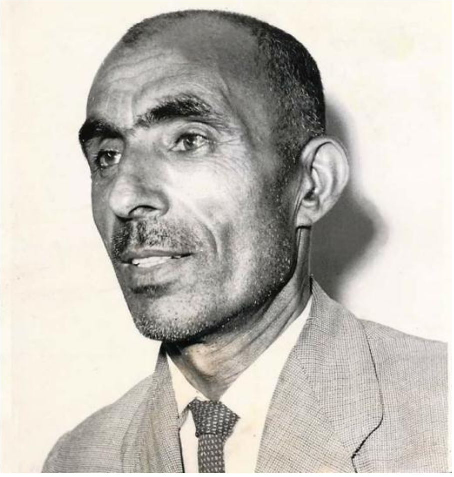

د پښتو ادب ځلانده ستوری، لیکوال، شاعر، ادیب، ژورنالیست، مفکر او ستر شخصیت استاد قیام الدین خادم د ملا حسام الدین زوی، د ملا علي گل لمسی د ننگرهار ولایت، کامې ولسوالۍ کي په ۱۲۸۶ هـ. ل / ۱۹۰۷م کال کي زیږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې ئې کورنۍ کي او د نورو دیني زده کړو لپاره ئې د هیواد دننه او له هیواده بهر سفرونه کړي دي.

استاد خادم د ښوونکي، د ځینو ورځپاڼو او جریدو د مسؤل مدیر په توگه او هم ئې نوري مطبوعاتي او دولتي دندي تر سره کړي دي.

هغه یو سیاستپوه ، د مشرانو جرگې سناتور، د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي استاد، ژورنالیست، پیاوړی لیکوال، وېښ شاعر، ادیب او د فلسفي اندونو یو پوه عالم و. نوموړی پښتو ادب کي ځانگړی ځای لري. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتو ژبي او ادب له پنځو ځلاندو ستورو څخه يو ستوری دی. د ادبي ډگر تر څنگ ئې سياست کي هم ونډه درلوده.

استاد قيام الدين خادم منثور او منظوم اثار لري لکه: بيدار شه پښتونه، د مرغلرو امېل، پښتونولي، خيالي دنيا، د مور مينه، نبوغ او عبقريت، څاروان، نوې رڼا، نوی ژوندون، مکارم الاخلاق، د خوشحال او رحمان موازنه، روهي گلونه بايزيد روښان، کره پښتو، بلهکا، د پښتو نني ليکوال د کوچنيانو اخلاقي پالنه او داسي نور.

استاد قيام الدين خادم د ۱۹۷۹م/ ۱۳۵۸هـ.ل کال د وږي د مياشتي پر ۵ مه نېټه وفات او د ننگرهار ولايت، کامې ولسوالۍ کي په خپله پلرنۍ هديره کي خاورو ته وسپارل شو.

اروا ئې ښاده

- د ورځي رڼا د شپې له تيارې څخه ده.
- د ژوند ناکامي هغه څوک غواړي چي د کاميابۍ وړ وي.
- هغه ژوند کامياب ژوند نه دی، چي تل کامراني لري.
- هغه خوشحالي سړی نه خوشحالوي چي د درد او خوږ په بيه نه وي اخيستل شوې.
- د ليدو خوند د بېلتانه په غم کي او د ژوندانه فتحه د ژوند په ماتې کي ده.
- هر څومره چي يوه خوشحالي شانداره وي هغومره هغه لياري هم سختي وي چي د هغې د حصول لپاره لنډېږي.
- تر څو چي ژوند ژوند دی ، نو په دې کي برکت له حرکت څخه دی. ځکه کامل سکون کټ مټ مرگ دی.
- گټه د زيار د باغ مېوه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- حقیقي خوشحالي د استغنـا، موړ سترګي او د خوشحال زړګي نوم دی او دا شی په دغو شیانو کي پټ او مضمر دی.
- خوشحالي د خواهشاتو د محدود کېدلو نوم دی.
- خوشحالي د قناعت او د خپل زړه څخه د حرص د ایستلو نوم دی.
- د حیات خوند ازادي ده.
- د عاشقانو زړه په داسي همېشه جنت کي چي هلته د درد د اواز، غم او غمګسار نه وي، مري.
- کېدای شي چي نور کارونه په زور وچلیږي، مګر قلم نازکه شی دی پر ده چي زور راشي مـاتـیږي.
- هیڅوک په زور باندي خپل ځان په چا لوی نشي منلای.
- توره په خپل ځای کي دکتاتوره ده او قـلـم پـه خپــل ځای کي، وړاندي والی هغه وخت کیږي چي دا دواړه احترامانه اتفاق وکړي.
- زندګي یـوه سرسبـزه او ښېرازه ونـه ده. علم ئې ببخ، شعر ئې تنه او سیاست ئې مېوه ده.
- علم اکتشاف، شعر احساس او سیاست کول دي.
- د ژوند سعادت او خوښي د مادیاتو په زیاتوالي او ډېروالي دومره اړه نه لري، لکه د ضمیر په ازادۍ او د روح په خوشحالۍ پوري.
- ریښتنې ارزو هغه وي چي تل د تکمیل په تلاش کي وي.
- ریښتنی محبت هم هغه دی چي د محبت د مدعا لپاره پرله پسې جد وجهد وکړي او دغه جد و جهد د ژوندانه مال وګڼي.
- بې دردي پـه یوه قوم او جامعـه کي داسي یـو مـرض دی چي پـه عــلاج ئې یوازي پېغمبران پوه شوي دي.
- د زړه د درد علاج پخپله د زړه درد دی او بس.
- هر ویده، ویده نه پاتي کیږي او هر کله چي وي ویښیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په دې خبره کې هيڅ شک نشته چې د يوه ملت يا د کل انسانيت سعادت خوشحالي او د اجتماعي گذران سمون په علم دومره اړه نه لري لکه په اخلاقو ځکه چې علم پوهنه ده او اخلاق کړنه.
- اى ازادۍ، بې له تا ژوند يو لفظ دى، چې معنى نه لري. يا د رسام منه ده چې نه بوى لري او نه خوند.
- ترقي د هماغه قومونو په نصيب کيږي چې هغوى استعداد معلومولى شي او پس له معلومولو او پېژندلو څخه ئې روزلى او پاللى شي.
- انسان په خبرو انسان دى.
- که ته زړه لرې، نو د چا زړه مه ازاروه.
- زړه خو د همدې لپاره دى چې د عشق متاع پرې واخيستل شي.
- خداى يو دى مگر ده ته د رسېدو دومره لاري دي لکه څومره چې د انسانانو روحونه دي.
- ډيري ښې او طلايي خبري چې بې وخته او بې موقعې وشي هسي خوشي تيري شي او هيڅ فايده ونه ښندي.
- ژوندون ښېشکه يو طلسم دى چې ماتيږي، خو د يو زړور انسان د پاره. څنگه ښکلى دى دا طلسم او څنگه خوندور دي دا ماتېده.
- خبرېده د هوښيار زړه د پاره لوى تسل دى او د حقيقي ژوند د پاره مرگ اډو څه مرگ نه دى.
- اخلاق هغه وخت د سعادت وسيله کيږي چې د فردي دايرې څخه ووځي او اجتماعي رنگ قبول کاندي.
- هلته چې زړه نه ويريږي؛ او سر نه ټيټوي. هلته چې علم ازاد دى. هلته چې دنيا د کورگيو په تنگو دېوالونو نه ده ماته او ټوکړې ټوکړې نه ده شوې. هلته چې الفاظ د ريښتينولۍ د عمق څخه راوځي. هلته چې سعي په استقلال سره خپل وزرونه د تکميل لپاره خپروي. هلته چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عقل صافه چینه د بیکاره دودونو په وچ شګلن بیابان کښې خپله لاره نه وي ورکه کړې. هلته چې نفس د تل پراخېدونکي تخیل او عمل پسي ځي. ای څښتنه د آزادۍ په هغه جنت کښې زما ملک بیدار کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالرؤف بېنوا

استاد عبدالرؤف بېنوا د مفتي عبدالله زوی په ۱۲۹۳ هـ . ش کال په کندهار ښار کي زیږېدلی دی. لومړنۍ زده کړي ئې له خپلي کورنۍ او کندهاري عالمانو څخه کړي دي. وروسته ئې خصوصي زده کړي او مطالعې ته دوام ورکړ.

استاد بېنوا د پښتو ټولني مدير، په ډهلي او قاهره کي مطبوعاتي اتاشه، د کابل راډيو رئيس، په ولسي جرگه کي وکيل، په ليبيا کي سفير او د اطلاعاتو او کلتور وزير په توگه دندي تر سره کړي دي.

د اروابناد استاد بېنوا مشهور اثار دا دي:

پښتني مېرمني، ميرويس نيکه، ادبي فنون، هوتکي ها، پرېشانه افکار، د ټاگور (گيتانجلي) پښتو ژباړه، اوسني ليکوال، د هسک پېغله او ځيني نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالرؤف بېنوا په ۱۳٦۳هـ . ش کال د سرطان ناروغۍ د علاج لپاره نیویارک ته ولاړ. هلته وفات او په نیو جرسي کي خاورو ته وسپارل شو.

☼ اوسنۍ دنیا یوازي ویلو ته ضرورت نه لري بلکي کار هم غواړي.

☼ زما و ستا رقابت باید د نورو لپاره په خدمت کولو کي وي نـه د موټرو په اوړدوالي، د کوټیو په لوړوالي او د لباس پـه ښکـلا کي.

☼ را ځه چي د خپلو سپېڅلو زړونو مشعلونـه بل کړو او د هـغو پـه روڼـا کي پـه پاک نیت د خپل ژوندون لاره صافـه کړو.

☼ د رازونو په ځرګندولو کي ریښتیا خبري راځي او ریښتیا ویل ترخه وي.

☼ د ځینو رازونو پټول نه یوازي د یو بدبخته انسان پـه کمزورۍ دلالت کوي، بلکي د هغه بدبختي لا زیاتوي.

☼ څنګه چي په پټو سترګو له پـټـي دنـیا څخه دې دنیا تـه راغلي یو همـداسي پـه پټو سترګو او پټه خوله دا نیمګړی ژوند پرېږدو نو زموږ د وجود او عدم تر منـځ به توپیر څه وي؟

☼ کوم کار چي د هوس او تظاهر له مخي شروع کیږي هغه به ضرور نیمګړی پاته وي او هغه کار چي نیمګړی پاته او سر ته نه رسیږي ښه دا ده چي شروع نه سي.

☼ طبیعي ښکلا یوازي د پسرلي د ګـلونو پـه بـرخه نه ده بلکي خزان وهلي پاڼې هم ځان ته یو ښکلی خزاني پسرلی لري.

☼ هیڅ انسان په یوازي سر، بې د نورو له مشورې او مرستي څخه حقیقي بریالیتوب ته رسېدلای نه سي.

☼ پرون مو د نن په تـمه ځانونه تېر ایستل، نن په سبا غولیږو او سبا خو به هیڅکله سبا نه سي.

☼ بې حرکته او یو نواخته ژوند تر مړیني بدتر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

☼ په خزان کي که د پسرلي هيله نه واى د بلبل په وزرو کي به دومره توان او شوق هم پاته نه و.

☼ د پوهي رڼا ليري نه ده خو چي زه او ته ځانونه ورځيني ليري ونه ساتو.

☼ افسوس دي وي د هغه چا پر حال چي کال نوى سي خو د ده ژوند زوړ وي، يا نوى کال د نوي ژوند نوي ارزوګاني راوړي خو د ده زړې ارزوګاني لا هم تر سره سوي نه وي.

☼ د زړه ناخوالي څرګندول د زړه د غم بار سپکوي او د سړي دماغ او وجدان لږ څه ارامويي.

☼ يو ګل چي څومره ډېر رنګونه ولري ښکلا يې هم هومره زياته وي او چي څومره مخونه ولري هغومره د ستاينې وړ وي، خو يو انسان که دوه رنګه سو، يا يې ځان دوه مخى وښود نو نور يې مخ د کتو نه وي.

☼ که دوه مخي او دوه رنګي له منځه ليري سي د طبقاتو تر منځ مستقيمه رابطه او مفاهمه ډېره ژر د دوى منځ ته صميميت او يو رنګي راوستلاى سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبـدالـکـلام ازاد

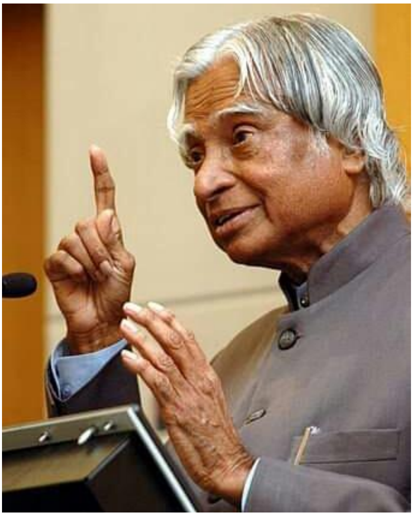

عبدالکلام ازاد (ابوالفقیر زین العابدین) د هندوستـان د جنوب له مسلمانانو څخه و، چې په یوه متدینه مسلمانه کورنۍ کې پـه ۱۹۳۱کال کې زیږېدلی دی. ده ساده ژوند درلود، کله چې په ۲۰۰۲ـــ۲۰۰۷ کلونو کې د هندوستان ولسمشر شو، د ده د ژوند په ډول او چلند کې هیڅ توپیر رانغی، له زیاتو بوختیاوو سره ئې هم خپله اساسي دنده چې له ځوانانو سره تړاو، تدریس او ارتباط و کله هم له یاده ونه ایستله. ده د واحد او یو پیاوړي هندوستان لپاره د ژوند او پرمختګ نوي فورمول چې د هغه له عصر سره دغه هیواد د انسان عیارول و خپل ملت ته ورپه ګوته کړ. دی د هند د ملت پاله ګوند بي-جي- پي د واکمنۍ پر مهال د هندوستان ولسمشر و چې هیچا هم فکر نه کاوه دی به

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه دنده تر ډیرو پر مخ بوزي خو ده خپله دوره په خورا متانت او د هند ملي گټو ته په خورا درنښت سره په بري پای ته ورسوله.
گرداب ورځپاڼه

- بریالیتوب له ناکامۍ څخه لاسته راځي.
- علم د پرمختگ او خوښۍ سبب دی.
- د نورو دروازې ټکول هیڅ گټه نه لري د خپلو خیالونو د ریښتیا کولو لپاره موږ حللاري ته اړتیا لرو.
- زه په دې عقیده چي که موږ پر خپلو موخو باور ولرو؛ نو هغه خوبونه چي موږ ئې وینو ضرور په حقیقت بدلیږي.
- دا خبره ښکاره ده، چي له زیار و زحمت پرته هیڅ کار هم نه تر سره کیږي او په زیار و زحمت سره هر ډول سخت کار تر سره کیږي.
- غوره خلک د انسان د ښه والي لپاره کار کوي خو انسانان د بربادۍ او تباهۍ وړتیا هم لري.
- ځان پېژندل هیله بښونکی نظر دی.
- موږ باید خپل ویده ځواک را بیدار کړو او له خپل تېر وخت نه درس واخلو.
- ځوانان د هیواد شتمني ده، ځوانانو ته باید د خپل ژوند د ښه والي لپاره لارښوونه وشي.
- د رغوونکو هلو- ځلو لپاره باید ملا وتړو.
- ذهنونه داسي روښانه کړو چي د ملت لپاره د سولي، خوښۍ، برکت او نېکبختۍ سبب شي.
- موږ باید د خپل ژوند لپاره موخي وټاکو ځکه موخي ټاکل ذهنونه بیداروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نور خلک نشي کولای چي موږ ناکام او بریالي کړي یوازي موږ یو، چي دا کار تر سره کولای شو.
- که هر څومره له ستونزو سره مخامخ کیږو باید زغم او حوصله له لاسه ورنه کړو.
- که موږ موخه ولرو نو پر مختګ هم کولای شو.
- د داسي سیاست پوهانو د رامنځته کېدو لپاره دعا وکړئ چي د هیواد د پرمختګ لپاره کار وکړي.
- زموږ تاریخ، دودونه او کلتور هم زموږ د پوهنتونونو په څېر د علم او پوهي سرچینې دي.
- ای خدایه، زما د هیوادوالو په ذهن کي فکر او عمل دواړه پیدا کړې او هغوی په اتفاق ولرې.
- زما د هیواد مذهبي مشرانو ته دا توفیق ورکړې، چي هغوی خلک له قومي او مذهبي جګړو وژغوري.
- مشرانو او عامو خلکو ته دا فکر وکړې چي د افرادو پر ځای د ټولو هیوادوالو خدمت وکړي.
- ای خدایه، زما خلکو ته همت ورکړې د هیواد د ابادۍ او د خلکو د خوښۍ لپاره کار وکړي.
- ای خدایه، ته زموږ خلکو ته دا ځواک ورکړې چي شر او نا امنۍ له منځه یوسي او زموږ هیواد او خلکو ته خوښي ور په بر خه کړي.
- موږ ټول یو شان استعداد نه لرو، مګر موږ ټول یو شان فرصت لرو چي خپل استعداد پر مخ بوزو.
- غوره هوښیار هغه دی، چي هر څه ته د عبرت په سترګه وګوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جبـران خلـیـل جـبـران

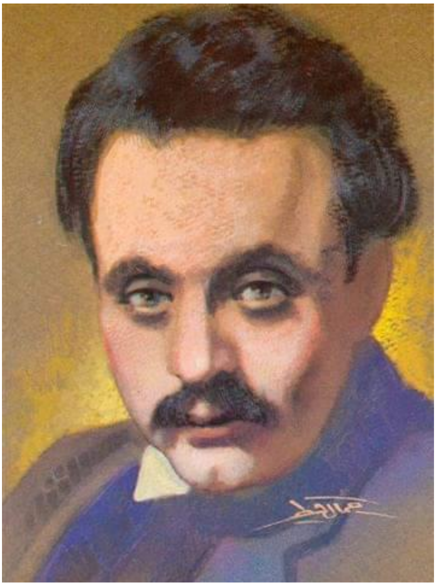

جبران خلیـل جبران نړیـوالـه نومـوتې، مشهوره ادبي څېـره ده، پـه ۱۸۸۳م کال د جنورۍ پر شپږمه د لبنان په شمالي غرنۍ او ښکلې سیمه «بشـره» کې زیږېـدلی دی. د هغه مور کامله رحمه نومېده. په هنر او انځورګرۍ کې ښه لاس درلود. دوو خاوندانو ئې لاره بېله کړې وه. د جبران پلار د هغې دریم خاوند و. د جبران ژوند له ډېرو لوړو ژورو او ستونزو ډک دی او په یوه اغزن چاپېریال کې رالوی شوی دی. په هـلکتـوب کې لـه خپلې کـورنۍ سره لـه خپل پلرني هیواده امریکا تـه ولاړ، هلتـه ئې ادبي فعالیـت پـیـل او ادبي ژونـد ئې جوړ کړ. جبـران د ځوانۍ له مهاله د شعر، هنر او لیکوالۍ ډګر ته راوتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

و. د ليکوالۍ او شاعرۍ تر څنګ انځورګر هم و، په عربي او انګليسي ژبو ئې اثار ليکلي، چې د نړۍ نورو ژبو ته هم ژباړل شوي دي. په فرانسه کې د نقاشۍ او انځورګرۍ له زده کړو وروسته چې دويم ځل امريکا ته ولاړ د نيويارک په ښار کې ئې دفتر پرانيست. د کلونو کلونو لپاره د ليکوالو، عرب هنرمن ملګرو او امريکايي مينه والو د راټولېدو او مجلس ځای و. ده په امريکا کې غوره نقاشۍ او غوره اثار وپنځول. ده دا وخت لا نړيوال شهرت نه و ګټلی، کله چې ئې «پېغمبر» نومی کتاب خپور کړ دا کتاب ده ته نړيوال شهرت او مقام ورکړ. له دې وروسته نړيواله ادبي او هنري څېره وپېژندل شوه. «پېغمبر» نومی کتاب ئې د نړۍ ۵۰ ژبو ته ژباړل شوی او د ډېرو پلورل شويو کتابونو په کتار کې ئې لومړی مقام خپل کړ.

ځيني اثار ئې په دې ډول دي.

مات وزرونه، لېونی، سرګردان، شګي او ځګ، د ځمکي خدايان، اوښکي او موسکا، د دښت ناوې، پېغمبر او نور...

ليکني ئې تر ننه په ټوله نړۍ کې د اوچت شعر، فلسفي، حکومت او هنر مينانو ته په ميراث ورپاتي دي.

ده ته د اروپا او منځني ختيځ په ادبياتو کې د اغېزمن ليکوال په سترګه کتل کيږي.

د ده ليکني د هغو ټګو مذهبي مشرانو له غندني ډکي دي چې خپل ناوړه کارونه د مذهبي مشرۍ تر چپنه لاندي پټوي.

جبران په ۱۹۳۱م کال د سرطان له ناروغۍ، په نيويارک کې د ۴۸کلونو په عمر له دې نړۍ ولاړ. جسد ئې په يوه ببړۍ کې د هغه له وصيت سره سم پلرني هيواد لبنان ته راوړل شو.

د خپل ښکلي او مينه ناک ټاټوبي «بشره کلي» په غونډيو کې خاورو ته وسپارل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و دي پوښتلم: ستا ژوند مهم دی که زما؟

ما وویل: زما. پرې دي ښودم ولاړې. پوه نشوې چې ته زما ژوند یې.

- ✓ باور د زړه د ننه علم دی.
- ✓ په ژوند کې هیڅ شی په مطلق ډول نه دي تضمین شوي.
- ✓ هغه نارینه چې د ښځې په عظمت نه پوهیږي هغه تر وحشي کم نه دی.
- ✓ د ښځو خبرو ته هغه وخت غوږ ونیسئ چې نورو ته ئې کوي نه هغه وخت چې تا ته ئې کوي.
- ✓ ویل کیږي چې چا ځان وپېژانده ټول خلک ئې وپېژندل زه وایم چې چا له خلکو سره مینه وکړه ځان ئې وپېژنده.
- ✓ کوم کس چې کوښښ کوي په زور ځان غالب وښیي تر بل هر وخت د نفرت وړ گرځي.
- ✓ غوره خلک هغه دي که وستایل شي خجل شي او چې بد ئې وویل شي غلي شي.
- ✓ لوست او پوهه هغه پانگه ده چې زورواکان او ظالمان ئې له چا نشي اخیستلای.
- ✓ خوبونو ته عقیده ولرئ چې دا د ابدیت کړکۍ ده.
- ✓ تاسي زړه یار ته وسپارئ خو نه د ساتلو لپاره ځکه یوازي د ژوند گرمي کولای شي زړونه وساتي.
- ✓ خوشحالي هغه پریشاني ده، چې موږ ئې په لټه کي یو.
- ✓ د ونو ژوند په حاصل کي دی، وني حاصل ورکوي چې ژوندۍ پاتي شي، که حاصل ورنه کړي ژوند ئې ختم دی.
- ✓ زموږ د ژوند تر ټولو ترخې شېبې هغه دي چې تېر خواږه وختونه پکي یادوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ✓ شتمني د ميني په څېر ده که چا ورباندي بخيلي وکړه مړه کيږي خو ښښونکي ئې ژوندي پاتيږي.
- ✓ مينه تر هر شي واکمنه ده او لوړتيا ته ئې هيڅ شی نشي رسېدای.
- ✓ مينه او شک په زړه کي يو ځای نشي اوسېدلای.
- ✓ ژوند له ميني پرته داسي دی لکه ونه چي ګل او مېوه ونه لري او مينه پرته له ښکلا هغه ګل دی چي وږمه ونه لري او هغه مېوه چي زړی ونه لري.
- ✓ مينه تر هر څه کلکه او ستروالی ئې په تورو کي څرګندېدای نشي.
- ✓ په ژوندوني د انسان لپاره يو ګل کافي دی نه تر مرګ وروسته د هغه پر مزار د ګلو ګېډۍ.
- ✓ انسانان دوه ډوله دي يو په تياره کي ويښ، بل په رڼا کي ويده.
- ✓ هغه لاسونه چي د ازغو تاج جوړوي تر هغو لاسونو ښه دي چي هيڅ نه کوي.
- ✓ زه هيچا ته بې ځوابه نه يم پاته شوی، پرته له هغه چي رانه پوښتي ئې دي ته څوک يې؟
- ✓ غم د دوو باغونو تر منځ ولاړ دېوال دی.
- ✓ روح اور او بدن ئې ايرې دي.
- ✓ د مقتول لپاره همدا وياړ بس دی چي قاتل نه دی.
- ✓ جهالت او ناپوهی د بې فکرۍ زانګو ده.
- ✓ ښکلا په مخ کي نه، په زړه کي د رڼا څرک دی.
- ✓ سترګي د روح دروازې او خبري ئې استازي دي.
- ✓ بغض او کينه يو بې ساه مړی دی په تاسو کي څوک دا خوښوي چي د دې مړي لپاره د خپل زړه نه قبر جوړ کړي.
- ✓ له هغې خوښۍ څخه ځان وژغورئ چي د نورو د غم سبب ګرځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ✓ د دنـیا ښایسـته او غوره شی یـوازي مـور ده.
- ✓ د حقیقت او باطل تر منځ په نیمه لار کي مه دریږه.
- ✓ ژوند دوه مهم او قیمتي شیزه لري. ښایست او ریښتیا. لومړی مي د یوه مین په زړه کي پیدا کړ او دویم مي د یوه کاریگر په لاسونو کي.
- ✓ که ازادي ونه لرئ، اجتماعي عدالت نشئ کولای.
- ✓ ړوند دی، چي د جیب په زور زړه رانیسي.
- ✓ دا مهمه نه ده، چي له کومه راغلې. مهمه دا ده چي کوم ځای ته ځې؟
- ✓ که دي چوپتیا غوره کړه تر پایه چوپ شه.
- ✓ وینا لپاره چوپ مه کښېنه او چوپتیا لپاره وینا مه کوه.
- ✓ د رضایت پر مهال خپل رضایت څرگند کړه، نیم راضي او نیم ناراضه مه اوسه.
- ✓ نیم انکار مه کوه ځکه نیم انکار منل دي.
- ✓ په نیم گیلاس تنده نه ماتیږي او په نیمه ډوډۍ لوږه نه ختمیږي.
- ✓ نیمه لاره دي منزل ته نه رسوي او نیمه مفکوره نتیجه نه لري.
- ✓ نیمه هیله او نیم ارمان مه کوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلـیام شکـسپیـر

د نړۍ نامتو او مشهوره ادبي څېره، شکسپېر د برتانیا سټرانفورډ ښار کي په یوه بېوزله کورنۍ کي زیږېدلی دی. دی د لویو غنایي شاعرانو په ډله کي شمېرل کیږي. له انسانانو سره د ده ژوره عاطفه او بشري احساس د ده د ډرامو په اشخاصو کي لیدل کیږي.

ویلیام شکسپیر ډیري ډرامې لیکلي دي. تاریخي، کومیډي، تراژیدي او طنزي رنګ لري، چي ټولې نندارې ئې شهرت لري. مشهوري ئې مکبث، هملت، اتللو، رومیو او ژولیت دي. رومیو او ژولیت ئې مشهوره تراژیدي ده چي د یوې غمجني میني بیان دی. په دوو دښمنو کورنیو کي د دوو مینو له میني بحث کوي، چي د مینو په مړینه پای ته رسیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکسپیر په نړۍ کې د لوی ډرامه لیکونکي نړیوال شهرت او مقام لري.

د ده د انګلیسي ژبې اشعار په مشهورو شعرونو کې حسابیږي. «لینارټ پیټرسون» د بریتانیې ادبیاتو په اثر کې د شکسپیر په حق کې لیکلي، چې ده په خپلو پنځونو کې ډېرش زره لغاتونه کارولي دي.

«ویلیام شکسپېر د انګلستان هغه نابغه لیکوال او متفکر دی چې په انګلستان کې به ډېر کم داسي کور وي چې د ده یو یا څو کتابونه دي پکې نـه وي او په نړۍ کې به ډېر کم داسي لوستي کسان وي چې د ده له نوم سره اشنـا نـه وي.

ویلیام شکسپېر د نړۍ تر ټولو ستر او نامتو ډرامه لیکونکی بلل کېږي، د ده د ډرامو ښکلا په دې کې ده، چې هره ډرامه یې یو ځانګړی شاعرانه او فیلسوفانه رنګ لري او د بشر دوستۍ، تواضع، عبرت او نصیحت مسایل په خپله لمن کې رانغاړي، همدا لامل دی چې د ده له اثارو څخه اوس فلمونه جوړ شوي دي او پـه نړۍ کې بې شمېره کتونکي او مینه وال لري.

د شکسپېر مړینه په ۱٦۱٦ م کال ښودل شوې ده. شکسپېر د «سټرانفورډ» ښار په یوه کلیسا کې خاورو ته سـپارل شوی، چې اوس هم له ډېرو لیرې ځایونو څخه خلک د ده د قبرلیدو ته راځي او د دغه ستر ډرامه لیکونکي او شاعر درناوی کوي.»

نړیوال ادبیات/ پوهنیار مصطفی صفا

- **مـینه تـلپاتې ده.**
- **له میني وګړي نـه سترې کیږي او هـوس لـه مړتـیا څخه مري.**
- **که مینه ښکاره نه کړې ښایي خپله مینه ونه مومې.**
- **ناورین هغه دی چې د غرور له لاسه خپله مینه وبایلې.**
- **د میني پسرلی تلپاتې وي.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ښځه له هغه سړي سره مینه کوي چي راز ساتي، خو سړی له هغي ښځي سره مینه کوي چي ښایسته وي.
- هوښیاره نجلۍ مینه د میني لپاره نه کوي، بلکي مینه د واده لپاره کوي.
- هغه نجلۍ چي په لومړي ځل درته په ښکاره د میني اظهار کوي هغه به دي بې خدای پامانۍ پرېږدي.
- ملګرتیا ډېر وخت په مینه پای ته رسیږي او مینه ډېر کم وخت په ملګرتیا پای ته رسیږي.
- ښځه اول مینه په سترګو کوي، بیا په زړه او اخر په عقل.
- مینه وګړي ته داسي هوسایي ورکوي لکه تر باران وروسته چي لمر راوخیږي.
- که مو له چا سره مینه لرله پرې ئې ږدئ که بیرته درته راوګرځېده نو ستا به شي کنه نو له اوله ستاسي نه و.
- سوچونه، خیالونه، اسوېلي او اوښکي له میني څخه نه بېلېدونکي ملازمان دي.
- ښځه له خدایه یو مېړه غواړي، خو له مېړه بیا ټوله دنیا غواړي.
- سړی په اوښکو قانع کیږي، ښځه په ښکلولو.
- سره زر په اور معلومیږي، ښځه په سرو زرو او سړی بیا په ښځه امتحانیږي.
- ښځه سور ګل دی چي کله مړاوی شي ژر پاڼي- پاڼي شي.
- له دریو څیزونو ځان ساتئ: اور، اوبه او ښځه. اور دي سوځوي، اوبه دي ډوبوي، ښځه دي لېوني کوي.
- څه شی چي لاسته نه درځي هېر ئې کړه، که ئې هېرولای نشې نو تر لاسه ئې کړه.
- نړۍ یو دریځ دی او ټول نارینه او ښځینه یوازي لوبغاړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دنیا دومره سخته ده چي څوک ئې د فلسفې په کتابونو نشي پېژندای.
- سکې هر وخت شور کوي خو پیسې همېشه غلي وي، کله چي دي ارزښت لوړیږي خاموش اوسه.
- ای فساد او فتنې، ولي دومره ژر د انسان په افکارو کي وده کوئ؟
- ای مغرور انسانه، ته تر اسمان لاندي د لړ قدرت پیدا کولو په خاطر داسي څه کوې چي پرښتې ژړوې.
- حقیقي ښکلا یوازي په طبیعت کي موندلای شو.
- خندان مخونه په دې معنا نه چي دوی غم نه لري، مطلب ئې دا دی چي دوی ئې د زغم وړتیا لري.
- کتابونه د بشر لویه اختراع ده.
- کتاب مي هغه ملګری دی چي د یوازیتوب سختي شېبې راسره تجربه کوي.
- هیڅکله د چا له احساساتو سره لوبي مه کوه، کېدای شي لوبه وګټې خو، هغه شخص به د تل لپاره وبایلې.
- د ګلو هغه ګېډۍ چي تر مرګ وروسته ئې راته راوړې، له هغې نه یو ګل همدا نن راته راوړه.
- له یو ځل بدګومانۍ څخه سل ځله تېر ایستل غوره دي.
- مینه د دوو کسانو تر منځ غلط فهمي ده.
- نارینه طبیعي ښکلا لري ځکه ارایش او سینګار ته اړتیا نه لري.
- ما ژوند همېشه په خوښۍ تېر کړی دی، ایا پوهېږئ چي ولي؟ هغه ځکه چي له هیچا مي د څه تمه نه ده کړې.
- لېونی، مین او شاعر له یوې ډلې دي ځکه درې واړه د خیال بچیان دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ژوند یوازي یو تېرېدونکی سیوری او بېوزله لوبغاړی دی، چي یوه شېبه د صحنې پر مخ راڅرګند شي، ځغلي، په شور، برم، پرتم ولولو، هیجان او احساساتو راځي او وروسته ئې هیڅ ږغ نه تر غوږو کیږي، یوه زړه راښکونکې او له زوره ډکه افسانه ده چي یو بېړا او احمق ئې لولي هیڅ معنا نه لري.
- ملګرتیا لوی نعمت دی نېکمرغي ډېروي بدمرغي کموي.
- حُسن چي خبري شروع کړي نو د دنیا بهترین مقرر ګونګي پاته شي.
- د ژوند ترخې شېبې به له هغه چا تجربه کړې، چي تر ټولو خوږې شېبې دي ورسره تیري کړي وي.
- له ټولو سره مینه وکړه، پر لږو باور وکړه او له هیچا سره بد مه کوه.
- جدایي څومره خوږ غم دی.
- تا چي د کوم کار د بشپړولو اراده وکړه، له ناکامۍ سره- سره ئې نیمګړی مه پرېږده.
- وسوسې او شکونه زموږ هغه دښمنان دي چي د کامیابۍ په وخت کي زموږ د ناکامۍ سبب کیږي.
- ما د ښځې ښېره نه بلکي د هغې مهرباني تسخیروي.
- معتقد یم د انسان سرنوشت یوازي محبت معلوموي او بس.
- دوستي یوازینۍ لاره ده چي سړی پرې رښتینی انسان پېژندلای شي.
- دوستي د یو دوست له خوا د یو دوست د کمزورتیاوو رغونه ده.
- نارینه د هغې ښځې تر تاثیر لاندي راځي چي اخلاق ولري نه ښکلا.
- یوه بې معنا او ناممکنه هیله له لاسه ورکول پخپله یو ستر بریالیتوب دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که له ما سره مینه لرې ستا په زړه کي به یم او که نفرت رانه کوې په ذهن کي به دي یم، ما ته توپیر نه راکوي چي له ما نفرت کوې، یا له ما سره مینه.
- وخت پر هغو خلکو باندي چي منتظر دي ډېر ورو، پر هغو کسانو چي په وېره او ډار کي دي ډېر تریخ، پر هغو کسانو چي غمجن دي ډېر اوږد او پر هغو کسانو چي خوشحاله دي ډېر تېز تیرېږي، خو هغه کسان چي مین دي د هغو لپاره وخت پیل او پای نه لري.
- تا ویل چي زه له باران سره مینه لرم کله چي باران شو تا پر ځان چترۍ ونیوله، تا وېل له لمر سره مینه لرم کله چي لمر راوخوت ته د سیوري په لټه کي شوې، تا وېل له باد سره مینه لرم، خو کله چي باد لګېده تا د کوټې کړکۍ بندي کړې، ته چي له څه سره مینه لرې ترې تښتې دا هغه څه دي چي ما ډېر وېروي ځکه چي ته هر وخت راته وایې: زه له تا سره مینه لرم.
- که ټوله شپه د لمر له لاسه ورکولو لپاره وژاړې، د ستورو لیدلو خوند به هم له لاسه ورکړې.
- مور د ټولني بنسټ دی.
- چي څه ونه لرې نو د له لاسه ورکولو لپاره هم څه نه لرې.
- څومره بدمرغه دي چي صبر او زغم نه لري مګر ټپونه بیرته رغیږي.
- خدای تا ته یوه څېره درکړې خو تا له هغې بل څه جوړ کړي دي.
- څوک چي قانع مسکین وي، شتمن دی.
- چاپلوسي د احمقانو خوراک دی، بې له دې خوږو ژوند نشي کولای.
- د ژوند سختي هیري کړه او په خلاصه غېږ ئې هر کلي ته ورشه.
- د ښځي اوښکه د هر غم دارو ده او خندا ئې د ټولو خوښیو لپاره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ښځي پر ژبه د ټولي نړۍ شات او زهر پراته دي، چي هر يو وغواړي کارولای ئې شي.
- ښځه هغه وخت خاندي چي امکان ئې وي مګر ژړا په هر وخت او هر ګړی کولای شي.
- ښځه په دفاعي حالت کي ژاړي، د ناکامۍ په حال کي پټه خوله او د بحث پر مهال ئې وسله خندا ده.
- ښايسته مخ له ښه سيرته پرته لکه بې خوشبويۍ ګلاب.
- پوچ او بې کماله سړی، لکه تش لوښی ډېر شور ماشور کوي.
- خدای تا ته يو مخ درکړی، خو ته بل مخ غوره کوې.
- کاشکي توري او کلمات کم پيدا شوي وای تر څو ترې بېځايه استفاده نه کېدای.
- که چيري ټوله نړۍ له ترخو ډکه شي زه به ئې د خوږو په هيله وزغمم.
- له ژوند څخه د خوند اخيستلو لپاره پکار ده چي لږ ناپوه واوسې.
- تل د انسان کار دا دی چي سبا په نن او نن په پرون بدل کړي.
- څوک چي خوښي نه لري د هغه زړه مړ دی او د چا چي زړه مړ وي هغه ژوندی دی خو ژوند نه لري.
- لويه ګناه د افعي مار په څېر ده که هر څومره ئې له نورو څخه پټه کړئ د مرګ پر مهال به دي تر لستوڼي راووزي او رسوا به دي کړي.
- څوک چي يو ځل باور ته زيان ورسوي، بيا پرې باور ونه کړئ.
- ناوړه انسان ځي خو د هغه شر پاتي کيږي.
- که يو څوک زما مال پټ کړي، د يوه کم ارزښته شي غلا ئې وکړه، مګر که يو څوک زما ښه نوم له منځه يوسي، زما د ځان يوه برخه ئې وړې، په دې کار به دا غل ځان مالداره نه کړي مګر ما به غريب نه کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- مور په خپلو سینو کي یوه اسماني وړانګه لرو چي نوم ئې وجدان دی.
- ژوند د هغو کسانو لپاره چي احساس کوي تراژیدي ده او د هغو کسانو لپاره چي فکر کوي کومیډي ده.
- څومره چي صبر زیات وي، دقت زیاتیږي او څومره چي دقت زیاتیږي، موفقیت زیاتیږي.
- کوم ویاړونه او پېغورونه چي په دې نړۍ کي زموږ په برخه کیږي، د هغو دایرو په شان دي چي د اوبو پر مخ شېبه په شېبه لوییږي او د لوېېدو په پایله کي له منځه ځي.
- هر څوک چي قناعت نه لري تر ټولو غریب دی.
- تبسم د زړه پاکوالي علامه ده.
- ژوند هر چاته خوږ او د قدر وړ دی لیکن مېړني او بهادر انسان ته عزت له هر څه زیات ارزښت لري.
- د ښځي زړه د محبت په اوبو خړوب دی.
- د اولاد لپاره په دنیا کي بهترین ځای د مور زړه دی.
- ژوند د یو متحرک او روان سیوري په شان دی.
- انسان باید د مرګ تر وخته خپلي هڅي ګړندۍ وساتي.
- له همت بغیر د بریالیتوب فکر مه کوه.
- که څه هم د واوري په شان پاک یاست خو له تومته نشې خلاصېدای.
- لویۍ ته مه حیرانیږئ، ځیني لوی نړۍ ته راځي، ځیني په نړۍ کي لویي لاسته راوړي او ځیني په نړۍ کي لویي له لاسه ورکوي.
- د دې لپاره چې سم او ستر کار تر سره کړې نو کوچنۍ تېروتنه وکړه.
- ډېره عجیبه ده، چې د بشر غوږونه د نصیحت پر وړاندې کاڼه او د چاپلوسۍ پر وړاندې بیداره وي.
- لوښی چې تش وي، نو غږ یې لوړ وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ای، ځیرکتیا زما ملګرې شه.
- دوستي ارزښتمن نعمت دی، چې نېکمرغي دوه برابره کوي او بدمرغي راکموي.
- د بل چا په سترګو او خوښه واده کول د ځان لپاره د دوزخ د دروازې پرانیستل دي.
- شیطان هم خپلې موخې ته د رسېدو لپاره پر اسماني کتاب استناد کوي.
- که چیرې اوښکې لرې، نو تویولو ته یې چمتو شه.
- تا په دومره ځنډ ځواب راکړ، چې له ما اوس خپله پوښتنه هېره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکتور هوګو

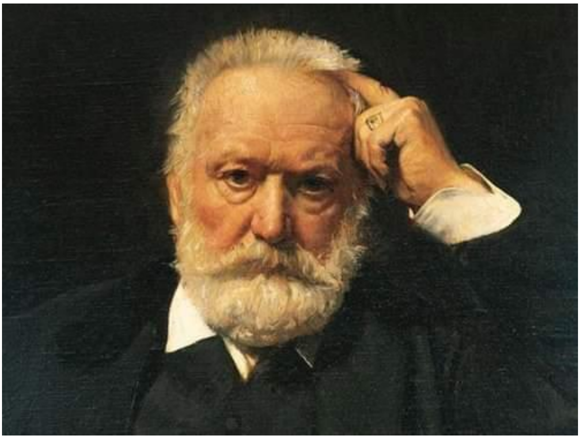

د نړۍ د مشهورو، نومیالیو شاعرانو او ادیبانو په قطار کې وکتور هوګو نړیواله مشهوره څېره ده. وکتور هوګو د (۱۹) مې پېړۍ نړیوال او مشهور فرانسوی شاعر، لیکوال او سیاستوال دی.

په (۱۸۰۲م) کال د فرانسې په بیزانسون کې نړۍ ته راغی. له ماشومتوبه ئې له هنر، ادب، شعر او لیکوالۍ سره مینه وه. همدغې مینې په ادبي ډګر کې نړیوال شهرت ورکړ.

په ۱۳ کلنۍ کې په ښه شعر لیکلو جایزه واخیسته او د فرانسې د هغه عصر نومیالي شاعر «شاتو بریان» د عالي ماشوم لقب ورکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وکټور هوګو کوچنيوالی د ناپيليون د امپراتورۍ پر وخت په اروپا کي د جګړو په شور و ډب کي تېرېده. پلار ئې د ناپيليون وتلی جنرال و، چې د هسپانيې او ايټاليې په جګړو کي وکټور ورسره وخت تېر کړی ؤ.
له ټولنيز او سياسي چاپېريال زده کړه او له لويو ليکوالو سره ناستي د لا سترو برياوو پر لور وهڅاوه. هوګو په ښوونځي کي فعال او هڅاند زده کوونکی و.
په (۱۸۴۸م) کال د فرانسې په کورني اړ و دوړ کي ولس د بدمرغۍ په اور کي سوځېده. هوګو د خپل ولس د ژغورني او ګټي په خاطر سياست ته ورګډ شو. وکټور هوګو د بېوزلو په پلوۍ کي شهرت پيدا کړ.
کله چي لوی ناپيليون په فرانسه کي پاچهۍ ته ورسېد؛ غوښتل ئې د خپل واک د ټينګښت لپاره قوي او ځواکمن ګوند جوړ کړي. دلته د هوګو او ناپيليون مخالفت پيل شو.
د ناپيليون تر بريا وروسته د هوګو په ګډون ۸۴ تنه ځيني نور سياسيون د فساد، تاوتريخوالي په پلمه او تور له فرانسې تبعيد کړل.
وکټور لومړی بلجيم بيا انګلستان او هلته ئې د کرنسي په جزيره کي د تبعيد ژوند تېراوه. د تبعيد په وخت کي ئې هم قلم روان ساته او اثار ئې ليکل.
رومانتيزم نړيوال ادبي مکتب دی. هوګو د رومانتيزم ادبي مکتب له بنسټ ايښودونکو ګڼل کيږي. زياتره ليکوال وکټور هوګو د رومانتيزم پلار ګڼي او په پرمختګ کي ئې د ده رول ښيي. د رومانتيزم له پيل او پای سره د هوګو نوم تړلی دی.
په فرانسوي ادب کي د وکټور هوګو نوم او ادبي کارنامې او هلي ځلي تلپاتي ارزښت لري، هوګو يوازي د فرانسې نه بلکي د اروپا او په ټوله کي نړيوال ادبي وياړ دی.
ځيني اثار ئې دا دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېنوايان، دا اثر ئې نړيوال شهرت لري. پښتو ته علامه عبدالحي حبيبي صاحب ژباړلی دی. نور اثار ئې لکه: انتقام، بدمرغان، هغه سړی چې خاندي، د يوه محکوم سرگذشت، د خزان پاڼې او نور.

«وکټور هوگو تـه په ۱۸۸۵م ناروغي پيدا شوه او د ناروغۍ اوازه يې په هر ځای کې خپره شوه، ډېرو خلکو به د ده د ناروغۍ پوښتنه کوله، په پای کې په همدغه کال د می په ۲۲ مه نېټـه د جمعې په ورځ د ۸۳ کالو په عمر مړ شو او لاندې وصيت يې وکړ.

له خپلو شتو څخه ۵۰۰۰۰ فرانکه بېوزلانو ته بښم.

هيله من يم چې زما جسد د فقيرانو په تابوت کې هديرې ته يوسئ.

د کليسا له دعا او بښنې غوښتنو څخه بېزاره يم.

غواړم ټول خلک راته دعا وکړي.

پر خدای بشپړ ايمان لرم.

د فرانسې حکومت د وکټور هوگو په مړينه ملي ماتم اعلان کړ او خاورو ته يې د سپارنې په مراسمو کې تر دوو ميلونو زياتو کسانو گډون وکړ.»

نړيوال ادبيات/ مصطفی صفا

- بدمرغي د هوښـيارۍ زېـږنـده ده.
- که بدرنگي نه وای ښکلا به بې معنا وه.
- لـه سر نـه تـېرېـدل بـريـاليـتـوب تـه رسـېدل دي.
- ادبـيات د تـمدن پـټ راز دی او شعر د پـټـو هيلـو سرچيـنـه ده.
- شعر هغه پارونکی ساز دی چې د طبيـعت، بشر او پـيښو غږونـه يې سـره يو ځای کړي دي.
- هر ښوونـځی چې مو پرانـيست د زندان يو ور مو وتـاړه.
- هر څوک خپـل ارزښـت خپـلـه ټـاکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ♥ بـایـد د ټـولـو لپـاره د علم دروازې پرانـیستل شي هر چېرتـه چې کـرنـه ده او هر چیرې چې انسـان دی نو هلتـه بایـد کتـاب هم وي.
- ♥ هر سړی د خوشحالۍ دوې ورځې لري: یو د واده ورځ او بـلـه هـغـه چـې مېرمن خاورو تـه وسـپـاري.
- ♥ هره زانـګـو یـو مـړسـتـون دی.
- ♥ هغه څوک نـېکمرغه دی چې د نورو د عزت او درنـاوي لاري ورمـعـلومــې وي او د نورو خوشحالي د خپلـو خوشحالیـو پـه انـدازه احساس کړي.
- ♥ د الوتـونکي پـه څېر شـه چې د ونې پـه یوه نري او کمزوري ښـاخ بـانـدې کیني سنـدرې وایي او دا احساسوي چې ښاخ ښوري مګر ډاډه دی چې وزرونـه لري.
- ♥ مخکي تـر دې چې منی راشي له پسرلي خوند واخلـه.
- ♥ د نـنـني هنـر موخـه ژونـد ده نـه ښـکـلا.
- ♥ د پـوهــې ور دې د هــر چا پـر مخ پرانیستی وي هر چیرتـه چې انسان دی هلتـه دې کتاب هم وي.
- ♥ لا مـا شـوم وم چې د لـویـوالي هـوډ راسـره و.
- ♥ د نـاپېژانـد تر منځ د ملګرتـیا څرګنــدېدل د ستـونزو ښـکـلا ده.
- ♥ زما تـر ټولو ښـه ملګری هغـه دی چې وریـن تـنـدی لـري.
- ♥ لوږه او بـېوزلي؛ نـر جنـایت او ښـځـه فحشـا تـه هڅـوي.
- ♥ ما د محراب مصلی وشکوله، ځکـه چې د هیوادنیو ټـپونو د تـړلو اړتـیـا وه.
- ♥ یوه کوچنۍ مرغۍچې تر پاڼو لاندې غاړه وهي د خـدای ج د شـتوالــي ثبوت ته بس ده.
- ♥ چې مـرګ دي ومـانـه بـری بـه تـر لاسـه کړې.
- ♥ بـدمرغي اروا ، وړتیا عقـل او پـوهـه روزي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- بې ښېګڼې ښکلا بې بويه ګل دی.
- واده يو پيوند دی يا به ښه مېوه نيسي يا بده.
- ښځه په نارينه او شيطان په ښځه لوبي کوي.
- مرګ څه خبره نه ده ژوند نه کېدل ډېر بد دي.
- هره پاک لمنې ښځه ښکلې او زړه وړونکې ده.
- مينه ښکلی او بدرنګ نه پېژني.
- الله ج بختور ته داسې زړه وربښي چې د ميني او زړه سوي وړ وي. هغه چې د ژوندانه پيښي او انساني زړه يې د مينې او درد په دوه مخې هينداره ليدلي نه وي رښتينولي يې نه ده ليدلې او له نړۍ نه ناخبره دی.
- تر مړينې بد څه دي؟ هغه څه چې تر راتلو وروسته يې مرګ غواړې.
- له هغه چا سره مينه وکړه چې ستا د مينې وړ وي نه د مينې تږی، د مينې تږی به يو ورځ نه يو ورځ خړوب شي.
- د وجدان عذاب په سوزنده سارا کې تر مړينې ډېر بد دی.
- هر هغه څه چې وايې، تر سره يې کړه او هر هغه څه چې تر سره کوې يې نو ويې وايه.
- که انسان وکولای شي چې خپل خپګان د يوه ښارپه څېر پرېږدي او لاړ شي نو کولای شي چې خپله نېکمرغي له سره پيل کړي.
- که چيرې نه غواړې چې تا وازمايي نو خپل کار په سمه توګه تر سره کړه.
- هغه قلم چې د خير په کار کې ونه چلول شي نو مات دي شي.
- ټول جهنم په يوه کلمه کي دی. يوازيتوب
- تر ټولو ستر ازموينه اخيستونکی الله ج دی او تر ټولو کوچنی ازموينه ورکوونکی د خدای ج بنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تر ټولو نېکمرغه هغه څوک دی چې له دې دوه څيزونو څخه يوه ته لاسرسی ولري: لومړی ښه کتاب او بل داسې دوست چې د کتاب اهل وي.
- په ښکلا کې د کمې نشتوالی پخپله يوه نيمګړتيا ده.
- د ټولنې ښه والی او بدوالی زموږ د خپلو کړنو پايله ده د شکايت پر ځای بايد بدمرغي له منځه يوسو.
- بشر ځان اشرف المخلوقات ګڼي په داسې حال کې چې له مخلوقاتو ډېر کمزوری دی.
- کله بېوزلي او مسکيني دې ته بريد ته ورسيږي چې اړيکې او تړونونه شلوي دا هغه مرحله ده چې بدمرغه خلک هلته ورسيږي له هغو سره يو ځای کيږي او په يوه کلمه د بېوزلو په نامه سره ګډيږي.
- په هر ولس کې يو څراغ شته، چې ټولو خلکو ته رڼا ورکوي، هغه ښوونکی دی.
- د بشر لپاره په ژوند کې هيلې دومره ارزښت لري لکه مرغانو ته بڼکې او وزرې.
- تمه هغه ځنځير دی چې د هر ازاد بنده لاسونه او پښې يې تړلي دي.
- لکه څنګه چې د ټولو لپاره ښادي شته، نو غم هم شته.
- مينه د ژوند ښکلا ده.
- ويل ئې سبا به له نن ښه وي، ايا نن د پرون سبا نه و؟
- مينه له زړه وکړئ، انتخاب له عقله.
- مينه ښه او بد نه پېژني.
- د ښه ملګري درلودل ستا غم نشي ورکولای، خو د غم پر وخت ډاډ درکولای شي. لکه چترۍ چې باران نشي درولای، خو ستا د راحت او ارام سبب ګرځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د پوهي ور دي د هر چا پر مخ پرانیستی وي. چېرته چي انسان دی هلته دي کتاب هم وي.
- د ماشومانو راتلونکې د مور وپلار په روزنه پورې تړاو لري.
- په پاریس کي چي یو کس ووژل شي دا جنایت دی، که په ختیځ کي زر کسه ووژل شي دا یوه پېښه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرانسوا ماري ولټر

«فرانسوا ولټر د فرانسې نومیالی، متفکر، شاعر، طنز لیکونکی او فیلسوف و چې څېړونکو د خندان فیلسوف په نوم هم یاد کړی دی.

مشهور امریکایي مورخ«ویل ډورانټ» د ولټر په هکله لیکلي:

«که ایټالیا د رنسانس دوره لري او المان د سمون عصر، همداسي فرانسه هم دا وخت تر دوی وروسته نه ده ځکه دوی ولټر لري.»

د ولټر له کورنۍ سره په ګاونډ کې یوه مشهوره ښځه د «دولانکو» په نامه اوسېدله؛ هغې چې کله ولټر په کوچنیوالي ولید نو و یې ویل:

«دا هلک نابغه دی» په دې توګه یې وصیت وکړ چې زما له مرګ نه وروسته به دوه زره فرانکه زما له شتو څخه دغه هلک ته د دې لپاره ورکوئ چې ځان ته کتابونه ورباندې واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولټر خپل لومړني معلومات له همدغو کتابونو، ښوونځي او له یوه کشیش څخه تر لاسه کړل.

په دې ترتیب د نورو مطالعاتو او د خپل پلار له پرلپسې ټینګار له امله د یوه اور ژبې، ټوکمار او هوښیار ځوان په بڼه راښکاره شو تر دې چې قلم ته یې لاس کړ او ویې ویل:

«تر څو چې د ادب قلم زما په لاس کې وي د بادشاهۍ د تاج پروا هم نه لرم.»

ولټر په خپل ژوند کې ۹۹ کتابونه ولیکل... د خپل سرشوخه ژوند تر څنګ یو زیات کاره انسان و او په دې اړه به یې ویل:

«کار نه کول، له ژوند نه کولو سره برابر دي.»

همدا سبب و چې د ۸۴کلونو په عمر مړ شو نو څېړونکو به ویل چې ولټر په خپلو کارونو دومره بوخت و چې د مړینې لپاره یې وخت نه درلود.

د ولټر د جنازې په مراسمو کې «یو لک» تنو ګډون درلود او «شپېتو لکو» نورو کسانو یې له کوڅو، واټونو او بامونو څخه ننداره کوله او پاریس ته یې د جسد د وړلو پر مهال تابوت لیکلي وو:

(دغه سړي د بشر ذهن ته ټکان ورکړ او زموږ لپاره یې ازادي جوړه کړه.)

د ده د قبر په تیږه یوازې دا درې کلمې لیکل شوي دي:»

(دلته ولټر ویده دی)

نړیوال ادبیات/ مصطفی صفا

- **د توري ملا د قلم پر وړاندي ماته ده.**
- **هغه لاسونه بختور دي، چي د توري پر ځای پکي قلم نیول کیږي.**
- **ګټور کتابونه هغه دي، چي لوستونکی وهڅوي چي تر پایه ئې ولولي.**
- **د یوه کتاب پاڼي د وزرونو په څېر دي، چي زموږ روح له نور او روښنایي سره یو ځای الوزوي.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هر انسان له خپلو پوښتنو پېژندل کیږي، نه له ځوابونو.
- کتاب پر ټوله نړۍ او یا لږ تر لږه پر لوستو خلکو حکومت کوي؛ له دې حکومت نه وتي خلک کوم ارزښت نه لري.
- له رښتینولۍ سره مینه ولره او تېروتنه وبخښه.
- ژوند یو امتحان دی، چې هیڅکله پای نه مومي.
- انسان که د هوډ او تصمیم نیوني پر وخت ازاد و، نو ازاد دی.
- په کومه ټولنه کې چې کار اهل کار ته ونه سپارل شي، په حقیقت کې ټول بېکار دي.
- تصادف یوه بې معنا خبره ده. په نړۍ کې هیڅ شی بې دلیله نه دي رامنځته شوي.
- کار مو له دریو بلاګانو ژغوري: غلا، خفګان او اړتیا.
- کار نه کول، ژوند نه کول دي.
- چې هر څومره ډېر فکر کوم؛ ښه پوهېږم، چې نه پوهېږم.
- څومره چې کتاب مطالعه کړئ، هغومره به رښتینی خوند ومومئ.
- واده کول د خوندونو هغه ټولګه ده، چې تریخوالی، خوږوالی، تریووالی او پیکه توب سرلیکونه یې په لمن کې رانغښتي دي.
- څومره چې متاهل کسان ډېر شي، هغومره جنایت کمیږي.
- د هغو ناپوهانو ازادول سخت دي، چې د خپلو ځنځیرونو لمانځنه کوي.
- اوږده موده مخالفت دا معنا، چې دواړه طرفونه خطا دي.
- پرېږدئ ولولو، پرېږدئ وناځو دا دوه شیان هیڅکله نورو ته ضرر نه رسوي.
- موږ ټول د زیږېدو له ورځې برابر پیدا شوي یو، خو د امتیاز توپیر مو په ریښتنولۍ او سپېڅلتیا کې دی.
- که پر بېوزلو غوسه شې، نو ځواکمن نه یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د فسادونو وروستۍ درجه د ظالمانو په توګه د قوانینو تطبیق کول دي.
- د څو مچانو نېښونه هیڅکله نشي کولای چې د ګړندي اس د منډې مخه ونیسي.
- هغه کس چې هیله لري د کال څلور واړه فصلونه دي پسرلی وي، نه ځان پېژني، نه طبیعت او نه هم ژوند.
- هر څوک دوه ځلې مري: لومړی هغه مهال چې له زړه یې مینه لاړه شي، دویم هغه مهال چې ژوند ته پکې سپکي- سپوري وایي، خو د ژوند مرګ د مینې د مرګ پر وړاندې ناڅیزه دی.
- زما په لاس کې چې تل د ادب قلم وي نو د پاچاهۍ د تاج پروا نه لرم.
- رښتینې مینه لیریوالی، خو څه ان له مرګ سره هم نه پخلا کېږي.
- مینه تر واده خوږه ده لکه ناول چې تر تاریخ خوږ دی.
- که چیري کوم عمل مو وکاره نو عادت به وربېږ. که مو عادت وکاره نو اخلاق به وریبږ او که اخلاق مو وکاره، نو برخلیک به وریبږ.
- دوستي د روح واده دی په هغه کې د بېلېدو او طلاق اجازه نشته.
- د ژوندانه د لوبې په پیل کې انسان تېروتونکی او په پای کې یې تېر ایستونکی دی، یا په بله وینا د وري په څېر زیږي او د ګیدړ غوندې مري.
- کتابونه په نړۍ کې یا لږ تر لږه په هغو قامونو چې لیک او لوست یې زده وي واکمني کوي نور قامونه یې ارزښت نه لري.
- د ښځو یوه دنده دا ده، چې د نارینه وو اخلاق وروزي.
- یو پاک زړه د نړۍ تر ټولو ښکلیو جوماتونو او معبدونو ښکلی دی.
- چې خبره د پیسو شي نو بیا ټول یو دین مني.
- دوه لاملونه هیواد ویجاړوي: لومړی چې پوهان ونه لري، دویم چې د چارو واګې د پوهانو په لاس کې نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د بدیـو وروسـتی پړاو، د تـېري او ظلم پـه لاره کې د قـانـون کـارول دي.
- انسان هماغـه شېبـه چي د خپلـواک کېـدو پـرېـکـړه کوي خپـلـواک دی.
- د دوو مینو یو ځای کېدل او بیرته جلا کېدل د ژوندانه دوې ارزښتمني شېبې دي.
- مینـه پـیاوړی اور دی چې پـه یوه شېـبـه کې زړه او ماغزه تر بـرید لاندې راولي.
- د میني پـیـونـد پـه بېـلتـانـه څه، چې پـه مرگ هم نـه بـېـلـیـږي.
- تـاریـخ د بـشـر د جـنـایـتونـو او بـدبختـیـو انځـور دی.
- د ښځې کاته تر قوانینو زورور او اوښکې یې تر شرعي ځواکونو اغېزناکې دي.
- زما د ژونـدانـه ټولې بریـاوې، هڅې، پوهه او ویاړونه له ښځې سره پـه یـوه شېبه مینه نـه ارزي.
- هنرونـه ټـول سره ورونـه دي هر یو پـر بـل وړانـگې اچـوي.
- د دې لپـاره چې ښـه ولیکو، نـو یـوه خپلـواک هیواد تـه اړتـیا لرو.
- څوک چې لـه مرگـه وېریـږي، لـه ژونـده هم وېـریـږي.
- څوک چې غواړي خپلواکي یې خوندي پاتې شي نو باید ځان په سادگۍ او بې برخیتـوب روږدی کـړي.
- ټول خلک خپلواکي خوښوي خو په گڼو لارو- چارو یې په له منځـه وړلـو کې بوخت دي.
- موږ ټول یو گډ فکر او خیـال لرو او هغـه د مال او شتو ټولـول دي.
- نـېکمرغي هغه جامې دي چې طبیـعت هغـه پـه ډېـره گرانـه بـیـه پر موږ پلوري.
- دوسـت د چـترۍ پـه شـان دی چې په بـاران کې نـه پـیدا کـیـږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په ځانګړې توګه سیاست یعني د هیواد لرلو علم، خو په عام ډول د سیاست هر یو کار ځان ته خاصیت لري.
- د سړي وجدان لکه د هغه خپل ساعت داسې دی، هرسړی دا وایي، چې زما ساعت ښه او سم کار کوي.
- نېکمرغي هغه جامې دي چې طبیعت هغه په ډېره ګرانه بیه پر موږ پلوري.
- انسان هیڅکله بد عمله او خبیث نه وي زیرېدلی بد عملي او خباثت ساري ناروغي ده.
- مور د ژوند سمبول، مینه او محبت دی.
- ژوند د ماشوم په څېر دی، تر څو ستر شوی نه وي باید ځانګو ته یې ټالی ورکړو.
- د هر قوم ژوندون د جنایتونو، مصیبتونو او خلکو د لېونتوب یوه سلسله ده.
- د خدای ج نعمتونه بې شمېره دي، خو هر څوک د خپل قسمت په کچه له هغې څخه برخمن کیږي.
- د دوو مینانو دیدن او بېلتون دوه ارزښتمن وختونه ګڼل کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسدالله غضنفر

استاد اسدالله غضنفر د غزلستوري اروابناد استاد محمد صديق پسرلي زوی دی. د کندز په چهار درې ولسوالۍ کې زیږېدلی دی. اوسنی استوګنځی ئې کابل دی.

ښاغلی غضنفر اوسني وخت کي د پښتو ژبي او ادب ویاړ دی. مشهوره ادبي او فرهنګي څېره، نوموتی لیکوال، تکړه ژباړن، خوږ ژبی ویاند او نامتو کره کتونکی دی. نوموړی د خوږې، ساده او اسانه لیکنۍ ژبي خاوند دی.

په لیکنو کي ادبي، فرهنګي، ګرامري، تاریخي او د کره کتني بحثونه په ډېره اسانه ژبه بیانوي. همدا ساده والی د ده د لیکنۍ ژبي او د ده د لیکوالۍ کمال او له خپلو لوستونکو سره د ده د میني ثبوت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور د استاد غضنفر له ویکیپیډیا.

«زده کړې

دولسم ټولګی یې د کندز ښار په شېرخان لېسه کې لوستی او وروسته یې د کابل پوهنتون د حقوقو پوهنځی لوستی دی. ښاغلي غضنفر د پېښور له پوهنتونه په پښتو ادبیاتو کې د ماسټرۍ سند اخیستی او خپل لومړنی رسمي کار یې د ایران په تهران رادیو کې ترسره کړی دی.

لیکوالي

اسدالله غضنفر په پېښور کې د میاشتنۍ سپېدې مجلې د چاپ په برخه کې له مرستو خپل ادبي او فرهنګي کار پیل کړ. ګڼ شمېر لنډې کیسې یې ولیکلې او وروسته وروسته یې د لنډو کیسو پر فني اړخ ډېر کار وکړ.

نوموړي پر ۱۹۹۹ ز کال د داستانونه دوه میاشتنۍ مجله له پېښوره چاپ کړه. دا د پښتو ژبې په ادبیاتو کې لومړنۍ مجله وه چې یوازې لنډو کیسو ته ځانګړې شوې وه، خو تر دوه نیم کلن خپرندویي فعالیت وروسته داستانونه بنده شوه. له تېر کال څخه یو وار بیا داستانونه پیل شوې چې له کابله خپرېږي.

دندې

ښاغلی غضنفر د ازادۍ له راډیو سره همکاري لري خو د دوی ډېر کار لا هم د داستان لیکنې پر فني او کره کتونکي اړخ راڅرخي.

اسدالله غضنفر د ۱۳۹۳ ل کال په لیندۍ میاشت کې د افغانستان اسلامي جمهوریت د فرمان پر بنسټ د هېوادمشر ډاکتر محمد اشرف غني د فرهنګي چارو د سلاکار په توګه په دنده وګومارل شو.

چاپ شوي اثار یې

سېمبول په ادب کې. ساړه بادونه (لنډې کیسې).د تاریخ ننداره (ژباړه) د ۱۳۸۸ ل کال چاپ.د نثر لیکلو هنر د ۱۳۹۲ ل کال چاپ. د یو تېر اور ایرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(لنډې کيسې.کولتور او ټولنه.جادوګر هنر. د تاريخ سبقونه (ژباړه) د ۲۰۱۳ ز کال چاپ. د زړو هېندارو کور (ژباړه). څراغ د ۱۳۹٦ ل کال چاپ»

اسدالله غضنفر ويکيپيډيا

- **ستا رقيب ستا پرون دی که تر پرون نن بهتره وې نو رقيب ته دې ماته ورکړې ده.**
- **په شوره ځمکه کې ګل نه غوړېږي او په شګو کې محل نه جوړېږي.**
- **واقعي وده دا نه ده چې تر بل چا مې رتبه لوړه شي واقعي وده دا ده چې وړتيا مې زياته شي ځکه رتبه بل راکوي او بل به يې اخلي خو وړتيا پخپل مټ احساسوم او ساتل يې زما په لاس کې دي.**
- **يو ذوق چې ونه پالل شي مړاوی کېږي او يو شي ته چې توجه ونه کړو هغه که اهميت هم ولري اهميت يې زموږ په ژوند کې کمېږي.**
- **کلمې به د پيسو غوندې په احتياط لګوو.**
- **هيڅوک نه غواړي چې له لاسه يې پياله ولوېږي او ماته شي مګر هره ورځ ډېرې پيالې ماتېږي.**
- **په مينه کې يو بنيادم په دوو بنيادمانو بدل شي په دې معنا چې خپل ژوند او شخصيت له بل چا سره شريک کړي د يو بل چا غم يې خپل غم شي او د هغه خوشحالي يې خپله خوشحالي شي.**
- **د نورو په کار کې کار لرل او د نورو په کاميابۍ باندې زړه خوړل په ژوند کې د ماتې او ناکامۍ سبب ګرځي.**
- **هر واقعي ليکوال ځينې ارزښتونه لري چې د هغو وړاندې کول يې ليکوالي ته روح ورکوي. په دغو ارزښتونو باندې سودا به ليکوال ته پيسې، منصب يا شهرت ورکړي خو د ليکوال په حيث يې د پرمختګ مخه نيسي.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تر پرانیستي دروازې دي بنده دروازه د یوه کور منځ ته ډېر وربولي.
- بخت د هر چا د کور دروازه ټکوي خو دا نه ورته وایي چې دروازې ته څوک ولاړ دی.
- هغه فرصتونه چې زموږ په ژوند کې نه وو دومره دردوونکي نه دي لکه هغه فرصتونه چې زموږ ژوند ته راغلل او و مو نه پېژندل.
- ټولې ورځې یو شان دي خو دا زړه دی چې فرق پکې راولي.
- چې په خوند پسې وګرځې، خوند پیدا کېږي.
- ابتکار هغه وخت واقعي وي چې له پوهې او بصیرته راټوکېدلی وي.
- سبک لکه شخصیت ورو ـ ورو وده کوي.
- هنر او ادبیات مو له یوازیتوبه راباسي، ژوند ته مو معنا ورکوي... او د انسان په حیث ژوند کول راته اسانوي.
- د معرفت واقعي لاروی د ازاد ذهن څښتن وي. هغه څوک چې ذهن یې غلام وي له کتاب سره د بحث کولو جرأت نه لري.
- له بل سره مینه او بل ته احترام د هغه چا په زړه کې ښه ځائېدلای شي چې له ځان سره مینه او ځان ته احترام ولري.
- زموږ اصلي سرمایه ژوند دی او ژوند د یو څه وخت مجموعه ده. په دې وخت کې یو مقصد پکار دی او مقصد ته رسېدل پلان او پروګرام غواړي.
- په هره هغه ټولنه کې چې فردي ازادي ته احترام کم وي د دوه مخو کسانو شمېر زیاتیږي.
- له وګړیو عالي اخلاق غواړو، خو د ټولنې د حالت د بهترۍ لپاره زحمت نه باسو.
- بې ابتکاره خلک هر نوي شي ته د شک په سترګه ګوري.
- فلسفه په دې ارزي چې ولوستل شي، ځکه دا به بې انصافي وي چې ژوند کوو، خو غور ورباندې نه کوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- زما په نظر ژوند نه ښکلی دی، نه بدرنګ. ژوند سپین کاغذ دی. د دغه کاغذ ښکلا یا بدرنګي له هغه څه سره تعلق لري چې وربانديې لیکو یې او رسمووو یې.
- هغه څوک چې د خپلو مفکورو د دفاع لپاره د قهر، اخطار او انتقام خبرې کوي که څه هم په جسمي لحاظ د انټرنیټ په زمانه کې اوسي، خو په ذهني لحاظ یې له اوسنۍ زمانې ډېر لري د لرغوني وخت په کومه وچه شپله کې خېمه وهلې ده.
- ښه لاره دا ده چې ذهن غیر عادي کړو او له عادته یې راوباسو چې نالیدلي ولیدلای شو او وصال ومومو.
- نا معمول حالت مو حواس بیداروي، کله چې حواس بیدار شي بیا ممکن هغه څه ووینو چې تر اوسه مو نه دي لیدلي.
- د عواطفو ساحه د فکر له ژورتیا او پراختیا سره اړه لري او فکر له مطالعې سره ښه غوړېږي.
- د هنر اندازه کول د کیفیت اندازه کول دي او کیفیت تله نه لري چې یو من غنم دي پکې بل وخت هم یو من غنم شي.
- د ډېرې ښې شاعرۍ او لیکوالۍ لپاره صادق اوسېدل ، پر ځان باور کول او جرأت لرل ضروري توکونه دي.
- موږ ادبیات د دې لپاره لولو چې د ژوند په هغو شېبو کې شریک شو چې په موږ نه دي تېرې شوي او یا خو برسېرن وربانديې تېر شوي یو.
- هغه مینه چې له جسم او ظاهري ښکلا سره کېږي نسبي او موقتي وي.
- یو عاشق ته د اشنا بېلتون ډېر شدید غم دی او د هغه دیدن بې حده خوشحالي ده.
- عشق کېدای شي انسان سرلوړی کړي، په انسان باندې جنتي خوند وڅکي او انسان د غم په اور کې وسوځوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- مینه د خواخوږۍ، وسواس، کینې، رخې، بدګومانۍ، ویرې، سرلوړۍ قهر، وفا، پښېمانۍ، سرښندنې، نهیلۍ، ذلت، غم، خوشحالۍ او نورو متضادو روحي کیفیتونو مجموعه ده.
- هغه پوهه او بصیرت چې په کاغذ باندې د یو څه له لیکلو، د خپلې لیکنې له خوند اخیستلو، پر خپله لیکنه باندې له خوند اخیستلو، د کاغذ له څیري کولو دوباره لیکلو او د یوه همېشني اظطراب له لرلو حاصلیږي د ادب هیڅ استاد یې نشي راکولای.
- په هره ټولنه کې چې خبرې وي، خو خبرې اترې نه وي، نظریه وي، خو د مخالفي نظریې د اورېدلو اجازه نه وي هلته فکر وده نه کوي.
- د فکر ازادي ان د هغو په ګټه هم ده، چې جفا ورسره کوي.
- د فکر د ازادۍ په برکت انسان له ناخبرۍ راوتلی او خپلو ستونزو ته د حل لاره لټولی شي.
- د واقعي فکر ځانګړنه دا ده، چې د ژوند په څېر شېبه په شېبه نورېږي غوړېږي، مړاوی کېږي او ځای نویو فکرونو ته ورکوي.
- خپلو نظرونو ته د شک په نظر کتل او د نورو په خبرو اول ځان پوهول او بیا یې را اخیستل له موږ سره مرسته کوي، چې د کلیشه شویو او قالبي فکرونو له سلطې راووځو.
- د نن بدلول په ریښتیا ممکن دي، خو د پرون بدلول د هیچا د وس خبره نه ده.
- هغو قامونو چې د لټون ځای خطا کړی دی او په فطرت کې نه بلکې د یو بل په شخصي ژوند کې تجسس کوي ښه ورځ نه ده لیدلې.
- د هنري ژبې لوی مقصد دا دی، چې عواطف وپاروي.
- که غواړو چې تاریخ زموږ خلکو ته خیر ورسوي د لیکلو پر وخت یې باید خپلې ملي، نظریاتي، منطقوي یا نوري خواخوږۍ هیري کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تاکید او تکرار د شاعرانه ژبې خصوصیت دی.
- د یوې لیکنې د سبک پېژندنه د هغې په بیا بیا لوستلو او د هغې روح ته د ننوتلو له لارې ممکنه ده.
- په هر اثر کې سبک یو پټ راز دی، چې د لیکنې د مختلفو تمایلاتو ځانګړنو او انحرافونو د پرتله کولو له لارې ور رسېدلی شو.
- هنري ژبه پارندویه ده او عادي ژبه ښوووندویه. هنري ژبه که د پوهونې تکل هم وکړي د پارونې له لارې به یې کوي.
- ځینې لیکوال په ځان مین وي او ځینې نور له لوستونکي سره خواخوږي لري. موږ د دغه دوه ډوله لیکوالو اخلاقي دریځ او روحیه د دوی له لیکنو پېژندلای شو.
- لیکوال په خپل کار کې د واقعي پرمختګ لپاره او یا په بله ژبه له ځان سره د واقعاً ښه لیکلو لپاره دې ته اړ دی، چې له لوستونکو سره مینه ولري.
- کامیاب هنرمن د ځان او مخاطب تر منځ روغې جوړې ته اهمیت ورکوي او په دې پوهیږي، چې ځنګه هم مخاطب وساتي او هم خپل فردیت.
- لکه د رڼو اوبو په تل کې چې سیندني کاڼي وینو دغسې به د واضحې لیکنې په کرښو کې د معنا تل ته رسیږو.
- پټه خوله پاتېدل عیب نه دی، خو بې مورده ږغېدل عیب حسابیږي.
- د معنا او موسیقۍ غاړه غړۍ کېدل د ښې شاعرۍ اصلي غوښتنه او د تلپاتې شاعرۍ همېشنۍ ځانګړنه ده.
- د وخت په تېرېدلو سره د یوې کلمې معنا بدلیږي، پراخیږي، محدودیږي، مثبت اړخ مومي یا منفي اړخ پیدا کوي.
- سلاست د لیکنې د ښکلا یو شرط دی.
- د هره ورځ لیکلو په برکت به د قلم څښتن په رواني لحاظ د قلم له کار سره وصل پاته شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ځرنګه چې شعر د احساساتو او عواطفو د بیان ژبه ده، نو د کلمو تکرار په شعر کې ممکن بې خوندي نه بلکې خوند پیدا کړي، خو په نثري لیکنو کې د یوې کلمې بیا بیا راوړل معمولاً د بې خوندۍ سبب کیږي.
- د ژوند مشکلات، اړتیاوي او واقیعتونه د قلم پر څښتن د قلم کار هېرولی شي، خو که دی په شواروز کې لس دقیقې هم لیکلو ته ورکړي دغه کانه به نه ورسره کېږي.
- لیکوال که د نن احساس نن قلمبند نه کړي بل وخت ممکن په ګوتو ورنشي دا د هره ورځ لیکلو بله ګټه ده.
- هغه لیکوال چې په ځان بې باوره شي او تکیه یې د زمانې په موډونو باندې وي مهم اثار نشي لیکلای.
- ادب د هنر برخه ده او په هنري اثر کې خوند او ښکلا وي.
- حسي کلمې د شعر او داستان او هر هغه نثر لپاره آب حیات وګڼه، چې له معنا سره ښکلا ملګرې کوي.
- ښه نثر د ښې ښیښې غوندې دی. ښه نثر د رڼو اوبو غوندې دی، چې د سیند د تل کاڼې پکې داسې ښکاري لکه زموږ او کاڼو تر منځ چې بل شی نه وي.
- د ښه نثر د لوستلو پر وخت احساس کوو، چې له مطلب سره وصل شوي یو. زما او لوستونکي او مفهوم تر منځ د نثر وسیله نشته.
- واقعي لیکوالي واقعي مینه غواړي.
- لیکونکي ته پکار ده، چې تر وسه وسه د لیکنې موضوع ته وفاداره وي.
- خپل سبک ورو ورو وده کوي او پخیږي.
- سبک جامه نه ده، چې ویې باسو او نوري واغوندو.
- سبک د شخصیت غوندې دی. بشپړیږي او ترمیمیږي، خو له سره نه متولد کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خپلو افکارو، اقدارو او ذوق ته درناوی هغه ځراغ دی، چې لیکوال ته د خپل سبک د پیدا کولو لاره ورښیي.
- لوی لیکوال د بل هر ډگر د بریالي کس غوندې هغه څوک دی، چې د وخت په قدر پوهیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژان پل سارتر

ژان پل سارتر د فرانسې د شلمې میلادي پېړۍ یو نامتو فیلسوف، د نوبل د ادبي جایزې ګټونکی لیکوال، سوله غوښتونکی سیاستوال، ادبي کره کتونکی او د اګزیستېنسیالېزم د فلسفي مکتب په پلویانو کې یو مهم او مخکښ شخصیت شمېرل کېږي. څېړونکي وایي که څه هم د وجودي فلسفې «اګزیستېنسیالېزم» بنسټ د نورو فیلسوفانو له خوا ایښودل شوی دی، خو دا «سارتر» ؤ، چې دغې فلسفې ته یې نړیوال شهرت ورکړ. (٦، ١٠مخ)

سارتر په ۱۹۰۵ م کال د فرانسې په پلازمینه پاریس کې نړۍ ته راغلی دی. سارتر د ۱۵ میاشتو ؤ، چې پلار یې د ژېړي تبې له امله مړ شو او مور یې د خپل پلار «شارل شوایټرز» کره ولاړه. (٦، ١١مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سارتر درې کلن ؤ، چې ښۍ سترګه یې ناروغه شوه او ورو ورو یې خپل ځیر له لاسه ورکړ، همدا لامل ؤ، چې ده د خپل ژوند تر پایه پورې عینکي په سترګو کولې او خپلې یوازنۍ چپې سترګې ته یې زیاته پاملرنه کوله. د سارتر نیکه «شارل شوایترز» په خپل کور کې د خپل ځان لپاره یو شخصي کتابتون درلورد، د دغه کتابتون الماری په آلماني او فرانسوي ژبو باندې له بېلابېلو علمي او فرهنګي کتابونو څخه ډکې وې. سارتر به هر وخت د خپل نیکه په کتابونو کې د خپل ذوق کتابونه لټول. سارتر لا ښوونځي ته نه ؤ تللی، چې خپلې مور یې لیکل او لوستل وروښودل. سارتر به د ورځې زیاته برخه د خپل نیکه په کتابتون کې د کتابونو په لوستلو باندې تېروله. کله به یې لوستل او کله به یې له هغو څخه لیک لیکه، په دې اساس نوموړی یو کورناستی هلک ؤ او له خپلو همزولو سره یې ډېره کمه ناسته ولاړه درلوده. (٦، ١٣-١۴مخ)

د سارتر عمر د ۷ کلو په شاوخوا کې ؤ، چې مور او نیکه یې د «څلورم هانري» ښوونځي ته واستاوه. سارتر چې کله ۱۲ کلنۍ ته ورسېد، مور یې له یوه سړي سره چې «ژوطف مانسي» نومېد او د سارتر د پلار پخوانی ملګری ؤ واده وکړ او نور یې له دغه نوي خاوند سره د «لاروشل» ښار ته کډه وکړه. که څه هم سارتر له خپلې مور سره ولاړ، خو د خپلې مور له دغې پرېکړې څخه ناراضه ؤ. سارتر د «لاروشل» د ښار په یوه ښوونځي کې خپلې زده کړې ته ادامه ورکړه. نوموړی تر ۱۵ کلنۍ پورې همدغلته په زده کړه بوخت ؤ، خو په دغه ښوونځي کې د زده کوونکو ناوړه حالت او ناسم روزنیز چاپېریال د ده د زړه تنګۍ لامل شوی ؤ، همغه وو، چې په ۱۹۲۰م کال پلازمېنې پاریس ته واستول شو او دلته د شپې په یوه لېسه کې په زده کړه بوخت شو. په دغه لېسه کې ده له خپل یوه ټولګیوال سره چې «پل نیزان» نومېدو ملګرتیا ټینګه کړه. سارتر په ۱۹۲۲م کال چې عمر یې ۱۷کلونو ته رسېده، له یادې لېسې څخه د فراغت بریلیک تر لاسه کړ. تر فراغت وروسته ده له خپل ملګري نیزان سره یو ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېکړه وکړه، چې د پاریس په پوهنتون کې لوړې زده کړې وکړي. دوی په همدغه هوډ، په ۱۹۲۴م کال نومووړي پوهنتون ته لاره پیدا کړه او هلته یې په ګډه سره د یوې مجلې چې «بې نومه کوچینۍ مجله» نومېده په خپرولو باندې پیل وکړ. په ۱۹۲۹م کال سارتر په لومړۍ درجه د دغه پوهنتون د فلسفي علومو له څانګې څخه د خپل فراغت بریلیک تر لاسه کړ. د «سیمون دوبورا» په نوم یوه پېغله په دوهمه درجه او «نیزان» په څلورمه درجه کې راغلل. سارتر د پوهنتون په وروستي یعنې په ۱۹۲۹م کال له خپلې ټولګیوالې «سیمون دوبورا» سره واده وکړ. (٦، ۱۵-۱٦مخونه)

سارتر چې کله له پوهنتون څخه فارغ شو، د «لوهاورو» او «لیون» په کالجونو کې د فلسفې په تدریس بوخت شو. (٦، ۱۷مخ)

سارتر په المان کې ؤ، چې دوهمې نړیوالې جګړې زور واخیست. په همدې اساس بېرته فرانسې ته راغی، خو څرنګه چې نوموړی تر دغو شېبو پورې له سیاست څخه لیرې سړی ؤ، مګر تر دې وروسته د فرانسې د ژغورنې په فکر کې شو. دی په عین نظامې توب کې، پرته له هېڅ ډول وېرې د جنګ لیکو ته ننووت او د نقشې اخیستونکي په دنده یې پکې پیل وکړ. سارتر د دې کار تر څنګ له فرصتونو څخه په ګټه اخیستو د ۹ میاشتو په اوږدو کې ۲۰۰۰ مخونه لیکنې وکړې، چې وروسته د هغو یوه برخه «د جنګ د ناپوهۍ دفترونه» په نوم چاپ شوه. سارتر د جګړې په لیکو کې په ۱۹۴۰م کال ونیول شو، په ۱۹۴۱م کال له زندانه راخوشې شو.

(٦،۱۷-۱۸مخونه)

د ځینو اثارو نومونه ئې دا دي:

ادبیات څه شي دي؟، دېوال، په دوربین کې، خیرن لاسونه،کلمات، تخیل هستي او نیستي، بې کفنه سړي، په روح کې مړینه،بنده کوټه، نېکمرغه کورنۍ، لوبغاړی او قرباني او داسې نور...

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۹٦۴م کال سارتر د نوبل ادبي جایزې مستحق وګڼل شو، خو ده دغه جایزه ونه منله او ویې ویل، چې دغه جایزه د بورژوازي د ایډیالوژۍ په خدمت کې ده. (٦، ۲۲مخ)

په پای کې د سولې، آزادۍ او هستۍ دغه ستر فیلسوف په ۱۹۸۰م کال د ۷۵کلنۍ په عمر د تل لپاره له نړۍ څخه رخصت واخیست، خو نوم یې د تاریخ د یوه ستر شخصیت په توګه نړۍ ته پاتې شو، د نوموړي د خښولو په مراسمو کې چې په پاریس کې تر سره کېدل «۵۰۰۰۰» پنځوس زرو کسانو ګډون کړی ؤ. د سارتر له مړیني څخه درې کاله وروسته مېرمن سیمون دوبورا د «خدای په امانۍ مراسم» په نوم یو کتاب د دغه فیلسوف د ژوند او مړیني په هکله خپور کړ. سیمون دوبورا شپږ ٦ کاله وروسته یعني په ۱۹۸٦م کال د ۷۸ کلو په عمر له ژوند سره مخه ښه وکړه او جسد یې د سارتر د قبر تر څنګ خاورو ته وسپارل شو.

(٦، ۲۵مخ)

- ♣ انسان د انسان دوږخ دی.
- ♣ له ټولو سره مې وفا وکړه او له هیچا مې د وفا تمه ونه کړه، په دې ډول ډېر ارام وم.
- ♣ نړۍ د بې عدالتۍ سیمه ده، که چیرې یې منې، په جرم کې ورسره شریکېږې او که چیرې غواړې بدله یې کړې، په جلاد باندې بدلېږې.
- ♣ هغه ایمان چې یوازې په یوه وسوسه او یوه زمزمه ضعیف شي، ایمان نه بلکې یو خیال او سراب دی.
- ♣ خبره دا نه ده، چې یو شی له منځه ځي، کوم څه چې له منځه ځي، د هغو یاد هم له منځه ځي.
- ♣ هغه څه چې بشر ته د ژوند کولو امکان وربښي، عمل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- بشر د ارزښتونو منځته راوړونکی دی.
- انسان د خپل ځان په ساتلو او پاللو باندې مجبور دی.
- ادبیات ښايي ونه شي كولی، د جنګ او وينو تويولو مخه ونيسي، ښايي يو ماشوم هم له مرګه ونه شي ژغورلی، مګر داسې څه كولی شي، چې نړۍ ورباندې فكر وكړي.
- هغه څه چې له سړي څخه يو سست عنصره انسان جوړوي، له عمل څخه تېښته او تسليمېدل دي.
- هېڅكله په هغه لار مه ځه، چې پای يې درته څرګند نه وي.
- كله چې د انسان كومه اړتيا رفعه شي، بيا نو داسې فكر كوي، لكه هغه اړتيا چې نور هېڅ مفهوم نه لري.
- د ژوند د جګړې پر وړاندې، ماشومان او سپين ږيري په يوه ليكه كې ولاړ وي.
- انسان هغه مهال له خپله ځانه د رضايت احساس كوي، چې كله كوم ښه كار تر سره كوي.
- موږ بايد تل اخلاق جوړ كړو او ارزښتونه وپنځوو.
- رقابت پر خپل ځای او رفاقت پر خپل ځای؛ دا دواړه يو د بل مانع نه دي.
- له اسمانه ځمكې ته را اورېدل، عجيبه نه دي، له ځمكې څخه اسمان ته اورېدل عجيبه دي.
- هر څومره چې ژوند سختيږي هغومره اسانيږي.
- بشر بايد هره لحظه خپل ځان جوړ كړي.
- هغه څوک چې ډېره بېړه لري، ښايي ژر ورسيږي، خو له ستومانۍ سره.
- قلم چې هر ډول وغواړې خوځي. اصلي خبره دا ده، چې څنګه، د چا لپاره او څه ډول يې خوځوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ♣ که چیرې هڅه او کوشش نه وای، بشر به د خپل تمدن څرک هم نه وای لیدلی.
- ♣ انسان نه شي کولی، همېشه نرم ووسي، کله نا کله د شخۍ او تندۍ شېبه هم لري.
- ♣ زموږ ارزښت په دې کې دی، چې په ژوند کې څه ډول انتخاب کوو.
- ♣ په نړۍ کې بشپړه نېکمرغي وجود نه لري، خو ځینې وخت یې نښې نښانې رامعلومېږي.
- ♣ فلسفه د پوهېدلو وړ شی ده، نه د یادولو.
- ♣ هېڅوک نړۍ ته قهرمان نه راځي.
- ♣ ستاسې فکرونه تر هغه وخته پورې حقیقت نه بلل کېږي، تر څو مو په عمل باندې لاس نه وي پورې کړی.
- ♣ انسان هغه څه دی، چې دی یې له خپله ځانه جوړوي.
- ♣ تاسې آزاد یئ، د آزادۍ لار ځانته په خپله راجوړه کړئ.
- ♣ کله چې زموږ مینه له حیواناتو او ماشومانو سره تر حد واوړي، غیر انساني بڼه غوره کوي.
- ♣ کله چې بډایان جګړه جوړوي، دا فقیران دي، چې ژوند پکې له لاسه ورکوي.
- ♣ په عشق کې یو جمع یو، بېرته یو کېږي.
- ♣ خیرنتیاوې په اوبو کې د لاندې لوېږي.
- ♣ ژوند له ګډوډۍ او هرج و مرج پرته بل هېڅ شی نه دی.
- ♣ ډېر وخت کېږي، چې موږ مړه شوي یو، فقط له هماغه وخته، چې نور د چا په درد نه خورو.
- ♣ هیڅ شی، تر زړه اسانه نه ماتیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ♣ دا په ما یو مجبوریت دی، کله چې خپله آزادي غواړم، نو باید د نورو آزادي هم وغواړم.
- ♣ د هستۍ او نېستۍ تر منځ یوه مرموزه رابطه شتون لري.
- ♣ انسان همېشه بایلونکی دی، یوازې ناپوهان فکر کوي، چې بایلونکی نه دی.
- ♣ ناروغي کله نا کله کوم ژر تېرېدونکی بحران نه وي، پخپله زما د وجود یوه برخه شي او پخپله «زه» شي.
- ♣ امن، عدل، آزادي او مساوات د یوې ټولنې د پرمختګ ضامن دي.
- ♣ کله چې انسان هېڅ کار نه کوي، نو داسې فکر کوي، لکه ټول کارونه چې دی کوي.
- ♣ مور چې داسې ناراحته او غم لړلي یو، نور له هېڅ شي نه، یوازې له خپله لاسه یو.
- ♣ د ژوند چینه د مرګ په خوا بهیږي.
- ♣ مړینه کافي نه ده، باید پر ځای ومرو.
- ♣ له تا سره مینه بل څه نه دي، پرته له دې چې تا وادار کړم، چې له ما سره مینه وکړې.
- ♣ یوازې په غوښتلو او اراده کولو باندې سړی نه شي کولی، قهرمان شي؛ د قهرمان کېدلو لپاره قهرمانه عمل پکار دی.
- ♣ هېڅوک نه پوهیږي، چې د ستونزو او بحران په وخت کې وفادار خلک کومې خوا ته مخ اړوي.
- ♣ د خلکو له تصمیم پرته، د سبا تاریخ نه شو اټکولی.
- ♣ کله چې انسان مړ شي، بیا نو په نړۍ کې ورته «سبا» او «راتلونکی» ارزښت نه لري.
- ♣ زما ټول کتابونه د یوه وړي ماشوم لپاره هېڅ ارزښت نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ♣ هېڅ شی په نړۍ کې بې سببه نه دي پیدا شوي، ټولو موجوداتو هغه که لوی دي او که واړه، په دې نړۍ کې یې ځانګړی ځای نیولی دی.
- ♣ هر څه پر خپل وخت تر سره کېږي، موږ باید مخکې له مخکې له یوه کار څخه د پایلې تمه ونه لرو.
- ♣ لیکل یعنې عمل کول، یعنې تعهد او له خپلې آزادۍ څخه استفاده، مګر باید خبر ووسې، چې له آزادۍ څخه غلطه ګټه وانخلې.
- ♣ د عمر له تېرېدو څخه چټک شی په ژوند کې نشته، خو څوک دې ته پام نه کوي.
- ♣ په ژوند کې داسې شیان شته، که چیرې مو یو ځل له لاسه ورکړل، بیا به یې هېڅکله تر لاسه نه کړو.
- ♣ د انسان په ضمیر کې مخکې له مخکې د ښه والي او بدوالي فطري میل نشته، ښه والی او بدوالی انسان په ژوند کې زده کوي او وروسته خپل ځان ورسره جوړوي.
- ♣ هېڅوک نه شي کولی، تر هغو وخته آزاد ووسي، تر څو چې د نورو انسانانو آزادیو ته احترام ونه لري.
- ♣ هېڅکله هغه ور مه ډبوه، چې نه پوهېږې، شاته یې څه تېرېږي.
- ♣ ډاکټران، چارواکي، قاضیان او مذهبي مشران، نورو انسانانو ته په داسې نظر ګوري، لکه دوی چې پیدا کړي وي.
- ♣ تر ټولو زیات غمګین کسان هغه دي، چې تر ټولو زیات خاندي.
- ♣ مه پرېږدئ چې بچیان مو وژاړي، ځکه باران هم غنچې له منځه وړي.
- ♣ موږ ته د خپل ځان کشفونه، د نورو انسانانو د کشفونې او پېژندنې لامل هم کېږي.
- ♣ هغه څوک چې زیاتې خبرې کوي، کم کار یې له لاسه کېږي.
- ♣ موږ باید د خپلې آزادۍ لپاره، د ټولو انسانانو آزادي په نظر کې ونیسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- څه شی چې زموږ لپاره ښه دي، د نورو لپاره هم ښه دي.
- ولې یو سړی ډارن او بې کفایته دی، دا ځکه چې هغه پخپله د ځان لپاره د ډار او بې کفایتی تصمیم نیولی دی.
- ټول وخت بډایان له بېوزلانو سره پېغور وزمه همدردي ښیي.
- هر څوک کولی شي ووایي، غواړم یو اوچت لوبغاړی، لوی عالم او یا لوی عاشق جوړ شم، خو له بده مرغه، دا هر څه یوازې په الفاظو کې وي.
- په دغه نړۍ کې د انسان مسؤلیت تر دې زیات دی، لکه څنګه چې دی فکر کوي.
- زه تل کولی شم، په خپلواکه توګه انتخاب وکړم، خو باید پوه وم، که چیرې هېڅ انتخاب هم ونه کړم، نو په واقعیت زما دغه نه انتخاب هم یو انتخاب دی.
- دومره جرئت پکار دی، چې وکولی شې، هر څه له لاسه ورکړې، ځکه یوه ورځ نه یوه ورځ هغه څه انسان له لاسه ورکوي، چې د ټول عمر په هڅه او تلاش یې لاسته راوړي دي.
- په ژوند کې زیات تصمیمونه شته، خو موږ باید ټول تصمیمونه ونه نیسو.
- ځینې وخت یوه وړه بې صبري او ټنبلي د دې سبب کېږي، چې ټول هغه څه له لاسه ورکړو، چې د زرګونو هلو ځلو پر اساس مو لاسته راوړي دي.
- که غواړې په ښه ډول ژوندی پاتې شې، نو په خپل ځان کې ځینې هیلې او غوښتنې ووژنه.
- ارزښتونه زموږ له اعمالو څخه را الوزي، هماغه ډول لکه کوم وخت چې په باغ کې قدم وهو او زموږ په راتګ سره مرغان له ونو الوزي.
- استعداد ذاتي او غریزي دی، مګر د ژوندانه په اوږدو کې د هغو په اندازه باندې زیاتونه کېدلی شي.
- حقیقت نه شته، مګر په عمل کې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هېڅوک نه شي ویلی، چې د نقاشۍ د هنر راتلونکی به څه ډول وي او په هېڅ هغه تابلو باندې قضاوت نه شي کېدای، چې تر اوسه لا انځور شوې نه وي.
- زه هېڅ پوه نه شوم، چې ځواني څه ده؟ زه له ماشومتوبه نېغ بوډا شوم.
- یو انسان د نورو انسانانو ثمره ده او په همغه اندازه ارزښت لري لکه نور انسانان چې یې لري.
- بشر هېڅ نه دی، مګر هغه څه چې له ځانه یې جوړوي.
- زما په اند، د ژوند په اړه چې پر هر څه پوهېږم، له کتابونو مې زده کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهاتما گـانـدي

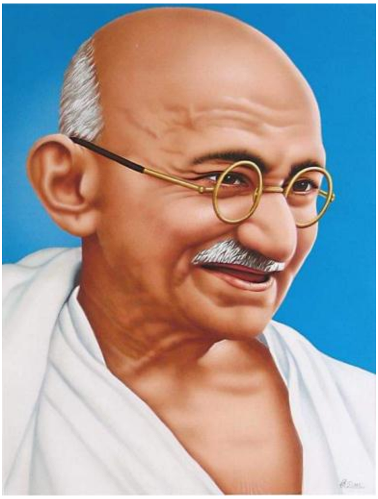

مهنداس کرم چــند گــانـدهــې د هـــند او ختيـز د شلمې پيړۍ له نوميالیو لاربښوونکو ازادۍ غوښتونکو او سمونوالو څخه و.

مهنداس کرم چند گــانـدي د ۱۸٦۹کال د اکتوبر په (۲) د پور بندر په ښارګوټي کې وزيږيد، پور بندر د لويديز هند د ګجـرات ايـالــت اړونـد ښـار دی چې عـربــي سمندرګي تــه ورڅېرمــه پروت دی، د پــلار نوم کرم چند او د مور نوم يې پوتلوبايي (د کرم چند څلورمه ميــرمن، چې نــوري يې مــړې شــوې وي، هندو مذهب کله هم لــه يــوې مــېرمنې د زياتــو سپــارښتـنه نه کوي.) مهنداس يا موهن د خپل پلار په ماشومانو کې تر ټولو کوچنی و. (۱۱،۵مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

گـاندي چې پــه کوم ښـــوونځي کې زده کړه کوله، هغه په انګریزي سیستم جوړ شوی ښوونځی و، تر کومــه ځایه چې اسناد ښي او یا دی په خپله په خپلو اثارو کې اشاره ورته کوي، ګاندي خورا چوپه خولــه زده کــوونکی و، ده په خپلو یادښتونو کې دغه ټکی بیان کړې چې ګواکی دومره غــلی زده کــوونکی و چې له خپلو همزولو او هم ټولګیوالو سره یې هم خبرې نه کولې کــله بــه چـې له درسه خلاص شو، نو بیا یــوازی خپـل کور ته روان و، دی یو ځای لیکي چې کله به یې ښوونځی رخصت شو، له خپلو کتابو سره به اخــته و او له هغو به یې سر نه پورته کیده او تل به د هغو په لوستلو بوخت و، په دوولس کلنۍ کې یې لومړنی دوره زده کړې پای ته ورسولې او منځنی دوره یې په راجکوټ کې پیل کړه، همداسی یــې خپــلي زده کــړي په الفرید ښوونځي کې وکړې.

په ۱۸۸۳کال کې یې په خاصو هندي مـراسمــو لـه کستربا نومې ښایسته نجلۍ سره چې دواړه دیارلس کلن و، واده وکړ.(۵، ۱۳مخ)

پــه ۱۸۸۸ کــال د زده کــړه لپاره انګلستان ته ولاړ. ګاندي په ۱۸۹۱کال خپلې ازمویني تر سره کړې، د دغــو دریو کالو په ترځ کې یې زیات شیان زده کړل، دا باید ووایو چې کله ده ځان او ښکېلاک دواړه وپــېژنــدل، بیا په دغه اړه له ټولو زده کړیو تجربو او بریاوو سره د خپل هیواد په لور راستون شو. (۵،۱٦-۱۷)

- دا په یـاد ولرئ چې علم پرتـه لـه شخصیتـه او سوداګري پـرتـه لـه اخلاقـو امکـان نـه لـري.
- څوک چي وایي مذهب له سیاست سره کار نه لري هغوی پـه مذهب نـه پوهیږي.
- کـه نشـو کولای چي ازاد ژونـد وکړو بـیـا مـرګ بـهـتـره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- اصلي شتمني پيسې، طلا او نقره نـه ده بلکي اصلي شتمني روغ صحت دی.
- هـغه ملت چي د خپل هيواد د پرمختګ په خاطر ئې قربـاني ورکـړې هغه اوس د نړۍ لـه لويـو قدرتونو لرونکو هيوادونـو څخـه دي.
- د سولي لپـاره جنـګ داسي دی لکـه د عدالـت لپـاره جرم کـول.
- څومره چي لـه دين او مذهب سره مينـه لرم هغومره لـه خپـل هيـواد سـره لرم.
- نــه دومره بـېـوزلـه چي نـورو تـه احتيـاج شې او نـه دومـره شتـمن چي د کـبر او غـرور نـمـونـه شـې.
- داسي ژونـد وکړه لکـه سبا چي مرې او داسي زده کړه وکړه لکه تر ابـده چي پرې ژونـدی يـې.
- ازادي د ازادۍ ارزښـت نـه لري کـه چيري د غلطيو او سهوو زېږونـکې وي.
- سړی پـه ريښتيا هـم خپلـو خلکو تـه د خدمت له کچي سره د لوړتيا او اوچتـتيا وړ کـيـږي.
- کمزوری کـلـه هم ښـونکی نـه وي بلکي ښـنـه تـل د پيـاوړي ځانـګړنـه وي.
- کـه مــوږ د دي تـر منځ توپير وکړای شـو چي موږ څه کوو او يـا د څـه کولو تـوان لرو پـه دې توګـه کېدای شـي چي د نړۍ ستونزي پـه يوه خوا او حـل شي.
- پـه مېړاني سـره رښتينـی زغـم ان د تيـرو زړونـه هم سوځوي هم ئې ويلي کوي.
- تر هر څه لومړنی زغم او تحمل د فکر زغم او تحمـل دی.
- هــيوادنۍ مــينه زما د ديـن او مـذهـب اوچـت پړاو دی.
- د بـيـان او قـلـم ازادي د خپـلواکـۍ بـنـسټ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- زړورتیا واک تـه رسېدل، اتـلولي او پر دې سربېره ځان تېرېدنـه هغه وړتـیاوي دي چې زموږ لاربښـوونکي ئې بـایـد ولـري.
- پیاوړتـیا لـه فـزیـکـي وړتیا څخه نـه رامنځـته کیږي بلکي هغه د پیاوړي ارادې بریا ده.
- خپلواکي د ویښـو او بیـدارو خلکو لپـاره ده نـه د خوبـولیـو او بې پرواوو لپـاره.
- هغـه اتـلولي چې پـه تشـــدد سره تـر لاسه شـي د هغـې پایـلـه ماتـه او لنـډ مـدتـې ده.
- عدم خشونت به هغـه وخت وي چې موږ له هغو کسانو سره مینه وکړو چې له موږ کرکه کوي پوهیږو چې د میني په دې ستر قانون باندي عمل کول ستونـزمن کار دی مگر د سترو کارونو سرته رسول ستـونـزمن نه دي.
- له نورو نــه ملا تـړ وکړئ د مور او پلار په خــبر مینه ورسره وکړئ.
- کـه ونـه کړای شـو چي ازاد واوسیـږو غــوره ده چي مرگ تـه پـه خلاصه غـېږه هرکـلی ووایـو.
- کـه کومـه ورځ ئې وگواښلې نـو پـوه شـه چي ستـا پـر وړانـدي کـمـزوری دی.
- پـه هر شي کي نوی وتـاکئ امـا پـه ملـگرو کي زاړه.
- چا چي بـدي درسره کړې، ښښـل ئې پـخوا نـه بلکي راتـلونکی تغـیروي.
- کـه د ناحقو خبرو د مخالفت جرأت نـه لرې نو چکچکي خو مـه ورتـه کوه.
- میـنه هغه ځـواکمن قدرت دی چې نړۍ ئې پـه واک کي دی او پـه عین حال کي ډېر سـاده ځـواک دی چي پـه اړه ئې تـصـور کـولای شئ.
- زه تر دې بله هیڅ ســتره گنـاه نـه پېژنم چي بې گنـاه خلک د خدای پـه نوم تـر فشـار لاندي راولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- مخکي تر دې چي نور قرباني کړو ښه ده چي ځان قرباني کړو.
- له گناه کرکه وکړئ نه له گنهکارانو.
- کېدای شي ته کله هم ونه پېژنې چي ستا د کار نتیجه به څه وي مگر که ته هیڅ نه کوې نو بیا خو هیڅ نتیجه مخ ته نه راځي.
- له یوې دروغ خبري سره ډېر دروغ تړل لازم دي.
- ښځه کمزورې گڼل په حقیقت کي د هغې سپکاوی دی.
- د ازادۍ او استقلال لپاره جنگ کول هم جهاد دی.
- انسانیت پخپله یو ځانگړی دین دی چي چندان پیروان نه لري.
- هر بدلون او تغیر چي د نړۍ لپاره ئې هیله لرې لومړی په ځان کي ورغاوه.
- ته باید هغه بدلون واوسې چي ټوله نړۍ یې وگوري.
- څنگه چي جسم ویني ته اړتیا لري، روح هم غښتلي ایمان ته اړتیا لري.
- د ژوند خوشحالي همدا ده چي په اووه میلیارده خلکو کي یو کس درسره له زړه مینه ولري.
- قاتلان که هر څومره هم واک او ځواک ولري په پایله کي د ذلت، بدبختۍ نابودۍ او ناکامۍ سره مخ کیږي.
- تاسي ما په زنځیرونو تړلای، شکنجه کولای او وژلای شئ، خو زما فکر نشي بندي کولای.
- بریا هغه نه ده، چي هیڅکله ماتې ونه خورې، بلکي هغه ده، چي له هري ماتي وروسته بیرته په پښو ودرېږې.
- زما ژوند یو څرگند پېغام دی.
- د عقیدې اختلاف باید دښمنۍ ته وا نه وړي. که نه نو زه او ښځه به مي له ټولو ستر دښمنان د خلکو وای.
- نړۍ د انسانانو له خپلمنځي دښمنۍ او کرکي تنگه شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- زه کوښښ کوم، چي خلکو ته د خدمت له لاري خدای ووينم، ځکه پوهېږم خدای نه په جنت او نه په دوږخ کي دی، بلکي له ټولو انسانانو سره دی.
- ډېر داسي خلک شته، چي د يوې نېکمرغۍ لپاره زرګونه بدمرغۍ زغمي.
- نړۍ د مار په څېر ده، چي لاس پر راتېر کړې، نرم او پوست وي، خو زهر ئې وژونکي دي.
- د محمد صلی الله عليه وسلم خبري يوازي د مسلمانانو خزانه نه ده، بلکي په ټول بشريت پوري تړاو لري.
- په ياد ولره، زه هغسي بايد ونه اوسم، چي ته ئې غواړې. ما پخپله خپل ځان جوړ کړی دی.
- هيڅ څيز د دې مخه نشي نيولای، چي خپلو ګاونډيانو ته له پولو ها خوا خدمت وکړو. دا پولي هيڅکله خدای نه دي رامنځته کړي.
- هماغه بدلون واوسه، چي غواړې په نړۍ کي ئې ووينې.
- موږ بايد خپل عقل نورو ته ونه سپارو او په غړېدلو سترګو خپله موخه وټاکو. د زور او جبر اطاعت ته په پټو سترګو تسليمېدل ډېر زيانمن ختلي تر زور او ظلم لاندي يوه محکوم د خلاصون هيله شته، خو د هغه چا ژغورنه ناشونې ده چي په زړه کي ئې له غلامۍ سره مينه راټوکېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارسطو

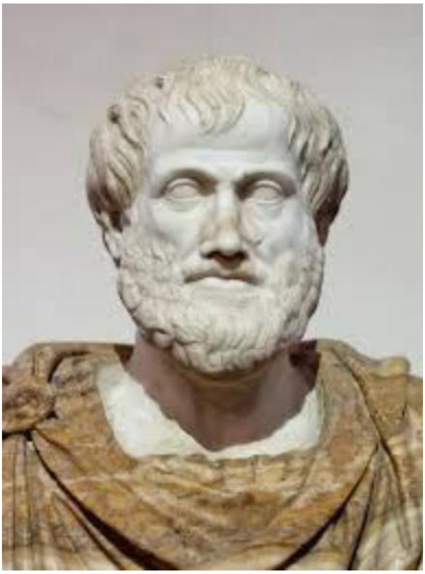

«ارسطو (۳۸۴ مخزېږد ـ ۳۲۲ مخزېږد) يو يوناني فيلسوف او ټولپوهاند يا علامه و. د اپلاتون زده کوونکی او د مقدوني سکندر استاد وو. د ارسطو ليکنې په پراخه بوب ساينسي او ټولنيزو اړخونو باندې په دغو ښکالوګانو باندې راڅرخي، ښکلاپوهنه، شاعري، تياتر، موسيقي، دليل او منطق رتوريک، ژبپوهنه، سياست، حکومت، اخلاق، ژونپوهنه، او ژوپوهنې سکالويو ګانې دي. د افلاطون او سقراط ترڅنګه ارسطو د غرب د فلسفې مخکښانو څخه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم چې د نیوټن پنځپوهنیزه لړۍ د بریده ډېر مالومات رامنځه کړي و خو د ارستو آندونو د ساینس په پنځپوهنیز ډګر کې د منځینیو پېړیو نوي پوهنیز ډګر کې نویو بدلونونو ته مخه کړه چې دغو نویو آندونو پر له پسې نویو مالوماتي بدلونونو (رنایسنس) ته لار پرانیسته. د ارستو آند د منطق په تګلاریزو زده کړو کې بوخت و. دغو آندونو د ۱۹مې زېږدي پېړۍ په پای کلونو کې د نوي پیر په رسمي منطق تر اصطلاح مالومات رابرسېره کړه.»

ارسطو ویکیپیډیا

« ارسطو اتلس کلن و، چې اتن ته ولاړ او د اپلاتون په اکاډمۍ کې شامل شو. شل کاله د هغه شاګرد و او د اپلاتون تر مرګه هلته پاتي شو. د اپلاتون تر مړیني وروسته یې لېسه جوړه کړه. په دې لېسه کې به شاګردانو ته حکمت فلسفه، ریاضي او نجوم ورزده کېدل.

سکندر پخپله وایي: ژوند مې راته پلار راکړی او د ژوندانه فن راته ارسطو زده کړی دی.»

- څوک چي د علم په زده کړه کي مشکلات نشي زغملای، هغه دي د ټول عمر د جهالت مشکلاتو ته تیاری ونیسي.
- یوازي د علم په زده کړه شرف نه حاصلیږي، بلکي عمل هم ضروري دی.
- د عالمانو له مجلس او د کتابونو له مطالعې څخه روښانه او خوشحاله زندګي په لاس راځي.
- وخت د دنیا روح ده.
- څوک چي وخت ضایع کړي پوه شئ، چي وخت به هغه ضایع کړي.
- وخت د الله ج امانت دی د هغه ضایع کول خیانت او بربادي ده.
- د دنیا سره او سپین زر د وخت پر وړاندي هیڅ ارزښت نه لري.
- پر تېر شوي وخت افسوس او پښېماني کول هیڅ ګټه نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تېر شوی وخت هیڅکله هم په لاس نه راځي.
- په زړه کي له داسي شي سره رغبت او مینه مه ساته چي ستا د وخت ضایع کېدو لامل وګرځي.
- حکیم او عاقل هغه څوک دی چي خپل غمونه او دردونه لرې کړي نه دا چي په ډېرو لذتونو پسي هڅه وکړي.
- هر څومره چي د خواهشاتو تله سپکه وي انسان هغومره سعادت ته نژدې وي.
- هر څومره چي د یوه سړي فکري او عقلي پانګه زیاتیږي هغومره ئې تعلق له دنیا او د دنیا له خلکو کمیږي.
- د انسانیت تهداب په نېکو اخلاقو ولاړ دی او د اخلاقو تهداب په حوصله رحمې او شفقت ولاړ دی.
- صورت ماسوا له اخلاقو د هغه ګل په څېر دی چي هیڅ خوشبویي نه لري.
- له دوستانو سره داسي اخلاق وکړئ چي په لږ تغیر زوال نه قبلوي.
- د انسان د ادب ښایست دا دی چي له ناوړه کارونو ځان وساتي.
- له ټولو نه ګټور او اسانه کار چوپتیا ده.
- خپل صلاحیتونه رابرسېره کول او هغه په صحیح او مناسب ډول استعمالول انسان ته تلپاتي خوشحالي وربخښي.
- د هر چا پېژندګلوي د هغه له خبرو کیږي.
- ډیري خبري که سمي هم وي د لېونتوب نښه ده.
- که څوک درسره بدي وکړي او یا تاسو له چا سره نېکي وکړئ، دواړه هېر کړئ.
- په ژوند کي لویه فتح او بری دا دی چي پر خپل نفس غالب او کامیاب اوسئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- غصه له ناپوهۍ پیل کیږي او په پښېمانۍ ختمیږي.
- د بل چا بد او خپل نېکي دواړه هېره کړئ.
- د سړي د همت په اندازه د هغه کارونه هم وي.
- بخیل که دولتمن هم وي ذلیل دی.
- د ښځي زړه د سمندر په شان دی په ظاهر خاموش، په باطن کي د توپانونو خاوند دی.
- د ښځي په بریا او ناکامي کي د قوم او ملت بریا او ناکامي ده.
- دوست هغه دی چي د دوست خیر غواړي او خیر ور ورسوي.
- دوستي یوازي یو ضروري امر نه دی بلکي یوه ډېره شریفه او عزتمنه عاطفه هم ده.
- هغه خلک چي د خیر خاوندان دي او د بل خیر غواړي مینه ئې رښتینې او حقیقي ده.
- ډېر بې زړه انسان هغه دی، چي له مرگ څخه وېریږي.
- له قناعت څخه ماسېوا مال او دولت څوک نشي مستغني کولای.
- په دوستۍ کې ریښتیا له افلاطون او سقراط څخه هم غوره دي.
- خوشحالي د لوړو صفتونو او عادتونو په روزنه او پالنه کې ده.
- خپلې غوښتنې د دوه ځواکمنو دېوالونو لکه: اراده او عقل تر منځ بندي کړئ.
- د مال او پیسو په گټلو کې منځلاري کوه. ریښتني دوستان پیدا کړه. د خیال پالنه کوه او ذهن ته پراختیا ورکړه.
- انسان باید پخپلې نېکمرغۍ او یا بدمرغۍ په پوره مېړانه ومني او د نورو په خوشحالۍ دومره خوشحاله شي لکه پخپله خوښۍ چي خوشحالیږي.
- په اصولو کې منځلاري او برابري انسان د کمال برید ته رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دوستي هغه مينه ده چي له دوست څخه بيرته انعکاس کوي، له يوې خوا نه وي يعني له دواړو خواوو څخه وي.
- هغه خلک چي د خير خاوندان دي او د بل خير غواړي مينه ئې يو له بله ذاتي او حـقيقي ده.
- د ميني سترګي عيبــونه نـه ويني.
- مينه له يوې خوا پيدا کېداى شي مګر دوستي له يوه طرفه هيڅکله نه وي.
- مينه او ښځه لازم او ملزوم دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجمل ښکلی

اجمل ښکلی پر ۱۳٦۲ل کال د ننگرهار ولایت په کامې ولسوالۍ کې زیږېدلی دی. پر ۱۳٦۵ل کال ئې کورنۍ له جگړو د پښتونخوا سوابۍ ته کډه شوه او هلته ئې د افغان کډوالو په یوه کیمپ کې واړول.

دلته له لږ لږ زده کړو وروسته پر ۱۹۹۲کال د پېښور پر چارسده سړک باندې پرته واحد کړۍ کلي ته راغلي او په یوه پاکستاني مکتب کې داخل شوی و. دلته د مهاجرت د ژوند له کړاو گاللو او له اقتصادي مجبوریتونو لاهور ته ولاړل. هلته ئې په یوه شخصي اردو مکتب کې زده کړه کوله. اردو او پنجابي ژبې ئې زده کړې. په ۱۹۹٦ کال ئې کډه بیرته پېښور ته راغله. دا هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

و، چي په افغانستان کي کورنۍ جګړې رواني وې. دلته له دوه کاله زده کړو وروسته له ښوونځي اول نمره فارغ او د سید جمال الدین افغان په شخصي لېسه کي په اووم ټولګي کي داخل شو. خپله د استاد ښکلي په خبره:

«پر همدې کال مي په ښار کې د سید جمال الدین افغان په شخصي لېسه کې ځان داخل کړ او په څلورو میاشتو کې له اوومه ووتم. په سید جمال الدین لېسه کې به په اوړي کې رخصت نه و او په څلورو میاشتو کې به دې یو ټولګی وایه، نو زه په درو کلو کې دولسم ته ورسېدم او چې دولسم ته شوم؛ نو لاړم شهادتنامه مې ترې واخیسته. په پېښور کې مې په افغان قونسلګرۍ کې ټاپه کړه او سیده جلال اباد ته راغلم. د پوهنې په ریاست کې مې د ارزونې امتحان ورکړ او د ننګرهار لېسې په دولسم ټولګي کې کېناستم.»

پر افغانستان د امریکا د بمبارۍ له پیل سره د لېسې د بندېدو وروسته کامې او بیا لاهور ته ولاړ. بیرته وطن ته له راتګ وروسته په ۱۳۸۱ل کال له دولسم ټولګي فارغ او پر همدې کال د کانکور ازمویني وروسته کامیاب او د کابل پوهنتون پښتو ادبیات ئې ولوستل.

پر ۱۳۸۵ل کال له فراغت وروسته ئې کابل پوهنتون کي هم ماسټري وکړه او هم پکي استاد و. استاد اجمل ښکلي اوس په کابل کي دوکتورا هم وکړه او په کابل پوهنتون کي د پښتو ادبیاتو استاد دی.

استاد ښکلی نرم او خوږ انسان، پیاوړی لیکوال، خوږ ژبی شاعر او تکړه ژباړن دی. ژباړلي اثار ئې دا دي:

(په بېلابیلو ادیانو کې د الله ج تصور)، (کره کتنه)، (خوشحال خټک/ ژوند و هنر)، (اروپا ته د اعلیحضرت امان الله سفر) او نور...

د استاد ښکلي خپل منظوم او منثور اثار دا دي:

څو انتخابه، سبکپوهه، تصوف او ادب، ترې اوبه. ارمانښار، اوبه خلک، د ژباړې اصول، ادبي زاویې، ادبستان او ځیني نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد ښکلی وخت په وخت د ټولني، ادب او ژبي له غوښتني سره سمي ليکني کوي او تر ادب مينه والو ئې رسوي.

★ ادبيات له موږ سره د ژوند په پېژندلو کې مرسته کوي. کيسې، ناولونه او شاعري راته هغه تجربې بيانوي، چې موږ ورسره نه يو مخ شوي او که ورسره مخ شو؛ نو څنګه چلن ورسره وکړو.

★ ادبيات موږ د دې لپاره لولو؛ چې هغه کارونه پکې وکړو، چې د امکاناتو د نشت له امله يې نه شو کولی.

★ موږ په هنر کې د خپلو واقعي رنځونو علاج هم مومو او ارام هم او دا دواړه پکې داسې غاړه غړی وي، چې توپير يې اسان نه وي.

★ تخيل راته هغه دنيا جوړوي، چې موږ يې غواړو. مطلب دا چې په هنر کې د بشري خواهشونو زبردسته ننداره کولای شو.

★ هنر د هغې ګولۍ غوندې دی، چې نشه او درملنه پکې دواړه موجود وي.

★ شاعري ازاد مرغه دی، چې په ونه کې پخپله خوښه راشي، کېني، درته وچکيږي او پخپله مخه لاړ شي.

★ ليکوالي د فکر د انتقال وسيله ده.

★ يو ليکوال چې له خپل هنر سره رښتينی نه وي، موثره ليکوالي نشي کولای.

★ فرهنګونه هله پرمختګ کوي، چې مثبت متضاد اړخونه پکې وزيږي او پياوړي شي او په افرادو کې د مخالفت او برداشت وړتيا پيدا شي.

★ د خپل پخواني فرهنګ او ادب مطالعه راسره د اوسني فرهنګ او ادب په پېژندلو او پرمختيا کې مرسته کوي.

★ شاعر نړۍ د تعقل نه، د تخييل له زاويې ګوري.

★ نوی فکر دی، چې ټولنې، علومو او هنرونو ته نوې لارې پرانيزي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

★ له کوم حسن سره چې د نېکۍ تصور نه وي تړلی د ترخې مڼې غوندې دی.

★ ادبي ژانرونه د پخو سړکونو غوندې دي چې پنځګر ته د ادب پنځول اسانوي.

★ هنر د ځان تفسير او د فکرونو ايجاد دی.

★ کوم ملتونه چې عالي هنر نه لري د نړۍ په اړه يې تصور نيمګړی او مبهم وي.

★ عالي ادب راسره د خپل ځان او نړۍ په پېژندلو کې او د ژوند د موخو په ټاکلو کې مرسته کوي.

★ په ټوله کې د هنر موخه د ابهام ايجاد دی او د علم موخه د صراحت.

★ ښه ليکوال هغه دی، چې شتو حقايقو ته له نوې زاويې وګوري او زړو خبرو کې نوي اړخونه پيدا کړي.

★ په کومه ټولنه کې چې د نوي فکر ځراغونه بل نه شي، هلته څوک د بدلانه په تپه تياره لار د پرمختګ پل نه شي اخيستای.

★ د ژوند فيصلې په احساساتو نه کيږي. عقل ته پکې دخالت پکار دی. عقل سړی وېروي نه، معقوله لار ورته ښيي.

★ ليکوالي د سړي فکر منظموي.

★ هنر لکه ماشوم په ناز ناز غټول غواړي او که زور ورسره وشي، غټ به شي خو لوی به نه شي.

★ له خپل هنر سره مينه وکړئ او ورسره رښتيني اوسئ.

★ ليکوالي د ارام سيند غوندي ده، چې په خپل ټاکلي لوري روان وي؛ خو شاعري د توند سېلاب غوندې ده، چې راشي، مخې ته نه ګوري. هر څه په مخه کوي، نو که څوک له سېلابه د سيند د ارامۍ تمه کوي سادګي کوي.

★ نوښت د هر هنر غوندې د ليکوالۍ اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

★ څرنګه چې له هنره د يو هنرمن هيله وي، دغسې له شاعره د شاعرۍ او له ليکواله د ليکوالۍ غوښتنې دي.

★ ستا د هنر اصلي غوښتنه دا ده، چې زور به ورسره نه کوې.

★ د لوی ليکوال ليکنه چې لولو، يواځې خپل فکر او معلومات نه پراخوو، د ليکلو لپاره ترې هم ډېر څه اخيستای شو.

★ که نوښت ونه کړو، د ټولنې د ذهني کچې په لوړاوي کې نقش نه شو لوبولای او فرهنګي اضافه نه شو کولای؛ خو نوښت هله کولای شو، چې انکار وکړو او جرأت ولرو.

★ ليکوالي لکه د بل هر هنر غوندې پر له پسې رياضت غواړي. رياضت د ليکوالۍ بهرنی شرط دی. که رياضت نه وي د ليکوالۍ پر له پسې وده ټکنی شي.

★ ليکوالي مخاطب ته د فکر د انتقال ليکنۍ بڼه ده. د ليکوالۍ څلور کوټيز د مخاطب، فکر و انتقال او ليکنۍ بڼې له مجموعې نه جوړيږي.

★ د ښې ليکوالۍ او شاعرۍ يو صفت حساسيت دی. هينداره چې څومره نازکه وي، هغومره پکې شيان راڼه ښکاري؛ خو د واړه کاڼي په ګوزار هم ماتيږي.

★ کله چې ليکوال، ليکوال او شاعر، شاعر؛ نو پخپله د سبک خاوند شي.

★ د خپلې ليکوالۍ او شاعرۍ پر پرمختګ فکر پکار دی.

★ شعري ارزښتونه هم لکه ويټامينونه ټوله په يوه مېوه کې نه راټوليږي بلکې يو شعر يو راز هنري ارزښت لري، بل بل راز.

★ د انسان ذهن لکه مقناطيس، که زړه دي وي، که نه اغېز به اخلې، نو ښه دا ده، چې سرې د مخالفانو دلايل او د خپل ذهنيت مخالف اثار هم ولولې هله به نو حقيقت ته د ورسېدو لار ومومې.

★ په ادب کې د دروغو او رښتياوو سکه نه چليږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

★ اغېز داسې دی، لکه له سنځلو سره چې تېر شې او خوږ بوی يې درپورې ونښلي يا لکه څوک درسره خوا کې تېر شي او د لوپټې خوږبويه پيڅکه دې په مخ راکاږي او احساس يې تر څه ساعته ستا پر مخ پاتې وي يا لکه د رنګ دېوال په خوا کې لاړ شې او رنګ يې درپورې شي؛ خو غلا يا سرقت داسې دی، لکه له سنځلې چې ټوله غونچه راوشکوې يا لکه چا چې ټول زړوکی راکاږي يا لکه په رنګېدلي دېوال پورې چې ځان ومښې.

★ که سړی فکر وکړي له هر ليکوال او شاعر نه د سيپۍ غوندې يو خول تاو وي او ليکوال يا شاعر د مرغلرې غوندې د همدې خول په دننه موندای شي. د دې شپاله دېوالونه د فکر له ختې او د ژبې له اوبو جوړ دي، چې وروسته وروسته يې فکر په پخو خښتو او ژبه په سيمټو اوړي.

★ علم او هنر هغه فردي ښېګڼه ده، چې يو کس يې د فرد په توګه له ټولنې سره کوي.

★ هر ليکوال ته پکار دي، چې د خپلو ليکنو تر منځ فکري تسلسل وساتي او چې نوې ليکنه کوي، پر زړو ليکنو فکر وکړي، چې خپله کومه پخوانۍ خبره خو بيرته ردوي نه. دا پر ځان پورې خندا ده او داسې ليکوال له فکري تسلسله برخمن نه وي.

★ تخييل د ژبې هغه تېو تيارو غارونو ته ګوتې ورننباسي، چې علم يې نه شي ورننه ايستای.

★ که څوک له ليکوال نه د کنګرېټ خبرو تمه کوي، سادتوب کوي. د ليکوال کار له ناثابتو حقايقو سره وي.

★ د هنر يو نوم بغاوت دی او هنر د ټولنې هېنداره ده.

★ څرنګه چې د يوه شاعر لپاره حساسيت اړين دی، د ليکوال لپاره هم دی.

★ ښه شاعري او ليکوالي د وخت د شرايطو پر وړاندې حساسه وي او له واره نارامه کېږي، چې بيا مزاحمت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

★ وخت، وسایل او غوښتنې په ټولنه کې بدلون راولي او د ټولنې له بدلانه سره په هنر کې بدلون راځي. د هر وخت هنر خپل بازار وي. دا بازار د هنر له بدلون سره بدلېږي او هنر په نویو مینه والو پسې ګرځي.

★ که هنرمن له جامد ټولنیز نظامه بغاوت ونه کړي او د عادي کسانو غوندې ورسره روان شي، په ټولنه کې به د پرمختګ مشالونه څنګه بل شي؟

★ ټولنه د لوی هنرمن پر وړاندې د ماشوم غوندې وي، چې که له هنرمنه هر څومره کرکه کوي، خو هنرمن ترې کرکه نه، مینه ورسره کوي او له ګوتې یې نیسي او له ځان سره یې روانوي.

★ بریالۍ شاعري هغه ده، چې خیال او عاطفه پکې غاړه غړۍ وي او د یوه بل له ختمولو نه، پیاوړي کولو سره مرسته وکړي.

★ که د رښتیني پرمختګ لارې وپېژنو، هیڅوک زموږ د پرمختګ مخه نه شي ډب کولای.

★ څرنګه چې یو کور بې ښځې کور نه دی، داسې یوه ټولنه هم بې ښځې ټولنه نه ده. کور وړه ټولنه ده او ټولنه لوی کور دی.

★ په ژوند کې یو لوی با مانا کار کول چې د انسان پرمختګ او د ټولنې ګټه ورسره تړلې وي؛ د انسان د خوښۍ سبب کېږي او خوښي انسان د ژوند په اړه هیله من کوي او له ژور خپګان او نهیلۍ یې ساتي.

★ د ژور خپګان ښه درملنه دا ده چې ځان بوخت وساتې.

★ زموږ پرمختګ زموږ په خپل لاس کې دی.

★ ژوند لکه د زیارت د منجاور پیوندي جامې، په یوه کمیس کې شل رنګه وي.

★ ځیني یاران له شاتو هم خواږه وي او د وفا په لاره کې له مینه دوه ګامه مخکې وي.

★ مینه اړه ده چې په خپله خوا کې د ځان د اثبات لپاره کرکه هم وزیږوي خو عموماً له مینې نه زموږ شعور مثبت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

★ مینه انسان ته جهان تعریف کړي.

★ مینه لکه رڼا چې په سترګو کې دي پیدا شوه نړۍ درته رڼا شي د نړۍ هغه حقایق چې پخوا درنه پټ وو اوس درته ښکاره کړي.

★ یار په مینه کې په مرکز او رقیب په حاشـیه کې.

★ حسن هله حسن شي، چې مینه پرې د تائید مهر ووهي.

★ د مینې کمال دا دی، چې عاطفه د عقل له منګولو باسي او کچ یې لوړوي.

★ مینه داسې یو څیز دی، چې د محبوب ټولې خامۍ مو له سترګو پټوي. یواځې خامۍ نه پټوي، بلکې فزیکي او اخلاقي ښېګڼې یې هم لویوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالغفور لېوال

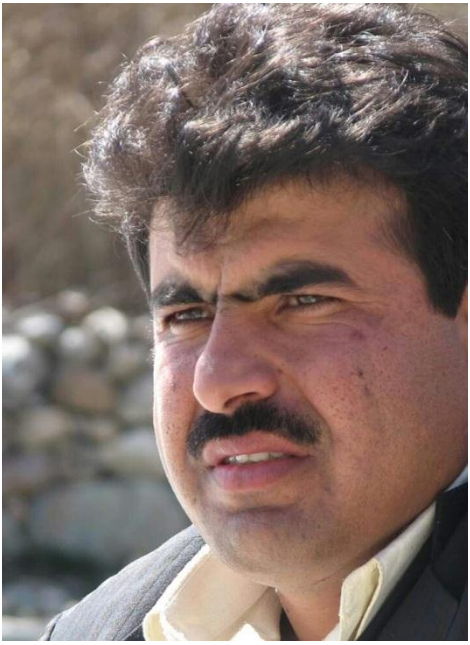

ښاغلی څېړنوال عبدالغفور لېوال د مولوي علي محمد خان حسین خیل زوی دی. په ۱۳۵۲ هـ.ش کال د کابل د جنتي فضا په موسهي ولسوالۍ کي زیږېدلی دی.

استاد لېوال په ۱۹۹۳م کال د اعتبار خان عالي لېسې څخه عمومي اولنمره فارغ شوی دی. په ۲۰۰۰م کال د کابل پوهنتون ژبو او ادبیاتو پوهنځي څخه لومړی درجه لیسانس فارغ، په ۲۰۰۸م کال د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي څانګي کي ماسټري او په ۲۰۱۹م کال د علامه طباطبایي پوهنتون د ادبیاتو دوکتورا کړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلی لېوال تکړه لیکوال، شاعر، سیاسي، ملي، ادبي او فرهنګي څېره ده. په ژبه، ادب (منثوره او منظومه برخه) او فرهنګ کې ئې نوم ځلوونکي کارونه کړي دي. پخپلو دغو فعالیتونو ئې ګڼې مسلکي، هنري او ادبي تصدیقلیکونه ستاینلیکونه او لوحې ګټلي دي.

لېوال صاحب په بېلابیلو کلونو کې بېلابیلي دندي تر سره کړي دي. لکه: ویندوی، په سرحدونو او قبایلو کې د ولسمشر ارشد سلاکار، د افغانستان د سیمه ایزو مطالعاتو د مرکز رئیس، د چارو د اداري په لوی ریاست کې د فرهنګي چارو رئیس او مطبوعاتي سلاکار، د افغانستان لپاره د مرستو د بشري حقونو څېړونکی او نور... همداسي نوري ډېري فرهنګي، ادبي او سیاسي دندي او چاري ئې تر سره کړي دي. په بهر کې ئې په ډېرو کنفرانسونو، سیمینارونو او سمپوزیمونو کې وخت په وخت ګډون کړی دی.

استاد لېوال په پښتو، دري او انګلیسي ژبو پوهېږي. اوس هم په ایران کې د افغانستان د لوی سفیر او فوق العاده استازي دنده لري.

تر ۲۰۰ زیاتي سیاسي، ټولنیزي، ادبي، ژورنالیستیکي، ارواپوهنیزي او علمي مقالې ئې په ملي او نړیوالو کتابونو، خپرونو او ویبپاڼو کې خپرې شوي دي. استاد په ډېره ښکلي او هنري ژبه تاریخي او حماسي منظومې هم لیکلي دي. څېړني او ژباړي ئې هم کړي دي. له ډېرو اثارو ئې ځیني د نمونې په ډول:

منثور:

ادبي یاداښتونه، ادبي لیدلوري، د وربښمو تول، شعري سیمبولونه، دریمه لار، افغانیزم، ویښتیا، روښانتیا او بدلون، د ژبښووني ارونه، په ادبیاتو کې د اسطورې څېړنه...

شعري ټولګي: کله چي ته خپه شې، ژړا، اور او مینه، نه ته مي هېره نه وې، تا د اوبو په حافظه کې وینم، ته زما ټوله شاعري یې، ګلغوټۍ ته اووم سرود...

منظومې: ارشاک او اوشاس، هوسۍ، کک او زرینه، لام او ایلینو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هیڅ جګړه مار د ټولو لپاره اتل نه دی.
- د انساني ژوند د شرایطو د ښېګڼې لپاره هر څاند د ټولو اتل دی، ان د دوښمنانو لپاره یې هم.
- بشر به مجبور وي یا مختار، خو قطعاً د (بل) په وړاندې د خپل چلند مسؤل دی.
- د لرغونیو خرافاتي باورونو پر وړاندې پاڅون، د ټولنو د معنوي پرمختګ راز دی.
- سیاست هغه منسجم، متشکل، برنامه شوی فکر و عمل دی، چې په ټولنیز کچ د وګړیو د انساني ژوند شرایط ښه کړي.
- شخړه او سوله د سیاسي منطق او جهالت د مخامختیا دوه حالتونه دي. سوله د سیاسي تعقل بریا ده او جګړه د جهالت.
- په روښانه ټولنو کې د عامه امنیت لویه برخه د ټولنیزو اخلاقو بنسټ ساتي.
- څومره چې ټولنیز اخلاق پراخیږي، هماغومره د فردي او کورني حریم ساتنې لپاره تاوتریخجن حساسیت کمیږي.
- د بشریت تاریخ له عجایبو ډک دی.
- هر څوک چې د یوه ارزښت پاتېدا د هغه تر راخپلولو غوره ګڼي تر نورو زیات ورته ګران دی.
- سیاست د منطق سیالي ده.
- بشري تمدن د ټولو انساني پرګنو ګډ مېراث دی او هر چا په خپل وار یو څه وربښلي دي، چې هېڅ قوم یې د ورځانګړي کولو رښته نه لري.
- چې د انسانانو د اعتقادي دعوو او عملي کړنو تر منځ توپیر و تضاد نه ځیر شي، ریښتینولي او صداقت به درته د بشریت ورکه ښکاره شي.
- مدنیتونه زیږي، عمر کوي او زړیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ریښتینی ښوونکی هغه دی چې ستاسو شخصیت ته دومره وړتیا دروبښي چې چاپېریال مو د انسان په ګټه بدل کړلای شي.
- تر هغو مو، چې د نیمو قاتلان د نیمو نورو اتلان وي، سوله به په سترګو ونه وینئ.
- شخصیت وژنه تر شخص وژنې ستر جنایت دی.
- له درده مړ شه، خو هغه درمل مه خوره، چې د سر دوښمن یې دروښیي.
- پیاوړې ټولنه، پر ژوند خپل سیاسي مشران ځاري او ښلاری ته یې نه پرېږدي. کمزورې ټولنه په ړندو سترګو ورپسې وي او تر مړینې وروسته یې په اړه قضاوت کوي.
- چې پرمختګ ته مو ځورېږي، شخړه مه ورسره کوئ، بس د لا نور پرمختګ هڅه وکړئ، چې ومري.
- سوله ګټونکی او بایلونکی نه لري! د سولې دواړه لوري ګټونکي وي.
- فساد تر هغو نه ورکېږي، چې موږ مفسدین مقدس ګڼو.
- تاریخ په اعمالو او د اعمالو پر پایلو قضاوت کوي، نه پر نېتونو او دعوو.
- ریښتیني اتلان هغه دي، چې فکر و عمل یې د انسانانو د ژغورنې او د انساني ژوند د شرایطو د ښه والي لپاره وي.
- خپل ریښتیني دوستان هغوی وټاکئ، چې په لویو ارمانونو او ارزښتونو کې درسره شریک وي.
- د متمدن انسان نښه دا ده، چې د انساني ژوند ارزښت پېژني او د دغه ارزښت د ټولیز کېدو لپاره هڅه کوي.
- ملتونه له ډوډۍ، اوبو او هوا پرته ژوندي پاتېدلای شي، خو که اخلاق یې له لاسه ورکړل، نو پر معنوي مرګ یې مړه وبولئ.
- هغه ملتونه، چې د خپلو هویتي ارزښتونو پر وړاندي حساس شي، دا یې د ویښتابه لومړنۍ نښه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- چې دوښمن دي ترې ويرېږي، پوه شه چې ستا په کي ګټه ده، هغې بلا ته ورغاړه وتل په کار دي.
- خرافات په وچو نصيحتونو له منځه نه ځي، د عقلاني ځايناستو په زور پيکه کېدلای شي.
- چې د انسانوژنې په مټ واک غواړي، پاچا به شي، خو د هديرو!
- هغه ملتونه پرمختګ او بدلون ته رسيږي، چې د خپلو بدو عادتونو په اړه د منښت، ځيرني، پرې پوهېدنې او سمونې اراده او زغم ولري.
- که ټولنيز چاپېريال ککړ شو، بيا نو يوازې همدومره هڅه بويه، چې شخصيتي حريم له ککړتيا څخه وساتې. دا بيا دوهم ګام دی، چې که دلته دې دريځ پياوړی کړ، بيرته ورو ورو د چاپېريال پاکولو ته پيل وکړې.
- که د نورو له وهلو يا وژلو پرې راګرځي، پرېږدئ، چې ځان ووهي يا ځان ووژني. نېکمرغي ده، چې ساديستان (بل ځوروونکی) په ماسوخيستانو (ځان ځورونکيو) بدل شي.
- د ولولو ځوښ د عقلي پرېکړو د بريا لپاره وکاروئ! هيڅکله عقل د ولولو ښکېلو ته مه حلالوئ.
- عقل استخدام کړئ، چې ستاسو عواطف او انساني ارزښتونه ستاسو د شخصيت د ودې او لوړتيا لپاره وکارولای شي.
- عقل و فکر موږ ژوند کولو ته رابولي او د ښه ژوند کولو لپاره د وسايلو رامنځته کولو ته مو هڅوي.
- د ژوند تر پايه هر (انسان) خپل تر ټولو نژدې کس وګڼئ او ورته موسک شئ کرکه هېره کړئ او عاطفه و خواخوږي مو عادت وګرځوئ.
- د واک لپاره د عقيدوي ماهيت بدلول، عقيده له منځه وړي.
- مثبت اوسئ او د وطن و ټولنې د ژغورلو لپاره مثبته فضا پياوړې کړئ. دا زموږ و ستاسو هر يوه اخلاقي مسؤليت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ګڼو خرافاتي وګړيو ټولګه خرافاتي ټولنه او د ګڼو عقلاني هغو عقلاني ټولنه جوړوي.
- تر څو چې ټولنه هوسا نه وي، وګړی (فرد) هوسا کېدلای نه شي.
- تر هغو چې د يوې ژبې ويونکي ځواکمن نه شي، ژبه ځواکمنېدای نه شي.
- رينښتينې پوهه ژوند دی.
- فکري ابتذال دا دی، چې خبرې ډېرې کېږي، خو نوي فکرونه نه لېږدوي او د ټولنې پر پوهېدنې څه نه ورزياتوي. په سختۍ مو له يو څه خبروي خو پوهوي مو نه.
- فکري اختناق دا دی، چې د نوي فکر او د بل پوهولو د صلاحيت خاوند ځکه خوله پټه نيولې وي، چې ټولنه يې يا په خبرو نه پوهيږي او يا نه غواړي پرې پوه شي.
- غوره (نخبه) شخصيتونه مثبت افکار توليدوي، عالي شخصيتونه توليد شوي افکار مصرفوي، پريوتي کسان، چې دواړه پورتني استعدادونه نه لري، په نورو پسې خبرې کوي. د بشريت بدمرغي دا ده، چې دريېمه ډله اکثريت دي.
- مورنۍ ژبې ته تر ټولو لوی کار دا دی، چې انسان ته د ګټې او خير رسولو پوهه او ادبيات په کې ډېر شي.
- که مينه نه وای، شاعري به نه وه او هنر به چا نه پېژاند.
- مينې ته هم يو و بل تعبير و تفسير مه لټوئ، سمه سپېڅلې ئې ووايئ، مينه يعنې د شاعر/ شاعرې له معشوقې/ معشوق سره مينه، بس خلاص.
- هنر ښکلا او ادبيات افکار رامنځته کوي.
- ادبيات د ژبې هنري بڼه ده او هنر مخامخ له ښکلا او خوند سره اړيکې لري.
- شعر او هنر يوازې يوه موخه (غايه، هدف) لري او بس، ښکلا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ✦ ښه و خوندوره مطالعه هغه ده، چې هم پوښتنې راپنځوي او هم يې ځوابونه.
- ✦ زده کړه پخپله يو ارزښت دی، خو تر شا يې يو بل لوی ارزښت هم شته، په نوي څه د پوهېدلو خوند او له دې خوند سره روږدي کېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليف تولستوی

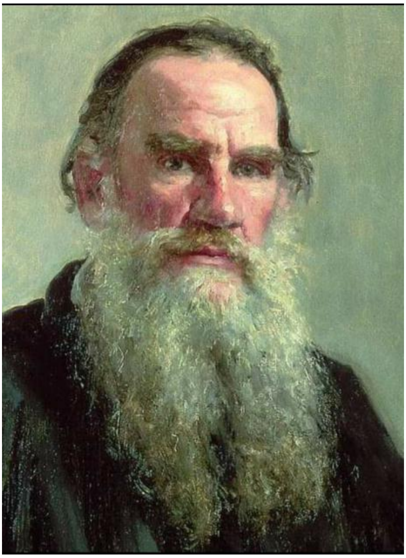

د ليف تولستوی پوره نوم ليف نيکولايوويچ تولستوی دی. د ۱۸۲۸م کال د سپتمبر پر ۹ نېټه د مسکو په ۱۶۰ کېلو متری کې د تولاد د ښار گوټي د «ياسنيا پلينا» سيمه کې زيږېدلی دی.

روس ليکوال، متفکر، پر خپل هيواد سرښندونکی سرتېری، گراف ليف نيکولايوويچ تولستوی، پلار يې نيکولای تولستوی او مور يې ماريا ولکونسکي نومېدل. تر ټولو پېژندل شوی روس ليکوال، متفکر، د روسيې د سواستوپول د جگړو سپاهي، روښان اندی، مقاله ليکونکی، مذهبي مشر، د داسې مذهبي مقالو او نظريو ليکوال و، چې په دوديزو افکارو کې د نوې لاره خاوند بلل شوی دی. (۸، ۲۴م)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیف نیکولایو ویچ تولستوی، لا د دوو کلو و، چې مور یې مړه شوه. د نهه کلو و، چې پلار یې مړ شو. هغه وخت د بډایانو ماشومان، بهرنیو روزونکو چې زیاتره هغه یې فرانسوي وو، روزل. تولستوی هم د خپلوانو او بهرنیو روزونکو تر څارنې لاندې وروزل شو. د هغه مور و پلار پنځه ماشومان درلودل. دی د کورنۍ څلورم ماشوم و. ده درې ورونه، چې ټول تر ده نه مشران وو او یوه خور چې تر ده نه کشره وه درلوده، لکه څنګه چې مو وویل، د ده مور او پلار د دوی په ماشومتوب کې مړ شول. د دوی روزنه خورا لرو خپلوانو کوله. (۸، ۲۹مخ)

د تولستوی لومړنی ښوونکې، یوه فرانسوی وه. د هغې ترور ، فرانسوی روزونکې او د ښوونځیو ځینو نورو ښوونکو هغه ته بشپړې زده کړې ورکړې. لکه چې یادونه وشوه، د ۱۸۴۴ کال د اکتوبر په میاشت کې تولستوی د کازان د پوهنتون د ختیځو ادبیاتو په څانګې کې لوړې زده کړې پیل کړې... . په نوبتي ازموینو کې د دغه ځوان د روسیې د تاریخ، د مضمون نتایج د قناعت وړ نه و، هغه ته د دغه مضمون د تکرار سپارښتنه وشوه، نو هغه و، چې ده ځان د حقوقو پوهنځې ته بدل کړ. هلته هم دی په دې مضمون کې پاتې راغې. هغه و، چې پر ۱۸۴۷ کال یې پوهنتون پرېښود. تولستوی، د پوهنتون تر پرېښودلو وروسته، پر ۱۸۴۷کال، خپلې پلارنۍ سیمې ته لاړ او هلته میشت شو. دغه ځوان لیکوال، له خپلو بزګرانو او نورو مزدورانو سره د حاکم او بادار پر ځای نوي اړیکي پیل کړل. او له دې سره یې هممهاله د ژان ژاک روسو د آثارو مطالعې ته دوام ورکړ او کرار کرار یې له تمدن سره تربګنې پیل شوه. له دې سره هممهاله هغه د موسیقۍ زده کړې، انګریزي ژبې او د حقوقو لوستلو ته دوام ورکړ. د ده خاطرات او یونلیک ښیي، چې ده خیریه کارونه هم کول او پر ۱۸۴۹ کال کې د خوارو بزګرانو ماشومانو لپاره یو ښوونځی هم جوړ کړ. هغه ښه پیانو غږوله او کلاسیکه موسیقي یې ډېره خوښېده.

(۸، ۳۰-۳۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولستوی، څلور دېرش کلن و، خو پېغله صوفیا [د ده مېرمن] لا د ۱۸ کالو وه. دوی چې پر ۱۸۶۲کال واده سره وکړ، لیف تر ښځې ۱٦ کاله مشر و. هغوی تر ډېره پورې خورا ښه او نیکمرغه ژوند درلود. صوفیا، نه یوازې د هغه خورا ښه ملگرې، باوفا ښځه بلکې ده ته په کار او ادبیاتو کې ښه مرستندویه هم وه. له واده سره د لیکوال نیکمرغي پیل شوه. د دغې ښځې د پوهې علمي شتمنۍ او هنري ذوق له برکته، لیف تولستوی لومړی په روسیه او بیا په نړۍ کې ستر شهرت او ویاړ تر لاسه کړ... د غې نیکمرغي جوړې، تر ډېرو کالو گډ ژونده وروسته، ځکه ونه شو کولای خواږه ژوند ته دوام ورکړي، چې تولستوی د خپل ژوند بڼه او هیلې بدلې کړې، خو سره له دې هم دوی ۱۳ ماشومان درلودل. (۸، ۳۴مخ)

لیف تولستوی د ۱۹۱۰ م کال د نومبر پر ۲۰مه نېټه مړ او د یاسنیا پلینا په سیمه کې ښخ شو. اثار ئې دا دي: جگړه او سوله، زلمیتوب، سپېڅلی اختر، ابلیس، قزاقان، د مرگ سرود، ارباب او نوکر، هنر څه ته وایي؟ شیطان او پیسې، بې پایه مینه...

- ایمان د ژوند رښتینې معنا او له هغه نه خبرتیا ده.
- د خدای قدرت ستاسو په زړه کې نغښتی دی.
- خلکو ته زه د اپلتو له امله گران یم. د جگړې او سولې او نورو داسې اپلتو له امله، هغوی ته دا اپلتې خورا غوره برېښي.
- یوازې د خپلې خاورې بچیان خپله خاوره ژغورلای شي.
- هر هغه ملت چې ځان له غاصب واکمن نه وژغوري، بېشکه چې د قانوني ټولواک په پناه کې به ژوند کوي.
- که ټولې جگړې د عقیدو لپاره وای، اصلاُ به جگړې نه کېدې.
- مینه، نه ځمکنی بلکې یو اسماني احساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- چې کله د ښځو ربښتینې خبره برلاسې شي، له ځانغوښتنې، ځانستاینې او بربادۍ پرته هلته بل څه نشته.
- آن په خورا نژدې او ساده دوستانه اړیکو کې لږه خوږ ژبې او ستاینې په کار دي. لکه هغه غوړ، چې د کوم څرخ د ښې خوځېدا لپاره په کار وي.
- دا مهمه نه ده، چې څه کار، مهمه دا ده چې هر څه او هر چېري وي، چې ته هلته او په هغه کې خوښ اوسې.
- هر څوک ځانته یو راز لري.
- د جګړې په ډګر کې هم خدای مهربانه دی.
- څه چې خدای کوي، هغه به کېږي. که د خپل کور په بړستن کې هم پروت وې، د مرګ نه هېریږي.
- نظم د کړو اصلي جرړه ده.
- د انسان د ټولو نیمګړتیاوو سرچینې یوازې دوې دي؛ بېکاري او په خرافاتو باور. او د انساني ښېګڼو سرچینې هم دوې دي. یو کار بل عقل.
- تر غرمې وروسته خوب سپین زر او تر هغې مخکې سره زر دي.
- کله کله د حالاتو جبر تر انساني هیلو پیاوړی وي.
- انسان باید کله کله ځان د نورو په تصور کړي. په دې ټولو شیانو چې پوه شي، بیا بنښل ګران نه وي.
- هاغه شان موسکا چې د ځینو کسانو د خبرو د اورېدو په وخت کې؛ ګومان کوو، چې د هغو سپېڅلی ګوګل په غوره توګه وینو.
- وزګاري سړی ستړی کوي.
- تر هغه چې مین شوي نه یو، ویده یو. د ادیرې خاورې ایرې یو. خو کله چې مین شو اسماني روح په موږ کې ننوزي، ساه رابښي، د ازل د سپېدو په څېر سپېڅلي کیږو.
- هر هغه څوک چې برخه یې وي، خپله یې پیدا کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که انسان په دې پوهېدای، چې له مرګه وروسته پر ده څه راځي، نو هيڅکله به له مرګه نه ډارېدی.
- هره چاره يو پای لري.
- د ډار شوي څېرې حالت او د اندام نابښکلاوالی هغه څه نه دي، چې ښکلي کړی شي.
- که هر څومره د قاب اډانه او شاوخوا ښکلې شي، بيا يې هم منځپانګه هماغه وي، چې وي.
- [کله کله] ټينګار بې ګټې او آن د بې رحمۍ نښه وي.
- داسې ژوند کوه، چې د هري پيښې زغم ته چمتو و اوسئ.
- د خدای له ارادې پرته يو وېښته هم د انسان په سر کې نه بې ځايه کېږي.
- ساده هغه څوک دی، چې پر هر څه پسې ژاړي.
- جګړېز عمليات هم د ساعت د منځني جوړښت د خوځېدا په بڼه دي. جګړېز عمليات هم لکه د ساعت په شان، همدا چې لومړۍ خوځېدا پيل شوه، له هر دليله پرته تر وروستۍ پايلې دوام پيدا کوي.
- په جګړه کې د ځوانانو لېوالتيا او مېړانه د زړو تر تجربو زياته لارښوونکې ده.
- څومره به ښه وای، که انسان پوهېدای، په دې نړۍ کې د مرستې او خواخوږۍ لپاره چېرته او چا ته ورودانګي او له مرګ وروسته د خاورو په زړه کې څه ته سترګې په لاره و اوسي.
- وياله چې هر څومره پاکه وي، کله نا کله په کې مردارې اوبه راځي، څوک دی، چې په ژوند کې يې يوه ، نيمه تېروتنه نه وي کړې.
- موږ يوازې په دې پوهېدای شو، پوه شو، چې په هيڅ نه پوهيږو. دا د انساني پوهې تر ټولو لوړه پوله ده.
- يوازې خدای دی، چې مرستندوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- مرگ، چې هر څه پای ته رسوي، غواړي که نه غواړي. نن یا سبا رارسېدونکی دی، په ځنډ او که ژر، خو زموږ ژوند، د ابدیت په وړاندې له یوې شېبې زیات بل څه نه دی.
- اسماني حکمت او حقیقت لکه رڼې اوبه داسې دي، چې موږ غواړو، خپله تنده پرې ماته کړو.
- هغه معبد، چې د خدای د ستاینې او لمانځنې وړتیا پیدا کوي، ښښته په ښښته لوړیږي او ودانیږي.
- د نېکمرغۍ سرچینې د باندې، نه، بلکې په خپل ځان کې دي.
- هر بې لارې ته، چې هر څوک دی، لارښوونه کوه او هر لوېدلي ته لاس ورکوه.
- تل خواخوږی او مهربان اوسه. په هر زړه کې د مینې او صفايي ډېوه بلوه.
- په خپلو نېکمرغیو کې دي، خپل خپلوان او ورونه شریک ګڼه او هیڅکله د دغه سپېڅلوالي خوند په رخه او کرکه مه لړه.
- دښمنان دي بخښه او له خواخوږۍ نه پرته، په بله وسیله له هغه غچ مه اخله.
- که موږ غواړو د هر څه په اړه قضاوت او خبرې وکړو، هیڅ غوره او سپېڅلی شی به پاتې نه شي.
- د ښو ملګرو پیدا کول ډېر لوی نعمت دی.
- د احساساتو په سیند کې لاهو او برمته شوي انسانان باید د پوهې په رڼا وګاڼل شي.
- حکومتونه باید خپلې ورځنۍ چارې تر سره او له هر ډول اغېزو نه خپلواک وي.
- کله کله تش خیالونه د انسان ذهن ته ورځي.
- نېکمرغه هغه څوک دی چې په خپل کور کې نېکمرغه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د غوره نظام بنسټ باید پر هغه څه ودرېږي، چې په هغه کې انسانان ارادتمند، سپېڅل اندي او عقاید یې د یووالي له مینې ډک وي.
- عقل زور زیاتي ته اړتیا نه لري.
- د ریښتیني حقیقت د خوربدو او د پوهې د رڼا د بري لپاره باید انسانان له ناولتیا پاک او د هغو د روح د بهیر قوانین د زمانې د روح له غوښتنو سره برابر او هر پلو خواره کړو.
- وختونه درومي، خو ویل شوې خبرې همداسې پاتېږي.
- ټولې نیکمرغې کورنۍ یو بل ته ورته دي، خو هر بدمرغه کورنۍ په خپل ډول بدمرغه ده.
- هر هغه اصلاحات، چې د زور له لارې تر سره شي، هغه د درناوي وړ نه دي.
- د پوهې او علم زده کړې او منلو لپاره، انسان باید خپل زړه له هر ډول ناولتیا نه سپېڅلی کړي. هغه نوی کړي او د دې کار لپاره تر پوهې نه مخکې باید ایمان ولرو او د هغه د کمال هڅه وکړو. دغه ارمان ته د رسېدو لپاره، باید د خدای ځلا، چې موږ یې وجدان نوموو په ځان کې ځای او ونغاړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه:

۱ـ ځیني ویبپاڼې.
۲ـ صفا، مصطفی. نړیوال ادبیات. ۱۳۹٦ل گودر خپرندویه ټولنه جلال اباد
۳ـ احمد، ډاکټر احمد جان. د شرق ستوری افغان سید جمال الدین ۱۳۸۸ل عنایت خپروندویه ټولنه
۴ـ صابر، سید احمد. د پوهانو خبري.۱۳۸۸ل کال. سنځر خپرندویه ټولنه کندهار
۵— رشید، عبدالخالق مهاتما گاندي ـ ژوند، فکر او مبارزه ۲۰۱۵/۱۳۹۴ د افغانستان ملي تحریک
٦ـــ صفا، مصطفی. ژان پل سارتر(د سارتر ژوند، فلسفه او ویناوې) **pdf .ketabtoon.com**
۷ـ اشفاق، ملک.د ابن خلدون ژوند، اند او فلسفه.ژباړن، زاهد خلیلي.**pdf .ketabtoon.com**
۸ ـ تولستوی، جگړه او سوله. ژباړه. بهاند، اصف. ۱او ۲ ټوک **pdf .ketabtoon.com**
۹ـ یون، محمد اسماعیل.د محمدگل خان مومند اند و ژوند ته یوه کتنه.**pdf .ketabtoon.com**
۱۰ـ میاخېل، عطامحمد. زرتار.۲۰۱۹کال. سروش کتاب پلورنځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیکوال نور اثار:

ستا یادونه زما دردونه/ شاعري

یوه پیړۍ انتظار/ منثوري ټوټې

نیم لېونتوب/ منثوري ټوټې

د مجنون پر پلونو/ راټولونه

ویاړلي څېرې/ همدا اثر

پسرلی ادبي بهیر

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library